
ΒΕΡΙΝΑ ΧΩΡΕΑΝΘΗ
Τα δώρα
των Εσπερίδων
ΑΘΗΝΑ 2022

ΒΕΡΙΝΑ ΧΩΡΕΑΝΘΗ

Τα δώρα των Εσπερίδων

ΑΘΗΝΑ 2022

Περιεχόμενα

ΠΡΩΤΟΤΥΠΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

Ιστοσελίδες και blogs

Website: https://www.strangedarkstories.com/
Blog: http://thesecretgoldfishnb.blogspot.com/
Gaming κανάλι: https://www.youtube.com/hisbrokenbutterfly
Ελληνικό Gaming κανάλι: https://www.youtube.com/channel/UCahCGtxNOvGYJk2fJo7LcIA
Χαμένη Λεωφόρος: https://www.youtube.com/channel/UCVgkjgSFG5REE1R-0dDdv8Q
Instagram: https://www.instagram.com/verina_hr/
Goodreads: https://www.goodreads.com/nerinbloom

Τα κείμενα και οι μεταφράσεις αυτής της συλλογής έχουν δημοσιευθεί σε έντυπα και διαδικτυακά μέσα και περιοδικά.

Εικόνες: Βερίνα Χωρεάνθη, εκτός από αυτές στα παρακάτω κείμενα:
Σύντομο εγχειρίδιο για αλαφροϊσκιωτους: Μάριον Χωρεάνθη
Ο μονόκερως στον κήπο: James Thurber
Σκέψεις του κ. Λίντζι για το «Αρχέτυπο Άσμα»: Nicholas Vachel Lindsay
Ο συμβολισμός στην ποίηση: Πορτρέτο του William Butler Yeats από τον John Singer Sargent (1908)

Τα κορίτσια

Την κατάλαβα από τη μυρωδιά του μπαούλου και της ναφθαλίνης που γέμισε τον διάδρομο του λεωφορείου, καθώς περνούσε δίπλα μου για να καθίσει στην αγαπημένη της θέση. Ευτυχώς ήταν άδεια, γιατί αλλιώς μαύρο φίδι που τον έφαγε τον ανυποψίαστο επιβάτη που θα την είχε καπαρώσει προτού εκείνη μπει μέσα - αν και, εδώ και αρκετό καιρό, είχε χάσει το κέφι της και τη διάθεση να ξεστομίζει κατάρες κάθε λογής προς πάσα κατεύθυνση.

Κουβαλούσε πάντα πάνω της αυτή τη μυρωδιά του πολυκαιρισμένου ρούχου, καθώς οι δαντέλες που φορούσε ίσως και να είχαν γνωρίσει καλύτερες μέρες χρόνια πριν, όταν ήταν στα νιάτα της. Λέω ίσως, γιατί στην πραγματικότητα πολύ αμφιβάλλω γι' αυτό. Εδώ και πάνω από δεκαπέντε χρόνια γυρίζει στην περιοχή, ανεβοκατεβαίνει στα λεωφορεία, κάνει τη διαδρομή Γαλάτσι-Σύνταγμα χωρίς συγκεκριμένο σκοπό - ή τουλάχιστον χωρίς ποτέ κανένας από μας τους "κανονικούς" ανθρώπους να έχει μπορέσει να ανακαλύψει ποιος ακριβώς είναι ο σκοπός της ζωής της - πάντα με τα μακριά μαλλιά της μισοχτενισμένα, τώρα πια άσπρα αλλά κάποτε βαμμένα ένα μπασταρδεμένο πλατινέ ξανθό, την αλλόκοτη φυσιογνωμία που θυμίζει κάτι από κακιά μάγισσα του παραμυθιού αλλά με μια ανεξήγητη μελαγχολία στο βλέμμα.

Κάποτε βέβαια δεν ήταν μόνη.

Τη συνόδευε το έτερόν της ήμισυ, που σε γενικές γραμμές της έμοιαζε στον τύπο και στο ταμπεραμέντο, αλλά πρακτικά της έριχνε κάπου ένα κεφάλι κι ήταν πιο ογκώδης, μελαχρινή και κάπως νεότερη και αρκετά πιο αθυρόστομη και με μεγαλύτερο πλούτο από κατάρες στο λεξιλόγιό της. Αγαπημένη τους συνήθεια ήταν να μπαίνουν στα λεωφορεία της γραμμής Αθήνα-Γαλάτσι και να απευθύνονται η μία στην άλλη, αγέλαστες και μ' όλη τη δύναμη της φωνής τους με κατάρες που θύμιζαν άλλοτε βρισιές των πειρατών του παλιού καιρού κι άλλοτε ανατριχιαστικά ξόρκια σε μυστικές συνάξεις σύγχρονων μαγισσών. Το τι έλεγε το στόμα τους δεν περιγράφεται, κι αλίμονο αν κάποιος τολμούσε να τους κάνει έστω και την παραμικρή σύσταση να σταματήσουν ή έστω να χαμηλώσουν τους τόνους. Τότε συμμαχούσαν σε κλάσματα δευτερολέπτου και οι κατάρες και των δύο έβρισκαν καινούριο αποδέκτη, μια συναρπαστική για κείνες τροπή που έχω την εντύπωση ότι πολλές φορές έκαναν τα πάντα για να την προκαλέσουν να συμβεί.

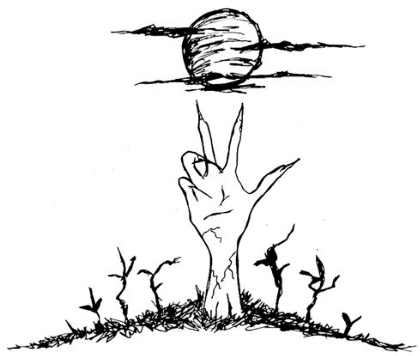
Ποια ήταν ακριβώς η ιστορία τους κανένας δεν ήξερε ακριβώς, ούτε και τα ονόματά τους - ας τις πούμε 'Μαρία' και 'Άννα' που είναι συνηθισμένα ονόματα, για να τους δώσουμε να έχουν και κάτι συνηθισμένο αφού ό,τι άλλο σχετιζόταν μαζί τους με οποιονδήποτε τρόπο ήταν τόσο ασυνήθιστο. Ας πούμε ότι η ξανθιά ήταν η Μαρία και η μελαχρινή η Άννα, άλλωστε δεν έχει και τόση σημασία, φτάνει να μπορούμε να συνεννοηθούμε. Η Μαρία και η Άννα λοιπόν έκαναν συχνά πυκνά την αγαπημένη τους διαδρομή για χρόνια, ενώ εμείς οι υπόλοιποι που τις βλέπαμε τυχαία προσπαθούσαμε να αποκρυπτογραφήσουμε τη συμπεριφορά τους και να ανακαλύψουμε τι σχέση είχαν μεταξύ τους και

γιατί πάντα έβγαιναν έξω μαζί. Παρ' όλο που λένε - και ισχύει σ' ένα μεγάλο βαθμό – ότι τα προάστια είναι σαν την επαρχία, με την έννοια ότι όλοι γνωρίζονται μεταξύ τους και ξέρουν σχεδόν τα πάντα ο ένας για τον άλλον, σ' αυτή την περίπτωση το πυκνό μυστήριο που κάλυπτε τα πάντα γύρω από την Άννα και τη Μαρία δεν έλεγε να διαλυθεί. Κι έτσι για όλους τους άλλους ήταν απλά 'τα κορίτσια', και όλοι τις ήξεραν από μακριά, χωρίς κανένας να τις γνωρίζει. Το μόνο σίγουρο ήταν ότι δε χαμογελούσαν ποτέ.

Κάποια μέρα, δεν είναι πολύς καιρός, είδα μόνη της τη Μαρία να μπαίνει στο λεωφορείο και μου έκανε μεγάλη εντύπωση που η Άννα δεν ήταν μαζί της. Την είδα αργότερα και δεύτερη και τρίτη φορά – τότε πρόσεξα ότι ήταν ντυμένη στα μαύρα - την τέταρτη άρχισα ν' ανησυχώ. Και ποιον να ρωτήσω, αφού δεν ήξεραν καν πώς τις έλεγαν. Ώσπου σ' ένα από τα πρακτορεία συνοικιακών ειδήσεων, εκείνα τα μέρη που πας και κόβεις τα μαλλιά σου και μετά έχεις την ψευδαίσθηση ότι έγινε η πιο ριζοσπαστική και εντυπωσιακή αλλαγή στη ζωή σου, έμαθα ότι η Άννα είχε πεθάνει. Εννοείται φυσικά πως περίμενα ότι κάτι τέτοιο θα είχε συμβεί, αφού αυτή θα ήταν και η μοναδική περίπτωση που η Μαρία θα έβγαινε έξω χωρίς εκείνη.

Αναρωτιέμαι αν η Μαρία και η Άννα παρατηρούσαν εμάς τους 'άλλους' όπως εμείς παρατηρούσαμε εκείνες. Κι αν εμείς, που υποτίθεται πως ζούμε στον κανονικό κόσμο, τους φαινόμασταν αλλόκοτοι και ιδιόρρυθμοι με την εντελώς προβλέψιμη συμπεριφορά μας. Βλέπω αρκετές φορές τη Μαρία να μπαίνει στο λεωφορείο ντυμένη στα μαύρα, και να κάθεται στην αγαπημένη της θέση, στην εξωτερική πλευρά, πλάι στο παράθυρο. Εξακολουθεί να κάνει τη διαδρομή της, με το ίδιο ανέκφραστο βλέμμα, χωρίς να μιλάει σχεδόν ποτέ και σπάνια κοιτάζει τους άλλους γύρω της. Κάποια μέρα το λεωφορείο θα περάσει από τη στάση της κι εκείνη δε θα είναι εκεί – δε θα είναι πια πουθενά, κι από κείνη τη μέρα και πέρα κάθε ίχνος από τα κορίτσια που πέρασαν όλη τους τη ζωή αγέλαστα θα έχει οριστικά πια χαθεί, μαζί και όλο το μυστήριο της ύπαρξής τους.

Το φαινόμενο

Είναι εκείνη η ώρα της ημέρας που από απόγευμα πάει να γίνει βράδυ, τότε που ο ουρανός παίρνει αυτό το μουντό χρυσαφί χρώμα που μοιάζει και δε μοιάζει με χάραμα, και είναι σαν να μπλέκονται οι ώρες και να μην μπορεί να ξεχωρίσει η μέρα από τη νύχτα. Το ένα λεπτό λες ότι θα βραδιάσει, το άλλο σου φαίνεται ότι ξημερώνει. Τα φώτα του δρόμου αρχίζουν ν' ανάβουν και το θαμπό τους φως παίρνει μια αλλόκοτη λάμψη, καθώς στην ουσία δε φωτίζει τίποτα, αφού δεν έχει σκοτεινιάσει καλά καλά ακόμα.

Η Έλσα πάντα αποκαλούσε αυτή την ώρα 'το φαινόμενο', επειδή δε μπορούσε να εξηγήσει γιατί συνέβαινε – και κυρίως γιατί δεν το παρατηρούσε κάθε μέρα. Αλλά το είχε εντοπίσει αρκετές φορές στη ζωή της ώστε να συνειδητοποιήσει την ύπαρξή του, αν και δεν είχε καταφέρει ακόμα να ανακαλύψει αν η εμφάνισή του ακολουθούσε κάποιες συγκεκριμένες συγκυρίες. Ωστόσο κάθε φορά που το αντιλαμβανόταν, είχε την αίσθηση ότι δεν ήταν τυχαίο, και ότι παράλληλα μ' αυτό, κάτι άλλο συνέβαινε, κάτι που δεν μπορούσε ή δεν ήθελε να γίνει αντιληπτό.

Το φαινόμενο είχε πάρα πολύ καιρό να συμβεί όταν ένα απόγευμα που η Έλσα έφευγε από το Πανεπιστήμιο, έτυχε να βρεθεί μόνη της στο τέρμα των λεωφορείων. Ή μάλλον, σχεδόν μόνη της, γιατί στην αριστερή άκρη του ανοιχτού δρόμου μπροστά από τη στάση, στεκόταν ένας άνθρωπος με γυρισμένη την πλάτη και κοιτούσε προφανώς κάπου απέναντί του. Ο άνθρωπος αυτός ήταν ακίνητος, λες και είχε κοκαλώσει στη θέση όπου στεκόταν, και το πάνω μέρος του σώματός του είχε μια ελαφριά κλίση προς τα δεξιά, λες και προσπαθούσε να διακρίνει, σε μεγάλη απόσταση, κάτι που δε βρισκόταν στην ευθεία των ματιών του. Η Έλσα παραξενεύτηκε βλέποντάς τον, ωστόσο πριν το μυαλό της προλάβει ν' ασχοληθεί περισσότερο μαζί του, το βλέμμα της στράφηκε στον ουρανό.

Η ανεπαίσθητη ομίχλη και το κοκκινόχρυσο χρώμα της ατμόσφαιρας έδειχναν καθαρά πως συνέβαινε το φαινόμενο. Σαν προγραμματισμένα γι' αυτό, τα φώτα του δρόμου άναψαν στη στιγμή, αλλά τα περισσότερα έσβησαν απότομα ύστερα από ελάχιστα δευτερόλεπτα. Έμεινε αναμμένο μόνο ένα ισχνό και καχεκτικό, ακριβώς πάνω από τον άνθρωπο που στεκόταν ακίνητος απέναντι από την Έλσα και που, παρεμπιπτόντως, δεν φαινόταν να συγκινείται καθόλου από το φαινόμενο. Κάτι που σήμαινε πως είτε το είχε δει πολλές φορές και δεν του έκανε πια εντύπωση, ή δεν είχε προσέξει ποτέ ότι συνέβαινε, ή ήξερε πού οφειλόταν η εμφάνισή του.

Η ώρα περνούσε και κανένα λεωφορείο δε φαινόταν από τη στροφή. Η Έλσα κοίταξε το ρολόι της, για να διαπιστώσει ότι οι δείκτες του κινούνταν με ασυνήθιστη ταχύτητα, ο ένας προς τα δεξιά κι ο

άλλος προς τα αριστερά, και όταν έφταναν σ' ένα σημείο όπου συναντιόνταν, σταματούσαν για πολύ λίγο και στη συνέχεια κινούνταν πάλι με τον ίδιο παράλογο τρόπο. Η Έλσα τράβηξε το κουρντιστήρι, αλλά οι δείκτες δεν φάνηκαν να επηρεάζονται καθόλου απ' αυτό. Ένιωσε τους χτύπους της καρδιάς της να επιταχύνονται, και κοίταξε με αγωνία προς τη στροφή, για να δει αν επιτέλους εμφανιζόταν κάποιο λεωφορείο.

Εξακολουθούσε όμως να επικρατεί η ίδια αφόρητη ησυχία, δεν ακουγόταν τίποτα απολύτως, ούτε καν οι ήχοι από την κοντινή λεωφόρο ή έστω μια φωνή, μια κόρνα, ένα γάβγισμα. Στο μεταξύ είχε αρχίσει να νυχτώνει, αν και ακόμα το ελάχιστο φως της μέρας ήταν αρκετό ώστε να είναι ευδιάκριτα τα πάντα τριγύρω. Η Έλσα γύρισε από ένστικτο προς το μέρος του ανθρώπου που στεκόταν στην αριστερή πλευρά, νιώθοντας την ανάγκη να μην παραμείνει εντελώς μόνη. Άρχισε να περπατάει προς το μέρος του, συνειδητοποιώντας καθώς τον πλησίαζε ότι αυτός δεν είχε αλλάξει στάση. Κοντοστάθηκε μερικά βήματα πίσω του, ξερόβηξε σιγανά και είπε διστακτικά:

«Με συγχωρείτε… κύριε…»

Καθώς δεν πήρε απάντηση, κι ενώ ένα μέρος του μυαλού της τής έλεγε να γυρίσει πίσω, συνέχισε να περπατάει, ώσπου βρέθηκε να τη χωρίζει από τον άνθρωπο μόλις ένα βήμα. Άπλωσε το χέρι της, τον ακούμπησε στον ώμο – ίσα που τον ακούμπησε, και τότε το πάνω μέρος του σώματός του έγειρε λίγο ακόμα προς τα δεξιά, λες και το βάρος του χεριού της τού ήταν ασήκωτο. Η Έλσα τράβηξε το χέρι της τρομαγμένη κι έκανε ένα βήμα πίσω, καθώς ο άνθρωπος άρχισε να γυρίζει αργά προς το μέρος της. Ήταν ντυμένος με ρούχα που κάποτε θα ήταν σε πολύ καλή κατάσταση, αλλά τώρα ήταν φθαρμένα σε πολλά σημεία και γεμάτα σκόνη και χώματα. Τα χέρια του ήταν τρομακτικά - ζαρωμένα και γεμάτα ξεραμένες πληγές, με νύχια μακριά και μαυριδερά, αλλά αυτό που ήταν πραγματικά φρικτό ήταν το πρόσωπό του: λες και είχε φύγει η μισή σάρκα από πάνω του, ίσα που δε φαίνονταν τα κόκαλα του κρανίου του. Τα μάτια του ήταν άσπρα, σαν γυάλινα. Μερικές θλιβερές τρίχες πετάγονταν από το πάνω μέρος του κεφαλιού του, και από το στόμα του, που δεν έμοιαζε πια με στόμα αλλά ήταν λες και είχε κοπεί ένα κομμάτι από το πρόσωπό του και είχε μείνει ένα ακανόνιστο κενό σ' εκείνο το σημείο, έβγαινε ένας ήχος σιγανός αλλά ανατριχιαστικός, σαν τη φωνή που μας ξεφεύγει όταν βλέπουμε βραχνά και προσπαθούμε να ξυπνήσουμε αλλά δεν μπορούμε. Ένας ήχος στριγγός, βραχνός και διαπεραστικός, χωρίς ωστόσο καμία έκφραση ή αίσθηση.

Η Έλσα έβγαλε μια κοφτή κραυγή χωρίς να το θέλει, έκανε μερικά βήματα πίσω, και αμέσως έκανε μεταβολή κι άρχισε να τρέχει προς τη στροφή. Πίσω της άκουγε βήματα – ήταν σίγουρη πως άκουγε βήματα, όμως πώς ήταν δυνατόν αυτός ο άνθρωπος – αυτό το πλάσμα, μάλλον – να τρέχει, αφού δε μπορούσε να πάρει τα πόδια του. Αυτή η λογική σκέψη επικράτησε μέσα στον πανικό της, και κοντοστάθηκε για να γυρίσει να κοιτάξει.

Και το είδε αυτό το πλάσμα να κατευθύνεται προς το μέρος της, μπορεί να μην έτρεχε, ωστόσο έσερνε γρήγορα τα σχεδόν μηχανικά του βήματα που το οδηγούσαν αλάνθαστα προς το μέρος της.

«Τι θα κάνω;» μουρμούρισε, «τι θα κάνω;»

Της ερχόταν να ξεσπάσει σε κλάματα, όμως ήξερε πως δεν ήταν λύση. Κι επιπλέον, θα τραβούσε ακόμα περισσότερο την προσοχή του πλάσματος, κάτι που φυσικά ήταν το τελευταίο που ήθελε εκείνη τη στιγμή. Άρχισε πάλι να τρέχει, πέρασε τη στροφή και συνέχισε στην κατηφόρα. Αυτός ο δρόμος που κάθε μέρα ήταν γεμάτος κόσμο και αυτοκίνητα, τώρα ήταν άδειος και μισοσκότεινος – γιατί στο μεταξύ είχε σχεδόν νυχτώσει. Κάθε μερικά βήματα, σταματούσε και κοίταζε πίσω της – άλλοτε διέκρινε το πλάσμα σε μια απόσταση, άλλοτε άκουγε τα βήματά του τόσο κοντά της, που λες και έτσι να άπλωνε το χέρι της, θα το ακουμπούσε. Σε κάποια στιγμή την πλησίασε τόσο πολύ, που ένιωσε το παγωμένο χέρι του στον ώμο της.

«Μα πού χάθηκαν όλοι;» ψιθύριζε λαχανιασμένη στον εαυτό της, «πού εξαφανίστηκαν όλοι;»

Τα σπίτια όλα ήταν σκοτεινά, άλλα με κλεισμένα τα ρολά και τα παντζούρια, και άλλα με σβηστά τα φώτα. Όσο έβλεπε το μάτι της, δε διέκρινε ούτε ένα φως, ούτε μια φιγούρα που θα μπορούσε να

είναι ανθρώπινη. Σε λίγο δε μπορούσε να τρέξει περισσότερο – έπρεπε να πάρει μια ανάσα. Συνέχισε ωστόσο να περπατάει με γρήγορο ρυθμό, ώσπου σε κάποια στιγμή συνειδητοποίησε ότι τα μόνα βήματα που ακούγονταν πια ήταν τα δικά της. Σταμάτησε και κοίταξε πίσω – ήταν βέβαια σκοτεινά, αλλά όχι τόσο ώστε να μην διακρίνεται τίποτα. Αφουγκράστηκε την ησυχία, και όντως δεν ακουγόταν τίποτα απολύτως. Κοίταξε ωστόσο γύρω της πολλές φορές, γιατί αυτά τα πλάσματα δεν το έχουν σε τίποτα να πεταχτούν ξαφνικά από κει που δεν το περιμένεις. Δεν εμφανίστηκε όμως κανείς, ούτε ακούστηκε τίποτα που θα πρόδιδε κάποια ανεπιθύμητη παρουσία.

Και τότε, από το πουθενά, ένα φως άναψε σε κάποιο σπίτι. Μετά ένα άλλο. Άναψαν και τα περισσότερα φώτα του δρόμου, κι ακούστηκε από κάπου μακριά η μηχανή ενός αυτοκινήτου που ξεκινούσε. Οι δείκτες του ρολογιού της κινούνταν πάλι φυσιολογικά. Μπροστά στα πόδια της άστραψαν δύο μικροσκοπικά φωτάκια, σαν μικροί προβολείς, η κολώνα της ΔΕΗ πίσω της έριξε επιτέλους το φως της και τα φωτάκια πήραν το σχήμα ματιών πάνω στο κεφαλάκι μιας γάτας, η οποία νιαούρισε ερωτηματικά κοιτάζοντας την Έλσα.

Το πλάσμα είχε εξαφανιστεί. Λες και το είχε καταπιεί η γη. Ο δρόμος άρχισε να γεμίζει από περαστικούς, οι οποίοι περπατούσαν αμέριμνοι, χωρίς κανένα δείγμα στη συμπεριφορά τους ότι είχαν δει νωρίτερα το πλάσμα. Η Έλσα δεν ήταν σίγουρη αν έπρεπε να το ψάξει το θέμα περισσότερο ή να το ξεχάσει. Δεν ήταν καν σίγουρη ότι όντως της είχε συμβεί και δεν το είχε φανταστεί. Άρχισε να περπατάει κανονικά, κοιτώντας στην αρχή με αγωνία πίσω της, αλλά βλέποντας ότι όλα ήταν ήρεμα και ότι το τοπίο γύρω της ήταν απόλυτα φυσιολογικό, άρχισε να ηρεμεί και να πείθει όλο και περισσότερο τον εαυτό της ότι όλα ήταν αποκύημα της φαντασίας της, λόγω της περίεργης αίσθησης που της δημιουργούσε εδώ και χρόνια το φαινόμενο, και επειδή ήταν η πρώτη φορά που είχε βρεθεί στο τέρμα των λεωφορείων εντελώς μόνη της τέτοια ώρα.

Έφτασε στον κεντρικό δρόμο και πήγε ως τη στάση για να πάρει ένα λεωφορείο που θα την κατέβαζε στο κέντρο. Το λεωφορείο ήρθε σε λίγα λεπτά, και η Έλσα μπήκε μέσα και πλησίασε τη μοναδική άδεια θέση, δίπλα σε μια κοπέλα που φαινόταν ελάχιστα μεγαλύτερή της, και ήταν απ' αυτούς τους τύπους που σε περιεργάζονται απροκάλυπτα, σαν τα λαγωνικά.

Η Έλσα της έριξε ένα πλάγιο βλέμμα, ελπίζοντας πως της έδινε έτσι να καταλάβει ότι είχε ενοχληθεί από την αδιακρισία της. Εκείνη ωστόσο δε φάνηκε να πτοείται και μόλις η Έλσα κάθισε δίπλα της, της είπε με μια επιεικώς κακόηχη φωνή που ψεύδιζε ελαφρά:

«Από την Πανεπιστημιούπολη έρχεσαι;»

Η Έλσα έγνεψε κοφτά 'ναι', και η άλλη άρχισε να χαχανίζει.

«Χε χε, τα ζόμπι!»

Η Έλσα ανατρίχιασε ακούγοντας αυτή τη λέξη και γύρισε και την κοίταξε έντρομη.

«Τα ζό – ζόμπι;» ρώτησε.

«Ναι, έτσι δε σας λένε εσάς; Επειδή είστε δίπλα στο νεκροταφείο.»

«Α, γι' αυτό λες», είπε η Έλσα σχεδόν ψιθυριστά με μια ανάσα ανακούφισης. Δεν ήταν η πρώτη φορά που το άκουγε αυτό, ήταν ένα 'αστείο' – μάλλον κακόγουστο της φαινόταν τώρα – που κυκλοφορούσε ανάμεσα στους φοιτητές, κυρίως των άλλων σχολών που δεν βρίσκονταν σε ανάλογη 'προνομιακή' θέση.

«Χε χε», συνέχισε η άλλη, ενώ εξακολουθούσε να κοιτάζει την Έλσα επίμονα. «Τι χώματα είναι αυτά που έχεις εκεί;»

Κι έδειξε με το σαγόνι της τον ώμο της Έλσας.

Τα χώματα… Το πλάσμα… Το πλάσμα ήταν γεμάτο χώματα… Την είχε ακουμπήσει στον ώμο. Όντως την είχε ακουμπήσει στον ώμο. Εκείνη τη στιγμή που την είχε πλησιάσει τόσο πολύ, όντως την είχε ακουμπήσει. Επομένως δεν ήταν όλα αυτά αποκύημα της φαντασίας της. Είχαν στ' αλήθεια συμβεί. Και το πλάσμα δεν είχε εξαφανιστεί. Κάπου είχε κρυφτεί και παραφύλαγε. Παραφύλαγε μέχρι να εμφανιστεί πάλι το φαινόμενο. Γιατί ήταν ολοφάνερο ότι είχε έρθει μαζί με το φαινόμενο.

Σύντομο εγχειρίδιο για αλαφροΐσκιωτους

Στη γιαγιά μου τη Μαρία, που ήξερε πολλά για τις αγεραγίες

Αν περάσεις ποτέ σου από τη Χίο, να ξέρεις ότι είναι ένα νησί με νερά διάφανα και κρυστάλλινα, με καταπράσινους κήπους και πεδιάδες που μοσχοβολάνε μαστίχα και μανταρίνι, αλλά και μυστηριώδη, απότομα βουνά. Κάπου εκεί, μέσα στα χωράφια με τους σκίνους, κοντά σε πηγάδια, ανάμεσα στα κλαδιά των δέντρων, πλάι σε πηγές, συχνάζουν οι αγεραγίες, οι αγγελούδες, οι αναγριαλούδες, οι μελιγάνες, ασπροφόρες ή μαυροφόρες, κι ίσως δεν είναι και τόσο απίθανο τελικά να τις δεις.

Νεράιδες είναι όλες αυτές, και μάλιστα πολύ ξεχωριστές. Για να σου δώσω να καταλάβεις, είναι για παράδειγμα της Κόρης το Γεφύρι, στο δρόμο από τον Δαφνώνα προς τη Χώρα, που είναι στοιχειωμένο. Αν τύχει και καθώς περνάς από κει συναντήσεις μια κοπέλα ντυμένη στα λευκά, μην σταματήσεις να της μιλήσεις. Εκείνη θα προσπαθήσει να σου πιάσει την κουβέντα για να σε κάνει αν χορέψεις μαζί της, κι αν το κάνεις, θα σου πάρει τη μιλιά και μετά θα χρειαστείς εξορκισμό για να συνέρθεις.

Αν περάσεις λοιπόν από τα Καρδάμυλα, τα Σπήλια, τα Μεστά, τα Θυμιανά, το Χαλκειός, έχε το νου σου. Ειδικά στα Σπήλια, γιατί εκεί είναι το μέρος όπου γεννιούνται, και είναι πάντα πάρα πολλές. Δεν είναι δύσκολο να τις εντοπίσεις, γιατί είναι συνήθως πολύ όμορφες και ντυμένες στα λευκά. Αυτές είναι που τις λένε αγγελούδες, γιατί μοιάζουν πραγματικά με αγγέλους. Ορισμένες ωστόσο είναι μαυροφόρες, και σε κάποια μέρη δεν είναι και τόσο εμφανίσιμες – τα δάχτυλα των χεριών και των ποδιών τους, αλλά και οι παλάμες και τα πέλματά τους είναι αναποδογυρισμένα εντελώς, μπρος-πίσω. Και δεν είναι πάντα νεαρές – μπορεί να είναι και μεγάλες, κι αυτές έχουν μεγάλα μάτια λαμπερά και χρυσά μαλλιά, καλυμμένα με λευκά πέπλα. Επίσης θα τις καταλάβεις γιατί όταν μιλάνε μεταξύ τους, μιλάνε στη δική τους γλώσσα που πάει κάπως έτσι:

«Γλου γλου γλου αγλού, γλου γλου αγλού.»

Μπορεί να σου ακούγεται αστεία η γλώσσα τους, αλλά ούτε να διανοηθείς να τις κοροϊδέψεις έτσι και τις ακούσεις να μιλάνε! Θα σε βάλουν στο μάτι και ποιος ξέρει τι έχεις μετά να τραβήξεις απ' αυτές! Είναι βέβαια και οι γεράγιδοι, οι άντρες τους, που τους λένε και μελιγάνους γιατί τους αρέσει το μέλι,

κι αυτοί πάλι είναι άλλοτε πολύ όμορφοι και καλοί με τους ανθρώπους κι άλλοτε πονηροί και εκδικητικοί.

Οι αγεραγίες εμφανίζονται συνήθως πολλές μαζί, παίζουν μουσική, χορεύουν και τραγουδάνε. Άλλοτε πάλι κουβαλάνε νερό, καμιά φορά καβουρδίζουν και καφέ, κρύβουν θησαυρούς και τους φυλάνε σαν τα μάτια τους κι αλλοίμονο σ' αυτόν που προσπαθήσει να τους τον πάρει!

Αν δεις να σηκώνεται ξαφνικός ανεμοστρόβιλος, φύγε μακριά γιατί μάλλον πρόκειται για αγεραγία που ή κάτι της έκανες και τη θύμωσες, ή είναι κακό πνεύμα από μόνη της.

Αν είσαι εφταμηνίτης, μη φοβάσαι γιατί δεν πρόκειται να σε πειράξουν. Επίσης αν τους κάνεις κάτι καλό, δε θα σε αφήσουν έτσι. Γι' αυτό αν τις συναντήσεις τυχαία και σου ζητήσουν να τις ακολουθήσεις για να βοηθήσεις κάποια δικιά τους να γεννήσει, να πας. Θα σου δώσουν φλούδες από κρεμμύδια για να σε ευχαριστήσουν - μην σου κακοφανεί όμως και κυρίως μην τους το δείξεις. Ευχαρίστησέ τες και φύγε, κι όταν πας σπίτι σου θα δεις ότι οι φλούδες θα έχουν γίνει χρυσά φλουριά.

Δεν θα έχεις την ίδια μεταχείριση όμως αν είσαι μουσικός – έτσι και τύχει να περάσεις από μέρος όπου έχουν στήσει γλέντι, μπορεί να σε καλέσουν να παίξεις μουσική (εννοείται πως δεν είναι φρόνιμο να τους αρνηθείς) κι αν τους αρέσει το παίξιμό σου, θα σου δώσουν φλουριά για ανταμοιβή. Όταν γυρίσεις σπίτι σου όμως θα έχουν μεταμορφωθεί σε κάρβουνα.

Αν είσαι άντρας νέος και ανύπαντρος κι αρπάξεις το μαντίλι μιας αγεραγίας, τότε εκείνη θα εγκαταλείψει τις άλλες νεράιδες και θα σε ακολουθήσει. Θα γίνει γυναίκα σου, και να ξέρεις ότι αυτό είναι πολύ μεγάλη τύχη, φτάνει να μη σε πειράζει που δεν πρόκειται να μιλήσει ποτέ της. Και μην προσπαθήσεις με κανέναν τρόπο να την ξεγελάσεις, γιατί έτσι και την κάνεις να μιλήσει, θα χαλάσεις και τη δική σου τύχη και τη δική της. Ή θα σηκωθεί να φύγει, ή θα χάσει την προίκα που θα έπαιρνε από τους δικούς της αν δεν ξαναμιλούσε ποτέ.

Κοίτα μην τυχόν κι αφήσεις το παιδί σου μόνο του σε μέρη που συχνάζουν οι αγεραγίες ή τις ώρες που βγαίνουν και κάνουν βόλτα, γιατί θα το κλέψουν και θα βάλουν στη θέση του ένα δικό τους – αλλά αυτό το παιδί θα είναι νεραϊδόπαιδο μόνο στο όνομα και όχι στην όψη, αφού τα παιδιά τους είναι άσχημα, στραβομούτσουνα και με στριγγιά φωνή. Τώρα, αν τύχει και καταλάβουν ότι κάποιο παιδί είναι αλλαξιμιό – δηλαδή παιδί νεράιδας που το άλλαξαν με παιδί ανθρώπου – ή παιδί που γεννήθηκε από νεράιδα και άνθρωπο (γιατί συμβαίνουν κι αυτά, μη νομίζεις), μπορεί να προσπαθήσουν να το πάρουν πίσω, καλοπιάνοντας την οικογένεια που το έχει, και δίνοντας υποσχέσεις ότι δε θα προξενήσουν κακό κι ότι θα κάνουν διάφορες δουλειές για αντάλλαγμα. Και δε μένουν στα λόγια, όντως κρατούν τις υποσχέσεις τους και συνήθως χτίζουν πηγάδια ή φυτεύουν αμπέλια ολόκληρα.

Αν πάλι περάσεις από καμιά στέρνα, καλύτερα να μην κοιταχτείς μέσα. Πολλές φορές όταν οι αγεραγίες έχουν γάμο, το γλέντι τους μπορεί να μη φαίνεται στον φυσικό κόσμο αλλά καθρεφτίζεται μέσα στο νερό. Έτσι λοιπόν και σε δούνε οι αγεραγίες να κοιτάς μέσα, θα νομίσουν ότι θέλεις να πειράξεις τη νύφη και μπορεί να σου πετάξουν κανέναν αχινό στα μούτρα.

Αν δεις καμιά απ' αυτές να βγάζει νερό από πηγάδι και να το χύνει κάτω, απλά προσπέρασέ την. Έτσι και την ενοχλήσεις, θα βρεις μεγάλο μπελά. Θα σε πάρει κυνήγι με ό,τι βρει μπροστά της, πέτρες, ξύλα, άμμο, ακόμα και ανεμοστρόβιλο μπορεί να σηκώσει.

Ωστόσο μη νομίζεις ότι επειδή είναι νεράιδες δεν έχουν προβλήματα. Έχουν κι αυτές τα δικά τους. Είναι βλέπεις από τη μια οι ντόπιες κάθε περιοχής, που είναι καλές και βοηθάνε τους ανθρώπους που ζουν μαζί τους, κι από την άλλη είναι οι ξένες, που τις περισσότερες φορές είναι πολύ επικίνδυνες. Οι ντόπιες προσπαθούν να προειδοποιούν και να προφυλάσσουν τους ανθρώπους από τις ξενικές, όπως τις λένε, και κάθε φορά που κάποια ξένη εμφανίζεται, κάνουν ό,τι μπορούν για να την εξουδετερώσουν.

Μην τρομάξεις τώρα μ' αυτό που θα σου πω, αλλά πρέπει να ξέρεις ότι οι αγεραγίες – και ιδιαίτερα αυτές οι ξενικές - πλησιάζουν και τα σπίτια και καμιά φορά μπαίνουν μέσα. Κάποιες έρχονται με κακό σκοπό κι άλλες με καλό. Εσύ καλού κακού φρόντισε να έχεις βάλει φρούτα, γλυκά και ψωμί σε διάφορες μεριές του σπιτιού – ιδιαίτερα αν είναι Πρωτοχρονιά. Οι καλές νεράιδες θα μπουν μέσα, κι επειδή τους αρέσουν οι λιχουδιές, θα ευχαριστηθούν μ' αυτά που θα βρουν και θα ευλογήσουν το σπίτι σου. Τις κακές θα τις καταλάβεις γιατί τριγυρίζουν στις αυλές κάνοντας φασαρία με διάφορους τρόπους, για να σου τραβήξουν την προσοχή και να σε κάνουν να βγεις έξω. Κάποια απ' αυτές μάλιστα, η Γελλού, έτσι και μυριστεί ότι υπάρχει στο σπίτι γυναίκα λεχώνα, θα κάνει ό,τι μπορεί για να καταφέρει να μπει μέσα και να κάνει κακό και στη γυναίκα αλλά και στο νεογέννητο παιδί.

Τώρα, άμα τύχει και περνάς κοντά από την εκκλησία του Άη Στράτη, τα μάτια σου δεκατέσσερα. Είναι εκεί μια πηγούλα, που δε φαίνεται από το δρόμο. Είναι μικρή και ρηχή, αλλά από τα μικρά της τοιχώματα κάτω απ' το νερό ξεκινάνε περάσματα και σπηλιές που δεν τα βάζει ο νους σου. Εκεί μέσα λοιπόν ζει ένα αγριεμένο πνεύμα, και τα μεσάνυχτα πετάγεται από μέσα με τη μορφή ενός ωραίου καβαλάρη πάνω σ' ένα άγριο άλογο. Μην πιεις λοιπόν νερό από την πηγή αυτή, όσο κι αν διψάς, γιατί μπορεί να σου στρίψει. Αν δεις τον καβαλάρη, μείνε εκεί που είσαι, και προσπάθησε να μην του τραβήξεις την προσοχή. Ακόμα κι αν σε δει, αν καταλάβει ότι δεν θέλεις να του κάνεις κακό, θα καλπάσει με το άλογό του στα μονοπάτια τριγύρω και θα ξαναγυρίσει στην πηγή.

Για να αντιμετωπίσεις μια αγεραγία, υπάρχουν αρκετοί τρόποι. Κατ' αρχάς κάνε το σταυρό σου και πες μια προσευχή, κι αν δεν καταφέρεις τίποτα, πες τη φράση «Μέλι και γάλα στη στράτα τους» ή «Μέλι και γάλα στα νυχάκια τους». Μπορεί να φύγουν χωρίς να σε πειράξουν. Αν έχεις παιδί, καλό είναι να του φοράς χάντρα για φυλαχτό. Οι ίδιες οι αγεραγίες μάλιστα το συστήνουν αυτό, γιατί έτσι μπορούν και ξεχωρίζουν τα δικά τους παιδιά από τα παιδιά των ανθρώπων. Αν σου κάνουν κακό – αν σου πάρουν τη μιλιά, ας πούμε – δοκίμασε να τις καλοπιάσεις προσφέροντάς τους κουρκουμπίνια, κουλουράκια με πετιμέζι, ή ακόμα κι ένα πιάτο μέλι γιατί, όπως είπαμε, τους αρέσουν πολύ τα γλυκά. Αν τις γλυκάνεις έτσι, μπορεί και να σου δώσουν πίσω τη φωνή σου, τα λογικά σου ή ό,τι άλλο σου έχουν πάρει. Και την επόμενη φορά που θα συναντήσεις καμιά Παγώνα, καμιά Σμαραγδή, καμιά Διαμάντω ή κανέναν Ανέστο, εξέτασέ το καλά, γιατί έτσι λένε συνήθως τις αγεραγίες και τους γεράγιδους.

Αν πάλι δεν πιστεύεις ότι όλα αυτά μπορεί στ' αλήθεια να συμβούν, έχω ένα περιστατικό να σου αφηγηθώ. Μια φορά η γιαγιά μου, θα ήταν δε θα ήταν είκοσι χρονών, είχε πάει στους σκίνους για να κεντήσει τα μαστιχόδεντρα όπως κάθε μέρα. Το μεσημέρι λοιπόν που γύριζε πίσω, κατακαλόκαιρο με τον ήλιο ακόμα πολύ ψηλά, ένιωσε να κουράστηκε καθώς περπατούσε και κάθισε κάτω από ένα δέντρο για να ξαποστάσει. Εκεί που καθότανε, σα να της ήρθε νύστα κι έκλεισε για λίγο τα μάτια της. Ξαφνικά άκουσε ένα θόρυβο, σαν κάτι να κινούνταν ανάμεσα στα χόρτα, και από φόβο μήπως ήταν κανένα φίδι, πετάχτηκε πάνω για να φύγει. Και τότε είδε σε μιαν απόσταση απέναντί της μια γυναίκα, ξανθιά και πολύ ψηλή, μ' ένα άσπρο φόρεμα, να κατευθύνεται προς το μέρος της, προτού την πλησιάσει ωστόσο εξαφανίστηκε μ' ένα φύσημα του αέρα. Η γιαγιά μου κατάλαβε πως ήταν αγεραγία, και είχε να το λέει πολλά χρόνια αργότερα, για κείνη τη συνάντηση που είχε τότε στους σκίνους.

Επόμενος σταθμός: Μοναστηράκι

Η δημοφιλής πλατεία της Αθήνας μέσα από τα ιστορικά κτίρια, τα αρχαιολογικά ευρήματα και τους δρόμους της.

Η πλατεία στο Μοναστηράκι είναι μια περιοχή ιδιαίτερη και πολύ σημαντική για τον χαρακτήρα της Αθήνας. Κομβικό σημείο ανάμεσα στις οδούς Ερμού, Μητροπόλεως, Πανδρόσου, Άρεως, Ηφαίστου και Αθηνάς, συγκεντρώνει στοιχεία από διαφορετικές εποχές τα οποία συνυπάρχουν τόσο αρμονικά, που το σύνολο σου δίνει την αίσθηση ότι ‘έτσι έπρεπε να είναι’. Η Βυζαντινή εκκλησία, η Βιβλιοθήκη του Αδριανού στην οδό Άρεως, το ιστορικό κτίριο του παλιού Ηλεκτρικού, οι εγκαταστάσεις του σύγχρονου Μετρό, το τζαμί που σήμερα στεγάζει το Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης, η Ακρόπολη στο βάθος, η πολυκατοικία με το γκράφιτι στην οδό Αθηνάς, στοιχεία ετερόκλητα κι όμως με έναν ιδιαίτερο τρόπο αλληλένδετα, σημάδια διαφορετικών εποχών, κομμάτια που συμπληρώνουν ένα άρτιο παζλ ιστορίας, χρωμάτων και ανθρώπων.

Η περιοχή πήρε το όνομά της από τη βυζαντινή εκκλησία που βρίσκεται στη γωνία της πλατείας με την οδό Ερμού. Κατά τους Βυζαντινούς χρόνους, είχαν χτιστεί στην ευρύτερη περιοχή του Μοναστηρακίου πάνω από 20 εκκλησίες, οι περισσότερες από τις οποίες υπάρχουν ακόμα. Τον 15ο αιώνα, ιδρύθηκε η Μεγάλη Μονή της Παναγίας της Παντανάσσης και χτίστηκε στο Μοναστηράκι βασιλική στη θέση ενός κοιμητηριακού ναού που υπήρχε εκεί τους Μεσοβυζαντινούς χρόνους. Όταν η εκκλησία της Μονής καταστράφηκε, στα θεμέλιά της χτίστηκε η θολοσκέπαστη βασιλική που υπάρχει μέχρι σήμερα. Μετά το 1867 ο ναός έγινε ενοριακός και τότε η περιοχή ονομάστηκε Μικρομονάστηρο ή, πιο κοινά, Μοναστηράκι.

Η Βιβλιοθήκη του Αδριανού χτίστηκε το 132 μ.Χ. Είχε ορθογώνιο σχήμα και οι διαστάσεις της ήταν 122 x 82 μέτρα. Σε μια περίστυλη στοά, ειδικά διαμορφωμένοι χώροι χρησιμοποιούνταν για φύλαξη παπύρων και βιβλίων, καθώς και για αίθουσες διαλέξεων. Μέρος της Βιβλιοθήκης καταστράφηκε από τους Ερούλους το 267 μ.Χ., ωστόσο το κτίσμα ανακαινίστηκε στις αρχές του 5ου αιώνα μ.Χ. Κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας, η Βιβλιοθήκη έγινε το εμπορικό κέντρο της Αθήνας και ως την απελευθέρωση λειτουργούσε τόσο σαν εμπορικό όσο και σαν διοικητικό κέντρο. Το 1884 μια πυρκαγιά κατέστρεψε το παζάρι στην ανατολική πτέρυγα, το οποίο ήταν και το βασικό σημείο της εμπορικής ζώνης. Λίγο αργότερα ξεκίνησαν οι ανασκαφές στον χώρο, αλλά το μνημείο έμελλε ν’ ανοίξει για το κοινό μόλις το καλοκαίρι του 2004.

Το τζαμί, που βρίσκεται στη συμβολή της πλατείας με την οδό Πανδρόσου, χτίστηκε το 1759, από τον βοεβόδα των Αθηνών Μουσταφά Αγά Τζισταράκη, και για την κατασκευή του, χρησιμοποιήθηκαν υλικά από παλιά κτίρια. Λεγόταν τότε ότι ειδικά για την παρασκευή του ασβέστη που χρειαζόταν για

την κάλυψη των τείχων, ο βοεβόδας διέταξε ν’ ανατιναχτεί μια κολόνα από τον Ναό του Ολυμπίου Διός. Εν τω μεταξύ, ένας παλιός θρύλος της Αθήνας έλεγε ότι κάθε κολόνα του Ναού είχε παγιδευμένη κι από μία κατάρα – ο ναός, λοιπόν, έλεγε ο θρύλος, θρήνησε τόσο δυνατά την καταστροφή της κολόνας του, που εκείνο το βράδυ έμεινε ξάγρυπνη όλη η Αθήνα, και ηρέμησε μόνο όταν δολοφονήθηκε ο βοεβόδας, που ήταν υπεύθυνος γι’ αυτή την καταστροφή. Ωστόσο επίσημες πηγές αναφέρουν ότι στην πραγματικότητα, γι’ αυτόν τον σκοπό χρησιμοποιήθηκε μια κολόνα από τη Βιβλιοθήκη του Αδριανού, κάτι που μάλλον είναι λογικό αν σκεφτεί κανείς πόσο κοντά είναι τα δύο κτίσματα. Μετά την Επανάσταση, το τζαμί χρησιμοποιήθηκε για συνελεύσεις και το 1924 έγινε λαογραφικό μουσείο, ενώ το 1966, κατόπιν κατάλληλης διαμόρφωσης, παραχωρήθηκε στον Ιμπν Σαούντ, τον έκπτωτο βασιλιά της Σαουδικής Αραβίας, που ήταν εξόριστος στην Ελλάδα, για την προσευχή του.

Ο σταθμός του Ηλεκτρικού είναι ιστορικός και από τους παλιότερους της γραμμής Πειραιάς - Κηφισιά. Εγκαινιάστηκε στις 17 Μαΐου του 1895 και είναι, μαζί με τον αρχικό σταθμό της Ομόνοιας, ο δεύτερος αρχαιότερος σταθμός του Κέντρου, μετά τον σταθμό του Θησείου, που είχε εγκαινιαστεί εικοσιέξι χρόνια νωρίτερα, το 1869, όπως και ο τερματικός σταθμός του Πειραιά. Ο σταθμός είχε την αρχική επίσημη ονομασία της περιοχής, ‘Μοναστήριον’, κάτι που μπορεί κανείς ακόμα να διαπιστώσει διαβάζοντας τις πινακίδες στις αποβάθρες. Πάνω από έναν αιώνα αργότερα, στις 22 Απριλίου του 2003, εγκαινιάστηκε στο ίδιο σημείο, αλλά ένα επίπεδο χαμηλότερα, ο αντίστοιχος σταθμός του Μετρό, της γραμμής Αιγάλεω – Εθνική Άμυνα / Αεροδρόμιο. Σήμερα οι δύο σταθμοί συναποτελούν μια από τις πλέον βασικές σιδηροδρομικές αρτηρίες του Κέντρου.

Δίπλα ακριβώς στο κτίριο του Ηλεκτρικού, στην οδό Ηφαίστου, είναι η αφετηρία της υπαίθριας αγοράς με τα δεκάδες εμπορικά καταστήματα και παλαιοπωλεία, το ‘Δημοπρατήριο’, σύμφωνα με την ταμπέλα στην αρχή του δρόμου, που αποτελεί σταθερό πόλο έλξης και κλασικό σημείο αναφοράς όχι μόνο για τους τουρίστες και τους επισκέπτες, αλλά και για τους ίδιους τους Αθηναίους. Χάντρες, χειροποίητα κοσμήματα, δερμάτινα και στρατιωτικά είδη, παλιά έπιπλα, ρούχα και αντίκες είναι λίγα μόνο από τα πράγματα που μπορεί κανείς να βρει στην αγορά του Μοναστηρακίου. Ανάλογη είναι η εικόνα και στην οδό Πανδρόσου, καθώς και στην οδό Άρεως, απέναντι από τις κολόνες της Βιβλιοθήκης του Αδριανού, και φυσικά στην πλατεία Αβυσσηνίας λίγο πιο κάτω, με τα δεκάδες παλαιοπωλεία, που από μόνη της αποτελεί ένα ακόμα γραφικό και ιδιαίτερα χαρακτηριστικό σημείο της περιοχής του Μοναστηρακίου. Το σωματείο παλαιοπωλών Αθήνας και περιχώρων ιδρύθηκε το 1922 και είχε πρώτο πρόεδρό του τον Γιουσουρούμ, έμπορο εβραϊκής καταγωγής, εξ ου και η ανεπίσημη αλλά πασίγνωστη ονομασία της πλατείας Αβυσσηνίας.

Ωστόσο η ποικιλοχρωμία και η πολυσυλλεκτικότητα της πλατείας δεν σταματάει σε όσα φαίνονται με την πρώτη ματιά.

Οι εργασίες για την κατασκευή του σταθμού του Μετρό έφεραν στο φως ένα τμήμα της κοίτης του Ηριδανού και μαζί κομμάτια της ιστορίας της Αθήνας, αφού τα αρχαιολογικά ευρήματα συνδέονται στενά με το ιστορικό παρελθόν της πόλης ανά τους αιώνες και αντικατοπτρίζουν πτυχές της ζωής και της πολιτείας στην πρωτεύουσα σε διάφορες και διαφορετικές εποχές της ιστορίας της.

Κατεβαίνοντας τις κυλιόμενες σκάλες από το επίπεδο της πλατείας, βλέπεις απέναντι την κοίτη του ποταμού. Καθώς πλησιάζεις, αριστερά σου είναι οι δύο είσοδοι στις αποβάθρες του Ηλεκτρικού. Ο σταθμός που ανήκει στο παρόν αλλά σχετίζεται και με το παρελθόν αφού είναι τμήμα του παλιού Ηλεκτρικού, και ο Ηριδανός που είναι μέρος της αρχαίας ιστορίας της, είναι τόσο κοντά το ένα στο άλλο που εκμηδενίζουν την απόσταση των αιώνων που ουσιαστικά τα χωρίζει. Το παζλ συμπληρώνουν οι σύγχρονες εγκαταστάσεις του Μετρό με τις κυλιόμενες σκάλες, τους διαδρόμους, το τούνελ και τις νεότερες αποβάθρες.

Τα ευρήματα γύρω από την κοίτη του Ηριδανού ανήκουν σε διάφορες εποχές και ιστορικές περιόδους, πράγμα που σημαίνει ότι η περιοχή ήταν ιδιαίτερα σημαντική, κατοικούνταν πάντα και

ίσως είχε, σε κάποιον άλλο βαθμό και από κάποια άλλη οπτική γωνία, αυτή την τόσο ιδιαίτερη ατμόσφαιρα που την χαρακτηρίζει σήμερα.

Μπορεί κανείς να δει κομμάτια από κτίσματα που ήταν κατά κύριο λόγο σπίτια, εργαστήρια και αποθηκευτικοί χώροι - δηλαδή κάτι ανάλογο με ό,τι υπάρχει και σήμερα γύρω από την πλατεία.

Γλυπτά από μάρμαρο, κομμάτια από κτίρια, ψηφιδωτά δάπεδα, τοιχογραφίες, αγγεία, νομίσματα – δίνουν το στίγμα των διαφορετικών ιστορικών εποχών που έζησε η περιοχή, αλλά και το ιστορικό κέντρο γενικότερα, ενώ διακρίνονται τα ρείθρα, η οικοδομική γραμμή και ένα κτίσμα που ανήκουν στην κλασική περίοδο, ο ημικυλινδρικός θόλος της εποχής του Αδριανού, τμήμα ρωμαϊκής οδού, ένα κτίσμα ρωμαϊκής περιόδου, καθώς και ένα παλαιοχριστιανικό κτίσμα.

Ο Ηριδανός πήγαζε από τον Λυκαβηττό, περνούσε κάτω από τον σημερινό Εθνικό Κήπο, κατέβαινε την οδό Μητροπόλεως, έφτανε στην πλατεία Μοναστηρακίου, διέσχιζε την κοιλάδα του Κεραμεικού, όπου ένα τμήμα του φαίνεται, άλλωστε, έφτανε στην οδό Πειραιώς και κάπου εκεί έστριβε νότια και ενωνόταν με τον Ιλισό. Είχε συνεχόμενη ροή η οποία αυξανόταν όταν έβρεχε πολύ, και πολλές φορές μάλιστα πλημμύριζε. Ο Στράβων αναφέρει ότι ο ποταμός είχε εννέα πηγές, με κυριότερη την Κρήνη του Πάνοπος, βορειοδυτικά της πλατείας Συντάγματος, απέναντι από τις Πύλες του Διοχάρους, στη συμβολή των σημερινών οδών Βουλής και Απόλλωνος. Αναφορά στον Ηριδανό βρίσκουμε και στην ‘Βατραχομυομαχία’, την περίφημη παρωδία της Ιλιάδας: «Ειμί δ’ εγώ βασιλεύς Φυσίγναθος, ος κατά λίμνην τιμώμαι βατράχων ηγούμενος ήματα πάντα· και με πατήρ Πηλαύς αναθρέψατο, Υδρομεδούση μιχθείς εν φιλότητι παρ’ όχθας Ηριδανοίο», συστήνεται με κομπασμό ο βασιλιάς των βατράχων στον ποντικό – «Είμαι ο βασιλιάς Φουσκομάγουλος, που όλοι οι βάτραχοι στη λίμνη με τιμούν σαν αρχηγό τους κάθε μέρα, πατέρας μου είναι ο Πηλέας και μητέρα μου η Υδρομέδουσα, που έσμιξε μαζί της στην όχθη του Ηριδανού» (στίχοι 17-20).

Από την προϊστορία ακόμα, όταν γύρω από τον Ηριδανό δεν υπήρχαν κατοικίες, οι κάτοικοι των γύρω περιοχών έθαβαν τους νεκρούς τους στις όχθες του ποταμού, αλλά και στις βαλτώδεις εκτάσεις του Κεραμεικού. Σιγά-σιγά, ο οικισμός επεκτάθηκε προς και γύρω από το ποτάμι, και η επίδραση ήταν αμφίδρομη: απ’ τη μια το ανθρώπινο στοιχείο προσαρμόστηκε στην ύπαρξη του ποταμού, κάτι που φυσικά επηρέασε την επιλογή των θέσεων για το χτίσιμο σπιτιών και άλλων κτισμάτων, κι από την άλλη, καθώς ο Ηριδανός περνούσε από μια περιοχή που γινόταν όλο και πιο κατοικημένη, ήταν εκτεθειμένος σε λύματα και σκουπίδια, με αποτέλεσμα κάποια στιγμή να μετατραπεί, αναπόφευκτα, σε βούρκο. Σύμφωνα με τον Παυσανία πάλι, τα νερά του Ηριδανού ήταν πολύ βρώμικα, και μάλιστα ούτε τα ζώα που έβοσκαν στην περιοχή δεν πλησίαζαν για να πιουν νερό. Κάτι ανάλογο αναφέρει και ο Καλλίμαχος, στο μη σωζόμενο σύγγραμά του ‘Συναγωγή Ποταμών’: «Γελάν ούτως θαρρεί γράφων τάς τών Αθηναίων παρθένους αφύσεσθαι καθαρόν γένος Ηριδανοίο, ού καί τά βοσκήματ' απόσχοντ' αν» - «είναι άξιος γέλιου αυτός που ισχυρίζεται ότι οι κόρες των Αθηναίων έπαιρναν καθαρό νερό από τον Ηριδανό, αφού ούτε τα κοπάδια της περιοχής δεν πλησίαζαν το ποτάμι».

Κατά την αρχαιότητα, ο Ηριδανός ήταν ο βασικός άξονας γύρω από τον οποίο χτίζονταν τα σπίτια στην περιοχή. Η οικοδομική γραμμή οριζόταν από δύο μονοπάτια, βόρεια και νότια, ενώ τα κτίρια χτίζονταν και στις δυο πλευρές. Αργότερα, με διαταγή του Αδριανού, το ποτάμι σκεπάστηκε με πλινθόκτιστο θόλο και μετατράπηκε σε υπόνομο. Στο βόρειο όριο χτίστηκε τοίχος αντιστήριξης, ενώ η οικοδομική γραμμή υποχώρησε κατά τεσσεράμισι μέτρα. Το Ρωμαϊκό Βαλανείο, τμήμα του οποίου έχει ανασκαφεί επί της λεωφόρου Αμαλίας έξω από τον Εθνικό Κήπο, στο ύψος της Αγγλικανικής Εκκλησίας, συνδεόταν επίσης με την περιοχή του Ηριδανού.

Ο Ηριδανός ήταν από τα πρώτα ποτάμια της Αθήνας που αποτέλεσαν αντικείμενο συστηματικής ανθρώπινης επέμβασης, ώστε να μπορεί κάθε φορά να προσαρμόζεται στις ανάγκες τόσο των κατοίκων όσο και των οικοδομικών ιδιαιτεροτήτων της περιοχής - αυτός άλλωστε είναι και ο βασικός λόγος που το μεγαλύτερο μέρος του καλύφθηκε με τον καιρό.

Στα νεότερα χρόνια, η βασική πηγή του Ηριδανού ήταν στο τέλος της οδού Δημοκρίτου, όπου υπήρχε ένα μικρό σπήλαιο κι από κει ανάβλυζε νερό σε τόσο μεγάλη ποσότητα, ώστε επαρκούσε για την ύδρευση όλης της περιοχής του Κολωνακίου. Σήμερα, μετά την ανάπλαση της πλατείας Μοναστηρακίου και την παράδοσή της τον Δεκέμβριο του 2008, το κομμάτι της πάνω από την κοίτη του Ηριδανού έχει μείνει ανοιχτό, περιφραγμένο με μεταλλικό κιγκλίδωμα, ώστε να μπορούν οι περαστικοί να βλέπουν από ψηλά μέρος της κοίτης, ενώ γύρω απ' αυτό το άνοιγμα, ανάμεσα στα απλά πλακάκια της πλατείας, έχουν τοποθετηθεί πλακάκια με σύμβολα κυρίως του νερού και της θάλασσας, καθώς και μια κυματιστή λευκή γραμμή που οριοθετεί συμβολικά τη θέση του ποταμού από κάτω.

Την περίοδο της Τουρκοκρατίας, ο βοεβόδας Χασεκής, τύραννος τότε των Αθηνών, έχτισε το 1788, με τη συνδρομή Χριστιανών και Μουσουλμάνων που ζούσαν εκεί, τείχος για την προστασία της περιοχής από επιδρομές. Λέει ο Μακρυγιάννης στα 'Απομνημονεύματά' του: «Μια ημέρα πήγαινα με τον Γκούρα σεργιάνι καβάλλα. Με κολάκευε· ήθελε να μου δώση μίαν ανιψιά του γυναίκα. Μου λέγει: «Του Χασεκή τα υποστατικά, ελιές, περιβόλι κι' όλη την περιφέρεια θα την πάρω εγώ δι' όσα μου χρωστάει το Έθνος».

Το τείχος αυτό συνέπιπτε σε μεγάλο βαθμό με το τείχος του Θεμιστοκλή. Ξεκινούσε από την Ακρόπολη, έφτανε στο Θησείο, συνέχιζε στην περιοχή Ασωμάτων και στη σημερινή πλατεία Κουμουνδούρου, έφτανε στις οδούς Ευριπίδου και Σοφοκλέους, ανέβαινε προς την πλατεία Κλαυθμώνος, διέσχιζε τις οδούς Σταδίου και Πανεπιστημίου, έφτανε στη λεωφόρο Αμαλίας και την Πύλη του Αδριανού, συνέχιζε προς την οδό Μακρυγιάννη και τα ριζά της Ακρόπολης για να καταλήξει και πάλι στην Ακρόπολη. Περιέκλειε την περιοχή του Μοναστηρακίου και άλλες κατοικημένες εκτάσεις, καθώς και ορισμένες περιοχές που δεν ήταν οικοδομημένες, ενώ οι πύλες του είχαν χαρακτηριστικές ονομασίες: Πόρτα του Δράκου, Πόρτα του Μωριά, Μενιδιάτικη Πόρτα, Καμαρόπορτα, Μεσογείτικη Πόρτα, Πόρτα των Τριών Πύργων.

Μια περιοχή, λοιπόν, ιδιαίτερα φορτισμένη όχι μόνο από την ιστορία της, αλλά και από ό,τι άφησαν πίσω τους οι γενιές ανθρώπων, ντόπιων, ταξιδιωτών και κατακτητών, που έζησαν και πέρασαν από κει. Κτίσματα, γεγονότα, δρόμοι, ιστορίες, κατά έναν περίεργο τρόπο δεν εξαφανίζονται με το πέρασμα του χρόνου, ακόμα κι αν δεν έχει μείνει απ' αυτά παρά μόνο μια αναφορά σε κάποιο βιβλίο, αλλά αφήνουν στην πλατεία το σημάδι τους ανεξίτηλο, απαραίτητο κομμάτι του διαδραστικού κολάζ μιας πόλης που κρύβει στα υπόγεια και την ατμόσφαιρά της πολλά περισσότερα απ' όσα φαίνονται στην επιφάνεια.

Η δική μου Δάφνη

Δεν είναι πολλά αυτά που θα ήθελα πραγματικά να θυμάμαι από τα χρόνια του σχολείου στο Γυμνάσιο και το Λύκειο, ωστόσο εκείνο που μάλλον δεν πρόκειται να ξεχάσω ποτέ είναι το ίδιο το σχολικό κτίριο - ένα αχανές και φουτουριστικό για την εποχή του συγκρότημα χτισμένο στο λόφο κάτω από την εκκλησία του Αγίου Γεωργίου, ακριβώς στα σύνορα Δάφνης και Νέου Κόσμου.

Το τεράστιο αυτό κτιριακό συγκρότημα, που όλοι το ήξεραν τότε σαν 'τα σχολεία της Δάφνης' ακριβώς γιατί ήταν πάνω στα σύνορα των δήμων, ήταν σχεδιασμένο με ευρωπαϊκές προδιαγραφές και στέγαζε τότε τρία σχολεία. Ένα απ' αυτά ήταν και το δικό μου, το 43ο Γυμνάσιο-Λύκειο Αθηνών, η είσοδος του οποίου βρισκόταν στην κορυφή σχεδόν της ανηφόρας η οποία οδηγούσε στην εκκλησία του Αγίου Γεωργίου και που έφερε τη μυθιστορηματική ονομασία 'οδός Ασπρογέρακα' - το καθημερινό ανέβασμα αυτής της ανηφόρας μάς φαινόταν κανονικός Γολγοθάς.

Χτισμένο στη θέση ενός γηπέδου που ανήκε στις ομάδες Φοίβος και Θρίαμβος του Νέου Κόσμου, ήταν αρχικά Γυμνάσιο Θηλέων προτού μετατραπεί σε Ενιαίο Λύκειο με την κατάργηση του διαχωρισμού των σχολείων σε αρρένων και θηλέων στα τέλη της δεκαετίας του '70. Είχε μια εξαιρετικά περίπλοκη και δαιδαλώδη αρχιτεκτονική - γεμάτο διαδρόμους και σκάλες που οδηγούσαν σε άλλες πτέρυγες, στις περισσότερες από τις οποίες η είσοδος φραζόταν αποθαρρυντικά με κάτι πανύψηλες καγκελόπορτες πίσω από τις οποίες έβλεπες σκάλες που κατέβαιναν σε άγνωστα υπόγεια, άλλους διαδρόμους που έβγαζαν σε αίθουσες που δεν χρησιμοποιούνταν ποτέ. Υπήρχε και μία τέτοια πόρτα που συνέδεε το δικό μας σχολείο με ένα από τα άλλα δύο, το 3ο Γυμνάσιο Δάφνης, και άνοιγε ένα Σαββατοκύριακο το χρόνο, ώστε να έχουμε κι εμείς πρόσβαση στην αίθουσα εκδηλώσεων του άλλου σχολείου όπου παραδοσιακά γινόταν το ετήσιο Πολιτιστικό Διήμερο - συνήθως μια θεατρική παράσταση την πρώτη μέρα, και μουσιοκοχορευτική εκδήλωση τη δεύτερη.

Ήταν κατασκευασμένο σε διάφορα επίπεδα τα οποία συχνά διασταυρώνονταν μεταξύ τους. Για να πας σε ορισμένες αίθουσες έπρεπε να κατεβείς μία και δύο σκάλες, κι ενώ τυπικά κατέβαινες στο υπόγειο, στην ουσία ήταν κάτι σαν δεύτερο ισόγειο, αφού δίπλα ακριβώς από τις αίθουσες υπήρχε ένας διάδρομος με κάγκελο αντί για τοίχο κι ένα στενόμακρο παρτέρι κατά μήκος του απ' έξω, στην οδό Γράμμου, τον δρόμο που κατέβαινε από την πάνω πλευρά. Οι υπόλοιπες αίθουσες ήταν μοιρασμένες σε ορόφους με μπαλκόνια, ενώ πέρα από τις άπειρες πτέρυγες του συνόλου του συγκροτήματος, το δικό μας σχολείο είχε κι αυτό δύο πτέρυγες: η κάτω πτέρυγα στέγαζε το Λύκειο και μέρος του Γυμνασίου και η πάνω το υπόλοιπο Γυμνάσιο. Οι πτέρυγες αυτές ενώνονταν μεταξύ τους με ένα είδος γαλαρίας πάνω στην οποία ήταν το γραφείο των καθηγητών, το Χημείο (για την ακρίβεια, η αίθουσα

που χρησιμοποιούνταν σαν Χημείο, γιατί το πραγματικό Χημείο, η πραγματική αίθουσα δηλαδή που προοριζόταν για Χημείο με βάση τα κατασκευαστικά σχέδια του κτιρίου, παρέμενε κλειστή) και μία-δύο αίθουσες ακόμα. Η κάθε αυλή (τις οποίες λέγαμε 'η πάνω' και 'η κάτω' αυλή) είχε το δικό της γυμναστήριο - ήταν δύο μεγάλες αίθουσες με διαλυμένα στρώματα και ξεχαρβαλωμένα όργανα γυμναστικής, ενώ και στις δύο υπήρχε μια πόρτα που οδηγούσε σε μια σκάλα η οποία με τη σειρά της οδηγούσε σε μία κλειδωμένη πόρτα - λογικά πίσω απ' αυτή την πόρτα ήταν το κανονικό αποδυτήριο, αλλά εμείς χρησιμοποιούσαμε γι' αυτή τη δουλειά τις ίδιες τις σκάλες.

Από ένα σημείο των μπαλκονιών της κάτω πτέρυγας φαινόταν μια τρίτη αυλή που δεν έμοιαζε με τις άλλες δύο, καθώς είχε γύρω γύρω σκαλοπάτια που κατέβαιναν σε χαμηλότερο επίπεδο. Αν και υπήρχαν αίθουσες και διάδρομοι που έβλεπαν σ' αυτήν, δεν υπήρχε πρόσβαση καθώς κάποια στιγμή αναπόφευκτα θα συναντούσες μια καγκελόπορτα που θα σου έκλεινε το δρόμο. Στην πραγματικότητα δεν επρόκειτο για αυλή, αλλά πισίνα, εξ ου και τα σκαλιά - είπαμε... το κτίριο είχε ευρωπαϊκές προδιαγραφές... Φυσικά δεν είχε ποτέ την τύχη να τη γεμίσουν με νερό κι ευτυχώς δεν χρησιμοποιήθηκε ποτέ ως πισίνα.

Υπήρχε και μια μεγάλη δίφυλλη πόρτα κοντά στην είσοδο του κτιρίου η οποία αποτελούσε ένα από τα πάμπολλα άλυτα μυστήρια της εποχής, ως τη στιγμή που ένας καθηγητής μας ανακοίνωσε πως θα μας πήγαινε στις 'Σεϋχέλλες' και άνοιξε αυτή ακριβώς την πόρτα για να μας δείξει τι κρυβόταν από πίσω - όχι φυσικά κάποιος τροπικός παράδεισος με φοινικόδεντρα, αλλά ένα σκονισμένο και ημισκότεινο χάος από σακιά γεμάτα παλιά διαγωνίσματα και εκθέσεις, κιβώτια με άλλα χαρτιά, παλιές καρέκλες και θρανία, μικρότερες πόρτες και άλλους διαδρόμους. Από τότε η ονομασία 'Σεϋχέλλες' ακολουθούσε αυτό το κομμάτι του κτιρίου μέχρι που η δική μου τάξη τέλειωσε το Λύκειο και ακολούθησε άλλους δρόμους, λιγότερο ή περισσότερο συναρπαστικούς από τους δαιδαλώδεις διαδρόμους του σχολικού συγκροτήματος.

Για καιρό η Δάφνη ήταν συνυφασμένη στο μυαλό μου με τα χρόνια του σχολείου, και μάλλον εξαιτίας αυτής της ταύτισης δεν ενδιαφέρθηκα περισσότερο γι' αυτή την περιοχή, κι ακόμα λιγότερο όταν βρέθηκα στα Νότια προάστια, φαινομενικά αρκετά μακριά από κει. Για καμιά δεκαετία περίπου συνέχισε να είναι συνδεδεμένη αποκλειστικά μ' αυτό το κομμάτι, ώσπου κάποια στιγμή μπήκε ξανά στη ζωή μου, αυτή τη φορά με το τρένο - για την ακρίβεια με το μετρό, αφού ήταν ο πιο κοντινός σταθμός στην περιοχή μου, και άρχισε ν' αποτελεί αν όχι απαραίτητο, τουλάχιστον σημαντικό σημείο αναφοράς στις διαδρομές μου προς το κέντρο.

Το γκρίζο, άχαρο και πολλές φορές μελαγχολικό της τοπίο, που τα μεσημέρια του καλοκαιριού έβραζε από τη ζέστη και τα χειμωνιάτικα απογεύματα έμοιαζε με ασπρόμαυρη βουβή ταινία, είναι τώρα γεμάτο ζωή, χρώμα και έντονες εικόνες. Ο σταθμός της Δάφνης, με την αποβάθρα του κάτω από την πλατεία Καλογήρων, συγκεντρώνει έναν πολύ μεγάλο όγκο επιβατών καθημερινά, ενώ τα τελευταία χρόνια αποτελεί το τέρμα δώδεκα με δεκαπέντε λεωφορειακών γραμμών και διερχόμενο σταθμό πολλών ακόμα. Η πλατεία, χωρισμένη σε δύο τμήματα, δεξιά κι αριστερά της κεντρικής οδού, είναι ένα από τα πιο κεντρικά σημεία των νοτίων προαστίων, ένα μεγάλο σταυροδρόμι όπου συναντιούνται λεωφόροι, δρόμοι και παράδρομοι από όλες τις κοντινές περιοχές. Σε πολύ κοντινή απόσταση, ο Υμηττός επιβάλλει την παρουσία του στην περιοχή, χαρίζοντάς της παράλληλα λίγη από τη δροσιά του τους ζεστούς καλοκαιρινούς μήνες.

Το όνομα της πλατείας προήλθε από την ομώνυμη περιοχή στην οποία ανήκει, αλλά δεν έχει σχέση, όπως ίσως φαντάζεται κανείς με μοναστήρι. Στην περιοχή ζούσαν τέσσερα αδέλφια με μεγάλη περιουσία - τους ανήκε μια αρκετά μεγάλη έκταση - αλλά παρά την οικονομική τους επιφάνεια, έμειναν ανύπαντροι ως το τέλος της ζωής τους, απομονωμένοι σ' ένα μοναχικό σπίτι, αφού τότε η περιοχή ήταν πολύ αραιοκατοικημένη, σχεδόν ερημική. Οι κάτοικοι του Μπραχαμίου που τους ήξεραν, τους έλεγαν 'οι καλόγεροι'.

Ο σταθμός, παρ' όλο που μέχρι και πριν από λίγα χρόνια ήταν ο τερματικός της γραμμής, είναι σχετικά μικρός - ωστόσο κρύβει μια πολύ ιδιαίτερη πτυχή. Στο πρώτο επίπεδο, μια εκτενής μακέτα προστατευμένη με τζάμι και μια βιτρίνα που καλύπτει σχεδόν έναν τοίχο προβάλλουν τα ευρήματα της ανασκαφής που έγινε κατά την κατασκευή του σταθμού, και τα οποία όχι μόνο μαρτυρούν την παρουσία ανθρώπων εκεί από τα αρχαία χρόνια, αλλά και την ιστορική απόδειξη ότι η Δάφνη είναι από τους πιο αρχαίους κατοικημένους δήμους της Αττικής: τα πιο παλιά ευρήματα χρονολογούνται στα προϊστορικά ακόμα χρόνια. Τμήματα από αγροικίες, τείχη, πηγάδια, αγγεία, μικροαντικείμενα καθημερινής οικιακής χρήσης και η βόρεια πλευρά της κοίτης ενός ρέματος αποτελούν τα πιο σημαντικά ευρήματα της ανασκαφής.

Στη θέση που βρίσκεται η Δάφνη, πάνω σε τμήμα της αρχαίας οδού Αθηνών - Σουνίου, βρισκόταν ο αρχαίος δήμος Αλωπεκής, τόπος καταγωγής του Σωκράτη και του Αριστείδη του Δίκαιου. Η περιοχή είναι περιτριγυρισμένη από τους λόφους του Αγίου Ιωάννη του Κυνηγού, του Αγίου Γεωργίου και της Ζωοδόχου Πηγής, έχοντας άνοιγμα προς τη θάλασσα από τη μεριά του Φαλήρου, στα νότια. Μέχρι τη δεκαετία του '50, οπότε πήρε το σημερινό όνομά της πιθανότατα εμπνευσμένο από τις δάφνες που υπήρχαν τότε στην περιοχή, ονομαζόταν Κατσιπόδι - μια ονομασία για την οποία δίνονται διάφορες ερμηνείες. Οι πιο τυπικές κάνουν λόγο για μεσαιωνική τοπωνυμία που παραπέμπει είτε στα κτήματα της οικογένειας Κατσιπόδη ή στον Κατσίμπεη, διοικητή της περιοχής την περίοδο της Τουρκοκρατίας, ωστόσο λαϊκές μαρτυρίες δίνουν μια διαφορετική εκδοχή: επειδή οι βοσκοί πήγαιναν εκεί τα ζώα τους για να πιουν νερό στα πηγάδια της περιοχής, οι κάτοικοι έβρισκαν συχνά πατήματα κυρίως από κατσίκες, κι έλεγαν 'της κατσίκας το πόδι' κι έτσι προέκυψε το όνομα Κατσιπόδι. Όπως για τις περισσότερες ονομασίες περιοχών της Αθήνας που συνδέονται με κάτι, μπορεί να ισχύουν όλα τα παραπάνω ή κανένα απ' αυτά. Αυτή άλλωστε είναι και η μαγεία της πόλης - όλα αυτά τα μυστικά που κρύβει και που θέλει ή δεν θέλει να ανακαλύψεις.

Μια διαδρομή που κάνω συχνά είναι αυτή από τα νότια προς την περιοχή κοντά στον Άγιο Ιωάννη στη Βουλιαγμένης, που λέγεται Πυριτιδαποθήκη του Μετς - προφανώς κατάλοιπο και ανάμνηση πολεμικών εποχών. Η διαδρομή αυτή, αποκλειστικά πάνω σε λεωφόρους, καλύπτει ένα χαρακτηριστικό μέρος του Μπραχαμίου και της Δάφνης και, παρά τη σχετικά μικρή έκτασή της, περιλαμβάνει εναλλαγές τοπίων που συνήθως συναντά κανείς σε εθνικές οδούς: μια χαράδρα με το ρέμα, σπίτια χτισμένα ακριβώς πάνω στην κοίτη, παλιές σκάλες και δρομάκια, τμήματα με γιαπιά και παλιές πολυκατοικίες στο βάθος, σχολεία, πάρκα, πυκνοχτισμένα κομμάτια, στενούς παράδρομους που σου επιτρέπουν να ρίξεις μια κλεφτή ματιά σε αυλές άλλων εποχών, μια ψαραγορά πάνω σε κατηφορικό πλακόστρωτο που λες και βγήκε από παλιά γκραβούρα, νεότερα κτίρια στη σειρά, και φτάνοντας κάπου στον τελικό προορισμό μου, ο Άγιος Ιωάννης με το μικρό παρεκκλήσι του Αγίου Ιωάννη του Πλανά.

Η εκκλησία του Αγίου Ιωάννη είναι χτισμένη πάνω στην πλατεία όπου τώρα βρίσκεται και ο σταθμός του μετρό. Ακριβώς απέναντι από την είσοδό της βρίσκεται ένας σχεδόν κατακόρυφος λόφος με πολύ και πυκνό πράσινο, που τόσο το κόψιμο όσο και το μέγεθός του δημιουργεί την εντύπωση ότι δε βρίσκεται στην καρδιά της πόλης αλλά κάπου μακριά στην εξοχή. Η αρχική εκκλησία, που ανήκε στο μετόχι της Ιεράς Μονής Αγίου Ιωάννου Κυνηγού Υμηττού, χτίστηκε τον 15ο αιώνα, μια εποχή κατά την οποία όλη η γύρω περιοχή ήταν ακατοίκητη και γύρω από τον ναό υπήρχαν μόνο εκτάσεις με χωράφια. Γι' αυτό και ο ναός ονομαζόταν Άγιος Ιωάννης του Αγρού, μέχρι τα τέλη του 19ου αιώνα, εποχή κατά την οποία βρισκόταν εκεί κοντά ένα καφενείο όπου συγκεντρώνονταν οι κυνηγοί που σύχναζαν στην περιοχή, και το έλεγαν 'Καφενείο των Κυνηγών'. Από κει πήρε το νέο προσωνύμιό του ο ναός και λέγεται μέχρι σήμερα Άγιος Ιωάννης Κυνηγός.

Γύρω στα μέσα του 20ού αιώνα, η αύξηση του πληθυσμού που είχε ήδη ξεκινήσει με την έλευση των προσφύγων από τη Μικρασία αλλά και τη γενικότερη ανάπτυξη της περιοχής, επέτειναν την ανάγκη για την καλύτερη οικοδόμηση της περιοχής και την ύπαρξη μεγαλύτερης εκκλησίας. Ξεκίνησε

τότε η κατασκευή της νέας εκκλησίας και ο σχεδιασμός της λεωφόρου Βουλιαγμένης. Λέγεται μάλιστα ότι τα σκαπτικά μηχανήματα που άνοιγαν το δρόμο, πάθαιναν ζημιά ή έσβηναν όποτε επιχειρούσαν να κατεδαφίσουν τον παλιό ναό, από τον οποίο διασώθηκε τελικά μόνο το Άγιο Βήμα που θεωρείται πλέον επίσημα βυζαντινό μνημείο και φυλάσσεται αυτούσιο σε ειδική κρύπτη πίσω από την εκκλησία, πάνω στη λεωφόρο Βουλιαγμένης και δίπλα στην προτομή του Αγίου Νικολάου του Πλανά, ο οποίος ήταν ο πρώτος εφημέριος τον καιρό που ο ναός έγινε ενοριακός.

JEAN RHYS
Η απέραντη θάλασσα των Σαργασσών
(απόσπασμα)

Σ' αυτό εδώ το δωμάτιο, ξυπνάω νωρίς και μένω ξαπλωμένη τρέμοντας από το κρύο γιατί κάνει παγωνιά. Κάποια στιγμή, η Γκρέις Πουλ, η γυναίκα που με φροντίζει, ανάβει φωτιά μ' ένα χαρτί, προσανάμματα και καρβουνάκια. Γονατίζει και τη ζωηρεύει μ' ένα φυσερό. Το χαρτί ζαρώνει, τα προσανάμματα τριζοβολάνε και πετούν σπίθες, τα καρβουνάκια σιγοκαίνε και βγάζουν μια κόκκινη λάμψη. Στο τέλος, οι φλόγες ξεπετιούνται και είναι πανέμορφες. Σηκώνομαι από το κρεβάτι και πηγαίνω κοντά για να τις δω, ενώ αναρωτιέμαι γιατί με έφεραν εδώ πέρα. Για ποιο λόγο; Θα πρέπει να υπάρχει μια εξήγηση. Τι είναι αυτό που πρέπει να κάνω; Όταν πάτησα το πόδι μου εδώ, νόμιζα πως θα έμενα μόνο για μία ή δύο μέρες, για μια βδομάδα ίσως. Αυτό σκέφτηκα όταν τον είδα και του ορκίστηκα ότι θα ήμουν συνετή σαν τα ερπετά και άκακη σαν τα περιστέρια. «Είμαι πρόθυμη να σου δώσω ό,τι έχω και δεν έχω», ήθελα να του πω, «και δεν θα σου προκαλέσω ποτέ ξανά κανένα πρόβλημα, φτάνει να με αφήσεις να φύγω.» Όμως εκείνος δεν ήρθε ποτέ.

Αυτή η Γκρέις κοιμάται στο δωμάτιό μου. Τις νύχτες, τη βλέπω καμιά φορά να κάθεται στο τραπέζι και να μετράει λεφτά. Κρατάει ανάμεσα στα δάχτυλά της ένα χρυσό νόμισμα και χαμογελάει. Μετά κρύβει όλα τα λεφτά σ' ένα πουγκί από καραβόπανο και το κρεμάει γύρω από το λαιμό της έτσι ώστε να είναι κρυμμένο μέσα στο φόρεμά της. Στην αρχή μου έριχνε πρώτα μια ματιά, αλλά εγώ έκανα την κοιμισμένη κι έτσι τώρα το κάνει χωρίς να νοιάζεται πια για μένα. Πίνει από μια μποτίλια που έχει πάνω στο τραπέζι και μετά πέφτει για ύπνο, ή σταυρώνει τα χέρια της στο τραπέζι, γέρνει πάνω τους το κεφάλι της και αποκοιμιέται. Όμως εγώ, από το κρεβάτι μου, παρακολουθώ τη φωτιά ώσπου να σβήσει. Όταν η Γκρέις αρχίζει το ροχαλητό, σηκώνομαι και πίνω από το άχρωμο ποτό της μποτίλιας. Την πρώτη φορά που το δοκίμασα ήθελα να το φτύσω, αλλά κατάφερα να το καταπιώ. Κι όταν ξάπλωσα και πάλι στο κρεβάτι, μπορούσα να θυμηθώ περισσότερα πράγματα, και ήμουν ξανά σε θέση να σκεφτώ. Δεν κρύωνα τόσο πολύ πια.

Υπάρχει ένα παράθυρο ψηλά – δεν μπορείς να το φτάσεις για να κοιτάξεις έξω. Το κρεβάτι μου είχε κάποτε κάγκελα, αλλά τα αφαίρεσαν. Το δωμάτιο δεν έχει παρά ελάχιστα έπιπλα ακόμα: το κρεβάτι της Γκρέις Πουλ, μια μαύρη ντουλάπα, το τραπέζι μες στη μέση και δυο μαύρες καρέκλες με χαραγμένα σχέδια φρούτων και λουλουδιών. Έχουν ψηλές ράχες, αλλά είναι χωρίς μπράτσα. Η ιματιοθήκη είναι πολύ μικρή, και το δωμάτιο δίπλα σ' αυτήν έχει τοίχους καλυμμένους με ταπετσαρία.

Μια μέρα, κοιτώντας την ταπετσαρία, μου φάνηκε πως είδα τη μητέρα μου ντυμένη με βραδινό φόρεμα, χωρίς παπούτσια. Το βλέμμα της με προσπέρασε, κοίταξε πάνω από το κεφάλι μου όπως πάντα. Φυσικά ούτε λόγος να το πω αυτό στη Γκρέις. Το δικό της όνομα δεν πρέπει να ήταν Γκρέις. Τα ονόματα έχουν ιδιαίτερο βάρος, όπως όταν εκείνος επέμενε να μην με φωνάζει Αντουανέτ, και είδα την Αντουανέτ να γλιστράει έξω από το παράθυρο με όλα της τα αρώματα, τα όμορφα φορέματα και τον καθρέφτη της.

Εδώ μέσα δεν υπάρχει καθρέφτης, κι έτσι δεν μπορώ να ξέρω πώς είναι τώρα το πρόσωπό μου. Θυμάμαι που κοιταζόμουν στον καθρέφτη και βούρτσιζα τα μαλλιά μου, αλλά κυρίως το πώς τα ίδια μου τα μάτια με κοιτούσαν μέσα από τον καθρέφτη. Το κορίτσι που έβλεπα ήταν και δεν ήταν ο εαυτός μου. Πριν από χρόνια, όταν ήμουν μικρή και πολύ μόνη, είχα προσπαθήσει να φιλήσω το είδωλό μου. Αλλά το γυαλί ήταν ανάμεσά μας – σκληρό, κρύο και θαμπωμένο από την ανάσα μου. Και τώρα μού τα πήραν όλα. Τι στο καλό θέλω εδώ πέρα, και ποια είμαι;

Η εξώπορτα του δωματίου με την ταπετσαρία είναι πάντα κλειδωμένη. Ξέρω καλά πως οδηγεί σε έναν διάδρομο. Εκεί στέκεται η Γκρέις και μιλάει με μια άλλη γυναίκα την οποία δεν έχω δει ποτέ στη ζωή μου. Τη λένε Λία. Αφουγκράζομαι, αλλά δεν καταφέρνω να ακούσω τι κουβεντιάζουν.

Είναι οι ίδιοι ψίθυροι που άκουγα όλη μου τη ζωή, μόνο που τώρα προέρχονται από διαφορετικές φωνές.

Όταν πέφτει η νύχτα, κι η Γκρέις έχει πιει αρκετά και πέφτει ξερή, είναι εύκολο να της πάρω τα κλειδιά. Τώρα ξέρω πού τα φυλάει. Μετά ανοίγω την πόρτα και κάνω τη βόλτα μου στο δικό τους κόσμο. Είναι ένας κόσμος όπως πάντα τον φανταζόμουν, φτιαγμένος από χαρτόνι. Κάπου τον έχω ξαναδεί στο παρελθόν, αυτόν τον χαρτονένιο κόσμο όπου κυρίαρχα χρώματα είναι το καφέ, το βαθυκόκκινο και το κίτρινο και δεν υπάρχει πουθενά φως. Καθώς προχωράω στους διαδρόμους, εύχομαι να μπορούσα να δω τι κρύβεται πίσω από το χαρτόνι. Μου λένε ότι βρίσκομαι στην Αγγλία, όμως εγώ δεν τους πιστεύω. Στο ταξίδι για την Αγγλία, χάσαμε το δρόμο μας. Πότε; Πού; Δεν θυμάμαι, αλλά χαθήκαμε. Μήπως ήταν το απόγευμα στην καμπίνα, όταν εκείνος με βρήκε να μιλάω με το παιδί που μου έφερε φαγητό; Τύλιξα τα χέρια μου γύρω από το λαιμό του και του ζήτησα να με βοηθήσει. Κι εκείνος γύρισε στον άλλο και του είπε: «Δεν ήξερα τι να κάνω, κύριε.» Εγώ τότε έδωσα μια στα ποτήρια και τα πιάτα και τα έκανα κομμάτια πάνω στο φινιστρίνι. Είχα την ελπίδα ότι το τζάμι θα έσπαγε και θα μας πλημμύριζε η θάλασσα. Ήρθε μια γυναίκα και μετά ένας ηλικιωμένος που μάζεψε τα θρύψαλα από το πάτωμα. Όση ώρα το έκανε αυτό, δεν μου έριξε ούτε μια ματιά. Ο τρίτος άντρας μου είπε, πιες αυτό και θα κοιμηθείς. Το ήπια και είπα: «Τίποτα δεν είναι αυτό που φαίνεται» - «Το ξέρω. Ποτέ δεν είναι», μου απάντησε. Και μετά αποκοιμήθηκα. Όταν ξύπνησα, ταξιδεύαμε σε μια άλλη θάλασσα. Πιο κρύα. Νομίζω πως εκείνη τη νύχτα ήταν που αλλάξαμε πορεία, και χάσαμε το δρόμο μας για την Αγγλία. Γιατί αυτό το σπίτι από χαρτόνι, στο οποίο περιφέρομαι τις νύχτες, δεν βρίσκεται στην Αγγλία.

Ένα πρωί που ξύπνησα, όλο μου το σώμα πονούσε. Δεν ήταν από το κρύο, ήταν ένα άλλο είδος πόνου. Είδα πως οι καρποί μου ήταν κόκκινοι και πρησμένοι. Η Γκρέις είπε: «Πάω στοίχημα πως θα μου πεις ότι δεν θυμάσαι τίποτα από όσα συνέβησαν το περασμένο βράδι.»

«Πότε ήταν το περασμένο βράδι;» είπα.

«Χτες.»

«Δε θυμάμαι το χτες.»

«Χτες το βράδι ήρθε ένας κύριος να σε δει», είπε.

«Ποιος απ’ όλους;»

Γιατί ήξερα ότι κυκλοφορούσαν ξένοι στο σπίτι. Όταν πήρα τα κλειδιά και βγήκα στο διάδρομο, τους άκουσα κάπου μακριά να γελάνε και να τιτιβίζουν σαν πουλιά, και το κάτω πάτωμα ήταν φωτισμένο.

Στρίβοντας σε μια γωνία, είδα μια κοπέλα να βγαίνει από την κρεβατοκάμαρά της. Φορούσε ένα λευκό φόρεμα και σιγοτραγουδούσε έναν σκοπό. Κόλλησα στον τοίχο γιατί δεν ήθελα να με δει, όμως εκείνη σταμάτησε και κοίταξε γύρω της. Δεν είδε τίποτε άλλο πέρα από σκιές, είχα φροντίσει να μην με δει, ωστόσο εκείνη δεν έφτασε στο κεφαλόσκαλο. Το έβαλε στα πόδια. Συνάντησε άλλο ένα κορίτσι και το δεύτερο κορίτσι είπε: «Είδες κανένα φάντασμα;» – «Δεν είδα τίποτα αλλά νόμισα πως ένιωσα κάτι.» – «Ήταν το φάντασμα», είπε το δεύτερο κορίτσι και κατέβηκαν μαζί τις σκάλες.

«Ποιος από όλους ήρθε να με δει, Γκρέις Πουλ;» είπα.

Φυσικά δεν ήταν εκείνος. Ακόμα κι αν κοιμόμουν, θα το είχα καταλάβει. Δεν ήρθε ακόμα να με δει. Εκείνη είπε: «Πιστεύω πως θυμάσαι πολύ περισσότερα από όσα λες ότι θυμάσαι. Γιατί συμπεριφέρθηκες έτσι τη στιγμή που εγώ τους είχα υποσχεθεί ότι θα ήσουν ήρεμη και λογική; Ποτέ ξανά δεν θα επιχειρήσω να σε καλύψω. Ο αδερφός σου ήταν που ήρθε να σε δει.»

«Δεν έχω αδερφό.»

«Είπε πως ήταν αδερφός σου.»

Το μυαλό μου γύρισε πολλά χρόνια πίσω.

«Μήπως τον έλεγαν Ρίτσαρντ;»

«Δε μου είπε το όνομά του.»

«Τον ξέρω», είπα και πετάχτηκα από το κρεβάτι μου. «Έχω εδώ την απόδειξη, εδώ την έχω, αλλά την έκρυψα, όπως κρύβω το κάθε τι, για να μην τη δουν τα διαβολικά σου μάτια. Μα που είναι; Πού το έκρυψα; Μέσα στο παπούτσι μου; Κάτω από το στρώμα; Πάνω από τη ντουλάπα; Στην τσέπη του κόκκινου φορέματός μου; Πού, πού είναι το γράμμα; Ήταν μικρό, θυμάμαι καλά ότι στον Ρίτσαρντ δεν άρεσαν τα ατέλειωτα γράμματα. Αγαπητέ Ρίτσαρντ, έλα να με πάρεις από αυτό το μέρος, γιατί εδώ θα πεθάνω από το κρύο και τη σκοτεινιά.»

Η κυρία Πουλ είπε: «Δεν υπάρχει λόγος να τρέχεις πέρα δώθε και να ψάχνεις τώρα πια. Αυτός έφυγε και δεν θα ξαναγυρίσει – ούτε κι εγώ θα ξαναγύριζα, αν ήμουν στη θέση του.»

Είπα: «Δε θυμάμαι τι συνέβη. δεν μπορώ να θυμηθώ.»

«Όταν ήρθε να σε δει», είπε η Γκρέις Πουλ, «δε σε αναγνώρισε.»

«Άναψε τη φωτιά αν θες», είπα, «κρυώνω τρομερά.»

«Ο κύριος αυτός έφτασε εδώ ξαφνικά και επέμενε να σε δει, και να το ευχαριστώ που πήρε. Όρμησες πάνω του μ' ένα μαχαίρι, κι όταν κατάφερε να σου πάρει το μαχαίρι, του δάγκωσες το χέρι. Δεν πρόκειται να τον ξαναδείς. Και δεν μου λες, πού το βρήκες αυτό το μαχαίρι; Τους είπα ότι το έκλεψες από μένα, αλλά εγώ είμαι πάντα πολύ προσεκτική. Τις ξέρω πολύ καλά κάτι τέτοιες σαν του λόγου σου. Δεν πήρες κανένα μαχαίρι από μένα. Μάλλον το αγόρασες εκείνη τη μέρα που σε έβγαλα έξω. Είπα στην κυρία Εφ ότι θα σου έκανε καλό να βγεις λίγο έξω.»

«Όταν πήγαμε στην Αγγλία», είπα.

«Ηλίθια», είπε, «στην Αγγλία είμαστε!»

«Δεν σε πιστεύω», είπα. «Ποτέ δεν θα με πείσετε.»

(Εκείνο το απόγευμα πήγαμε όντως στην Αγγλία. Είχε παντού γρασίδι και πρασινωπά νερά και ψηλά δέντρα που καθρεφτίζονταν μέσα στο νερό. Σκέφτηκα, λοιπόν, πως αυτό το μέρος ήταν η Αγγλία. Αν μπορούσα να πάω εκεί, θα γινόμουν και πάλι καλά κι η βοή μέσα στο κεφάλι μου θα σταματούσε. Άσε με να μείνω λίγο ακόμα, είπα, και τότε εκείνη κάθισε κάτω από ένα δέντρο και αποκοιμήθηκε. Λίγο πιο κάτω, ήταν ένα αμάξι κι ένα άλογο – μια γυναίκα κρατούσε τα γκέμια. Εκείνη ήταν που μου πούλησε το μαχαίρι. Το αντάλλαξα με το μενταγιόν που φορούσα στο λαιμό μου.)

Η Γκρέις Πουλ είπε: «Δηλαδή δεν θυμάσαι που ρίχτηκες με το μαχαίρι στον κύριο; Κι εγώ του είχα πει ότι θα ήσουν ήρεμη. 'Πρέπει να της μιλήσω', μου είπε. Τον προειδοποιήσαμε, βέβαια, αλλά δεν μας άκουγε. Ήμουν μέσα στο δωμάτιο, αλλά δεν άκουσα όλα όσα είπε, πέρα από το 'Δεν μπορώ να επέμβω νομικώς ανάμεσα σε σένα και τον άντρα σου.' Όταν είπε εκείνο το 'νομικώς', τότε ήταν που

όρμησες πάνω του κι εκείνος σου έστριψε το χέρι για να σε αφοπλίσει κι εσύ τον δάγκωσες. Θες δηλαδή να πεις ότι δεν θυμάσαι τίποτα από όλα αυτά;»

Τώρα θυμάμαι πως δεν με αναγνώρισε. Τον είδα να με κοιτάζει και τα μάτια του στράφηκαν πρώτα στη μια γωνία του δωματίου και μετά στην άλλη, σαν να μην έβρισκαν αυτό που περίμεναν να δουν. Με κοίταξε και μου μίλησε σαν να του ήμουν εντελώς ξένη. Μα τι μπορείς να κάνεις όταν σου συμβαίνει κάτι τέτοιο; Τώρα εσύ γιατί με κοροϊδεύεις; «Ως και το κόκκινο φόρεμά μου έκρυψες για να μην το βρω; Αν το φορούσα, εκείνος θα με είχε αναγνωρίσει.»

«Κανείς δεν έκρυψε το φόρεμά σου», είπε. «Είναι κρεμασμένο στη ντουλάπα.»

Με κοίταξε και είπε: «Δεν πιστεύω να έχεις συνειδητοποιήσει πόσο καιρό είσαι κλεισμένη εδώ, καημενούλα μου.»

«Κάθε άλλο», είπα. «Μόνο εγώ ξέρω πόσο καιρό είμαι εδώ πέρα. Εκατοντάδες νύχτες και μέρες, που γλιστράνε μέσα από τα δάχτυλά μου. Αλλά αυτό δεν έχει σημασία. Ο χρόνος δεν έχει κανένα νόημα. Όμως κάτι που μπορείς να αγγίξεις και να κρατήσεις, σαν το κόκκινο φόρεμά μου, αυτό μάλιστα, έχει νόημα. Πού είναι;»

Έστρεψε το κεφάλι της προς τη ντουλάπα και οι γωνίες του στόματός της έγειραν προς τα κάτω. Μόλις γύρισα το κλειδί στη ντουλάπα, το είδα να κρέμεται εκεί, κόκκινο σαν τη φωτιά, σαν το ηλιοβασίλεμα. Σαν τα φλεγόμενα λουλούδια. «Αν σε θάψουν κάτω από ένα φλεγόμενο δέντρο», είπα, «η ψυχή σου θα αναληφθεί όταν το δέντρο ανθίσει. Όλοι θέλουν να τους συμβεί αυτό.»

Κούνησε το κεφάλι της αλλά δεν έκανε βήμα, ούτε με άγγιξε.

Η μυρωδιά που έβγαζε το φόρεμα ήταν αδιόρατη στην αρχή, αλλά μετά έγινε πιο έντονη. Μύριζε νάρδο και πικραμύγδαλο, κανέλα και σκόνη, είχε το άρωμα που αναδίνουν οι λεμονιές όταν καρποφορούν. Το άρωμα του ήλιου και την ευωδιά της βροχής.

Πήρα το κόκκινο φόρεμα από την κρεμάστρα και το κράτησα μπροστά μου. «Με κάνει να φαίνομαι πρόστυχη και εξεζητημένη;» είπα. Γιατί έτσι μου είχε πει αυτός ο άντρας… «Είσαι άτιμη κόρη από άτιμη μάνα», μου είπε.

«Παράτα το», είπε η Γκρέις Πουλ, «κι έλα να φας το φαΐ σου. Φόρεσε το γκρίζο σάλι σου. Μου είναι αδύνατο να καταλάβω γιατί δεν σου δίνουν τίποτα καλύτερο. Αφού είναι πολύ πλούσιοι.»

Όμως εγώ κράτησα το φόρεμα στα χέρια μου και αναρωτήθηκα αν είχαν κάνει την πιο ποταπή και απαίσια πράξη: αν το είχαν αλλάξει όταν εγώ δεν ήμουν μπροστά. Γιατί μπορεί να το είχαν αλλάξει, και να μην ήταν πια αυτό το δικό μου φόρεμα – όμως τότε πώς κατάφεραν να πετύχουν την ίδια μυρωδιά;

«Μην κάθεσαι εκεί πέρα και τουρτουρίζεις», μου είπε μ’ έναν τόνο αρκετά ευγενικό για εκείνη.

Άφησα το φόρεμα να πέσει στο πάτωμα και το βλέμμα μου πήγε από τη φωτιά στο φόρεμα και από το φόρεμα στη φωτιά.

Έριξα το γκρίζο σάλι στους ώμους μου αλλά της είπα πως δεν πεινούσα, κι εκείνη δεν προσπάθησε να με αναγκάσει να φάω, όπως κάνει καμιά φορά.

«Καλύτερα που δεν θυμάσαι τα χτεσινοβραδινά», είπε. «Ο κύριος λιποθύμησε κι έγινε χαμός εδώ πάνω. Το δωμάτιο ήταν γεμάτο αίματα, κι έριξαν σε μένα το φταίξιμο που σε άφησα να του επιτεθείς. Και το αφεντικό έρχεται σε λίγες μέρες. Άλλη φορά δεν έχει βοήθεια από μένα. Έχεις ξεπεράσει κάθε όριο, και κανείς δεν μπορεί να σε βοηθήσει.»

Είπα: «Αν φορούσα το κόκκινο φόρεμά μου, ο Ρίτσαρντ θα με είχε αναγνωρίσει.»

«Το κόκκινο φόρεμά σου», είπε και γέλασε.

Όμως εγώ κοίταξα το φόρεμα στο πάτωμα κι ήταν σαν να είχε απλωθεί η φωτιά σε όλο τοδωμάτιο. Ήταν πανέμορφο και μου θύμισε κάτι που έπρεπε να κάνω. Νόμιζα πως όπου να’ ναι θα κατάφερνα να θυμηθώ. Θα ξαναβρώ τη μνήμη μου από στιγμή σε στιγμή.

KATE CHOPIN
Ιστορία της μιας ώρας

Επειδή η κυρία Μάλαρντ είχε σοβαρό πρόβλημα με την καρδιά της, έπρεπε να της το φέρουν με τρόπο ότι ο άντρας της ήταν νεκρός.

Η αδερφή της Τζόζεφιν ανέλαβε να της το πει, με μισόλογα που περισσότερο έκρυβαν παρά αποκάλυπταν την αλήθεια. Ο φίλος του άντρα της, ο Ρίτσαρντς, ήταν εκεί, στο πλευρό της. Ήταν αυτός που βρισκόταν στα γραφεία της εφημερίδας όταν ήρθε η αναφορά για το σιδηροδρομικό δυστύχημα, με το όνομα του Μπρέντλυ Μάλαρντ πρώτο - πρώτο στη λίστα των «νεκρών». Και αφού βεβαιώθηκε μ' ένα δεύτερο τηλεγράφημα, έτρεξε να προλάβει προτού κάποιος άλλος φίλος, λιγότερο προσεκτικός ή πονετικός, της πήγαινε τα κακά μαντάτα.

Η αντίδρασή της μόλις άκουσε την ιστορία δεν ήταν η συνηθισμένη, δεν παρέλυσε δίχως να μπορεί να δεχτεί τη σημασία της. Ξέσπασε σε λυγμούς και ρίχτηκε απότομα και βίαια στην αγκαλιά της αδερφής της. Όταν η θύελλα της θλίψης κόπασε, η κυρία Μάλαρντ ανέβηκε μόνη στο δωμάτιό της. Δεν ήθελε κανέναν μαζί της.

Απέναντι από το ανοιχτό παράθυρο βρισκόταν μια άνετη και ευρύχωρη πολυθρόνα. Βούλιαξε μέσα της, καθηλωμένη από μια σωματική εξάντληση που στοίχειωνε το κορμί της κι έφτανε σχεδόν ως την ψυχή της.

Στην ανοιχτή πλατεία μπροστά στο σπίτι της μπορούσε να δει τις κορυφές των δέντρων που αναρριγούσαν με τη δροσερή πνοή της Άνοιξης. Στον αέρα πλανιόταν η εξαίσια ανάσα της βροχής. Κάτω στο δρόμο ένας πλανόδιος πωλητής διαλαλούσε το εμπόρευμά του. Οι νότες από ένα μακρινό τραγούδι ίσα που έφταναν στ' αυτιά της και αμέτρητα σπουργίτια κελαηδούσαν στα γείσα των παραθύρων.

Κομμάτια γαλανού ουρανού ξεπρόβαλλαν εδώ κι εκεί ανάμεσα στα σύννεφα που είχαν μαζευτεί το ένα πάνω στο άλλο στη δυτική πλευρά του παραθύρου της.

Καθόταν με το κεφάλι της ριγμένο πίσω στο μαξιλάρι της πολυθρόνας, σχεδόν ακίνητη αλλά που και που ένας κόμπος ανέβαινε στο λαιμό της και την τράνταζε, όπως ένα παιδί που, αφού έκλαψε ώσπου να κοιμηθεί, συνεχίζει τα αναφιλητά και στο όνειρό του.

Ήταν νέα και τα χαρακτηριστικά του ωραίου και ήρεμου προσώπου της πρόδιδαν αυτοσυγκράτηση, ίσως και μια εσωτερική δύναμη. Αλλά τώρα τα μάτια της κοίταζαν απλανώς κάπου μακριά προς μια λωρίδα γαλανού ουρανού. Δεν ήταν βλέμμα στοχασμού, ήταν σαν να της είχε διακοπεί μια βαθιά σκέψη.

Κάτι την πλησίαζε και με φόβο το περίμενε. Τί να ήταν άραγε; Δεν ήξερε - ήταν τόσο φευγαλέο και απατηλό που δεν μπορούσε να το προσδιορίσει. Το αισθανόταν όμως να έρχεται ύπουλα από τον ουρανό και να την πλησιάζει μέσα από τους ήχους, τα αρώματα και τα χρώματα που γέμιζαν τον αέρα.

Τώρα η καρδιά της χτυπούσε πιο γρήγορα. Είχε αρχίσει να προσδιορίζει εκείνο που την πλησίαζε για να την κυριεύσει και επιστράτευε όλη της τη θέληση για να το διώξει - μια θέληση όμως τόσο αδύναμη όσο και τα λευκά, λεπτά της χέρια.

Μόλις εγκατέλειψε την προσπάθεια, μια λεξούλα ξέφυγε ψιθυριστά από τα μισάνοιχτα χείλη της. Την είπε ξανά και ξανά από μέσα της: «Ελεύθερη, ελεύθερη, ελεύθερη!» Το κενό βλέμμα και η επακόλουθη έκφραση του τρόμου έφυγαν από τα μάτια της που απέμειναν ζωηρά και λαμπερά. Ο σφυγμός της ήταν γρήγορος και το αίμα κυλούσε ζεστό και ήρεμο σε κάθε γωνιά του κορμιού της. Δεν έπαψε να αναρωτιέται μήπως επρόκειτο για κάποιο φριχτό αστείο. Το μυαλό της, όμως, ξεκάθαρο πια και δυναμωμένο, τη βοήθησε να απορρίψει την απίθανη αυτή εκδοχή.

Ήξερε ότι θα έκλαιγε ξανά και ξανά όταν θα έβλεπε τα ευγενικά, τρυφερά χέρια του σταυρωμένα, το πρόσωπό του, που ποτέ δεν είχε πάψει να την κοιτάζει με αγάπη, τώρα ακίνητο, γκρίζο και άψυχο. Αλλά πίσω απ' αυτήν την πικρή στιγμή έβλεπε την ατέλειωτη παρέλαση των χρόνων που θα έρχονταν και θα της ανήκαν ολοκληρωτικά. Κι εκείνη τα καλοδεχόταν με ανοιχτή αγκαλιά.

Δεν θα ζούσε για κανέναν άλλον από ‘δω και στο εξής παρά μόνο για τον εαυτό της. Η δύναμη καμιάς θέλησης δεν θα την λύγιζε πια μ’ εκείνο το τυφλό πείσμα που οι άντρες κι οι γυναίκες πιστεύουν ότι έχουν το δικαίωμα να επιβάλλουν στους συνανθρώπους τους. Η καλή ή η κακή πρόθεση έκανε τις πράξεις να μη φαίνονται πια εγκληματικές καθώς τις έβλεπε τη σύντομη εκείνη στιγμή της φώτισης.

Κι όμως, κάποιες φορές τον είχε αγαπήσει. Άλλες πάλι, όχι. Μα τί σημασία είχε; Πόσο μετρούσε η αγάπη, αυτό το άλυτο μυστήριο, μπροστά στην αυτοπεποίθηση που η ίδια κατείχε και που ξαφνικά αναγνώριζε σαν το πιο δυνατό συναίσθημα της ύπαρξής της;

«Ελεύθερη! Στην ψυχή και το σώμα μου, ελεύθερη!» συνέχισε να ψιθυρίζει.

Η Τζόζεφιν είχε γονατίσει μπροστά στην κλειστή πόρτα με τα χείλη της στην κλειδαρότρυπα και παρακαλούσε την αδερφή της να την αφήσει να μπει. «Λουίζ, άνοιξε την πόρτα, σε ικετεύω, άνοιξε την πόρτα – θα αρρωστήσεις. Τί κάνεις, Λουίζ; Για τ’ όνομα του Θεού, άνοιξε την πόρτα!» «Φύγε, δεν παθαίνω τίποτα!» Όχι, γιατί έπινε το ίδιο το ελιξήριο της ζωής από το ανοιχτό παράθυρο.

Η φαντασία της κάλπαζε στις μέρες που την περίμεναν. Μέρες ανοιξιάτικες και μέρες καλοκαιρινές κι όλων των ειδών οι μέρες θα ήταν δικές της. Είπε με μια ανάσα μια γρήγορη προσευχή για να ζήσει πολλά χρόνια ακόμα. Και μόλις χτες είχε φρίξει στη σκέψη ότι μπορεί και να ζούσε πολλά χρόνια ακόμα.

Σηκώθηκε με την ησυχία της και, μπροστά στη φορτικότητα της αδερφής της, άνοιξε την πόρτα. Ένας φλογερός θρίαμβος έλαμπε στα μάτια της καθώς στεκόταν απερίσκεπτη, σαν τη θεά της Νίκης. Αγκάλιασε τη Τζόζεφιν από τη μέση και κατέβηκαν τις σκάλες. Ο Ρίτσαρντς στεκόταν κάτω και τις περίμενε. Κάποιος άνοιγε την πόρτα μ' ένα αντικλείδι. Ήταν ο Μπρέντλυ Μάλαρντ που έμπαινε, λίγο κουρασμένος απ' το ταξίδι, κρατώντας ήρεμα το σάκο και την ομπρέλα του. Είχε βρεθεί μακριά απ' τον τόπο του δυστυχήματος κι ούτε ήξερε καν ότι είχε συμβεί το περιστατικό. Η διαπεραστική κραυγή της Τζόζεφιν του έκοψε την ανάσα καθώς ευθύς ο Ρίτσαρντς μπήκε μπροστά του για να τον κρύψει από τη γυναίκα του.

Αλλά ήταν πια πολύ αργά.

Όταν ήρθαν οι γιατροί, είπαν ότι η κυρία Μάλαρντ πέθανε από την καρδιά της - από τη χαρά που σκοτώνει.

W.B. YEATS
Ο συμβολισμός στην ποίηση

Εκτός από τα συναισθηματικά σύμβολα, τα σύμβολα δηλαδή που ανακαλούν μόνο συναισθήματα - και, υπό αυτή την έννοια, οτιδήποτε ελκυστικό ή αποκρουστικό μπορεί να πάρει συμβολική σημασία, παρ' όλο που οι μεταξύ τους σχέσεις είναι τόσο λεπτές ώστε να μη μπορούν να μας ευχαριστήσουν ολοκληρωτικά, έτσι και τα απομακρύνουμε από το ρυθμό και το μέτρο - υπάρχουν και τα διανοητικά σύμβολα που γεννούν μόνο ιδέες ή ιδέες ανάμεικτες με συναισθήματα. Και, αν εξαιρέσουμε τις καθορισμένες μυστικιστικές παραδόσεις και την όχι και τόσο καθορισμένη κριτική ορισμένων σύγχρονων ποιητών, μόνο αυτά ονομάζονται σύμβολα.

Τα περισσότερα πράγματα υπάγονται σε μια απ' τις δύο κατηγορίες, ανάλογα με τον τρόπο που μιλάμε γι' αυτά, καθώς και με τα συμφραζόμενά τους, επειδή τα σύμβολα, έτσι και τα συνδέσουμε με τις ιδέες που δεν είναι απλά και μόνο θραύσματα των σκιών με τις οποίες ή διάνοια επιφορτίζει τα συναισθήματα που ανακαλούν, είναι τα παιχνίδια του συμβολιστή ή του σχολαστικού και αργά ή γρήγορα ξεχνιούνται. Αν χρησιμοποιήσω τις λέξεις άσπρο ή βυσσινί σε μια οποιαδήποτε ποιητική φράση, τα συναισθήματα που θα μου ανακαλέσουν θα είναι ξεκάρφωτα και δε θα είμαι σε θέση να εξηγήσω γιατί μου τα προξένησαν. Αν, όμως, στην ίδια πρόταση εισαγάγω κάποια χειροπιαστά αντικείμενα, όπως έναν σταυρό ή ένα ακάνθινο στεφάνι, μου έρχεται στο νου η αγνότητα και η παντοκρατορία. Κατ' αυτό τον τρόπο, βλέπω μέσα στο μυαλό μου αμέτρητα νοήματα που συνδέονται με το άσπρο ή το βυσσινί με τους δεσμούς ενός λεπτού υπαινιγμού, κι αυτό ισχύει και για το συναίσθημα και για τη νόηση, και, ακόμα κι όταν περάσω το κατώφλι του ύπνου, τα βλέπω να σκορπίζουν τα φώτα και τις σκιές μιας ακαθόριστης γνώσης σχετικά με αυτό που μέχρι πριν λίγο μπορεί να θεωρούσα στειρότητα και θορυβώδη βία.

Η νόηση είναι εκείνη που αποφασίζει σε ποιό σημείο ο αναγνώστης θα αναλογιστεί την εναλλαγή των συμβόλων, κι αν τα σύμβολα αυτά είναι μόνο συναισθηματικά, τότε η άποψη που έχει, περνάει μέσα από τις κακοτυχίες και τα πεπρωμένα του κόσμου, αν όμως είναι και διανοητικά, γίνεται κι ο ίδιος ένα κομμάτι της απόλυτης διανόησης και παίρνει μέρος στην εναλλαγή. Στη θέα μιας λιμνούλας κάτω από το φώς του φεγγαριού, η συγκίνηση που μου προξενεί ή ομορφιά της μπερδεύεται με την ανάμνηση του ανθρώπου που είχα δει να οργώνει τη γη στις όχθες της ή των εραστών που είδα εκεί τις προάλλες, αλλά αν κοιτάξω μόνο το φεγγάρι φέρνοντας στο νου μου κάποια από τις αρχαίες ονομασίες και μορφές του, τότε κινούμαι ανάμεσα στους θεούς και τα πράγματα που μας απελευθέρωσαν από

τον θνητό μας εαυτό, τον εβένινο πύργο, τη βασίλισσα του νερού, το μεγαλόπρεπο ελάφι μέσα στα μαγεμένα δάση, τον άσπρο λαγό που κάθεται στην κορφή ενός λόφου, τον τρελό των παραμυθιών με το αστραφτερό του κύπελλο γεμάτο όνειρα, και μπορεί και να πιάσω φιλίες με κάποια από τούτες τις οπτασίες, ίσως και να συναντήσω τον Θεό εκεί ψηλά.

Έτσι, λοιπόν, αυτός που συγκινείται από τον Σαίξπηρ, ο οποίος αρκείται στα συναισθηματικά σύμβολα για να μας προσεγγίσει, ταυτίζεται με τη συνολική άποψη του κόσμου, αυτός, όμως, που συγκινείται από τον Δάντη ή τον μύθο της Δήμητρας, ταυτίζεται με τη σκιά του Θεού ή κάποιας θεάς και επομένως, αυτός που είναι απασχολημένος με διάφορα πράγματα απέχει από τα σύμβολα, η ψυχή ωστόσο κινείται ανάμεσα σε σύμβολα και εκφράζεται μέσω των συμβόλων όταν την καταλαμβάνει νάρκη ή τρέλα, ή όταν ο βαθύς διαλογισμός την έχει αποδεσμεύσει από τις παρορμήσεις που δεν της ανήκουν. «Και τότε», είπε ο Ζεράρ ντε Νερβάλ μιλώντας για την τρέλα του, «ίδα μπροστά μου να σχηματίζονται αμυδρά εικόνες από αγάλματα της αρχαιότητας τα οποία σιγά σιγά πήραν τη μορφή τους, έγιναν συγκεκριμένα και ήταν σαν να αντιπροσώπευαν σύμβολα των οποίων τη σημασία μόλις και μετά βίας κατάφερα να συλλάβω».

Σε κάποια παλιότερη εποχή, θα ανήκε σ' αυτή τη μεγάλη παρέα που η εγκράτεια στέρησε από τις ψυχές της την ελπίδα και τη μνήμη, τον πόθο και τη μετάνοια, κι ίσως πιο αποτελεσματικά απ' όσο θα μπορούσε η τρέλα του να τα στερήσει όλα αυτά από την ψυχή του, κάνοντάς τις έτσι να αποκαλύψουν την εναλλαγή των συμβόλων στα οποία οι άνθρωποι υποκλίνονται μπροστά στους βωμούς και προσπαθούν να τα καλοπιάσουν με λιβάνι και αναθήματα. Καθώς, όμως, ανήκει στην εποχή μας, ήταν κι αυτός σαν τον Μαίτερλινγκ, σαν τον Βιλιέ ντε Λίλ-Αντάμ στον Άξελ, σαν όλους αυτούς που ασχολήθηκαν με τα διανοητικά σύμβολα στην εποχή μας, που προφήτεψαν το νέο ιερό βιβλίο του οποίου όλες οι τέχνες, όπως είπε κάποιος, αρχίζουν να ονειρεύονται. Πώς είναι δυνατόν να ξεπεράσουν οι τέχνες τον αργό θάνατο της ψυχής του ανθρώπου, τον οποίο εμείς ονομάζουμε πρόοδο του κόσμου, και να αγγίξουν ξανά τις χορδές της ανθρώπινης καρδιάς χωρίς να ντύνονται τη θρησκεία, όπως γινόταν παλιά;

Αν υποθέσουμε πως οι άνθρωποι αποδέχονται τη θεωρία ότι ή ποίηση μάς συγκινεί χάρις στο συμβολισμό της, τί είδους αλλαγή θά 'πρεπε να αναζητήσουμε στο ύφος της ποίησής μας; Μια επιστροφή στους τρόπους των προγόνων μας, ένα μείγμα περιγραφών της φύσης στο όνομα της ίδιας της φύσης, του ηθικού νόμου στο όνομα του ίδιου του ηθικού νόμου, ένα μείγμα όλων των ανεκδότων και όλης αυτής της μελέτης των επιστημών, που τόσο συχνά έκαναν να κοπάσει η φλόγα που φώλιαζε στον Τέννυσον, και αυτής της ορμητικότητας που μας ωθεί να κάνουμε ορισμένα πράγματα ή, με άλλα λόγια, θα 'πρεπε να συνειδητοποιήσουμε πως οι πρόγονοί μας έκαναν μάγια στον βήρυλλο για να τον κάνουν να φανερώσει τις εικόνες του πυρήνα του αντί να αντικατοπτρίζει τα γεμάτα ενθουσιασμό πρόσωπά μας ή τα κλαδιά που ταλαντεύονται έξω από το παράθυρο.

Μ' αυτή τη μετάθεση του κέντρου βάρους, αυτή την επιστροφή στη φαντασία, με τη συναίσθηση ότι οι νόμοι της τέχνης, που είναι και οι κρυφοί νόμοι του κόσμου, μπορούν από μόνοι τους να περιορίσουν τη φαντασία, θα μπορούσε να επιτευχθεί μια αλλαγή στο ύφος, και θα μπορούσαμε να ξεχωρίσουμε μέσα από τη σοβαρή ποίηση κάποιους ενεργητικούς ρυθμούς, όπως για παράδειγμα αυτόν του δρομέα, που ή θέληση τους έχει εφεύρει έχοντας πάντα κατά νου να φτιάξει ή να διαλύσει κάτι και θα 'πρεπε να αναζητήσουμε όλους αυτούς τούς κινητικούς, στοχαστικούς και οργανικούς ρυθμούς, οι οποίοι αποτελούν την ενσωμάτωση της φαντασίας που δεν μισεί και δεν επιθυμεί τίποτα επειδή έχει πια ξεμπερδέψει με τον χρόνο, και το μόνο που θέλει είναι να ρίξει το βλέμμα της σε κάποια πραγματικότητα, σε κάποια ομορφιά - κι ούτε θα ήταν πια δυνατό για κανέναν να αμφισβητήσει τη σπουδαιότητα της μορφής σε όλες της τις εκφάνσεις, γιατί, παρ' όλο που μπορείς να εκθέσεις μια άποψη ή να περιγράψεις ένα πράγμα, όταν δεν έχεις επιλέξει σωστά τις λέξεις που θα χρησιμοποιήσεις, δεν μπορείς να δώσεις μορφή σε κάτι που κινείται πέρα από τις αισθήσεις, εκτός

βέβαια αν οι λέξεις σου είναι τόσο εκλεπτυσμένες, τόσο περίτεχνες, σαν να είναι γεμάτες με μια μυστηριώδη ζωή, όπως το σώμα ενός λουλουδιού ή μιας γυναίκας.

Η μορφή της προσωπικής ποίησης, αντίθετα από τη μορφή της λαϊκής ποίησης, μπορεί στ' αλήθεια να είναι σκοτεινή καμιά φορά, ή ακόμα και ακατανόητη, όπως σε κάποια από τα ωραιότερα *Τραγούδια της Αθωότητας και της Εμπειρίας*, αλλά η τελειότητά της δεν πρέπει να επιδέχεται καμιά ανάλυση, και η λεπτολογία της οφείλει να αποκτά ένα καινούργιο νόημα κάθε μέρα, κι όλα αυτά πρέπει να τα κατέχει, ανεξάρτητα από το αν πρόκειται για ένα τραγουδάκι γραμμένο σε μια στιγμή νωχελικής ονειροπόλησης, ή για ένα σπουδαίο έπος βγαλμένο μέσα από τα όνειρα ενός ποιητή και εκατομμυρίων γενεών που δεν κούρασαν ποτέ τα χέρια τους με το ξίφος.

O. HENRY
Τα δώρα των μάγων

Ένα δολάριο και ογδονταεφτά σεντς. Αυτά ήταν όλα. Και τα εξήντα σεντς, σε πένες κι αυτά. Πένες μαζεμένες με το ζόρι, από βερεσέδια στον μπακάλη, στο μανάβη και στον χασάπη και μάλιστα σε τέτοιο βαθμό που οι έμποροι έδειχναν σχεδόν απροκάλυπτα τη δυσαρέσκειά τους. Η Ντέλα τα μέτρησε τρεις φορές. Ένα δολάριο και ογδονταεφτά σεντς. Και αύριο ξημέρωνε Χριστούγεννα.

Προφανώς δεν είχε άλλη λύση απ' το να κουρνιάσει στον μικρό, φθαρμένο καναπέ και να ξεσπάσει σε λυγμούς, όπως κι έκανε. Κι έτσι, διαπιστώνουμε με πικρία ότι η ζωή είναι φτιαγμένη από λυγμούς, αναστεναγμούς και χαμόγελα, με τους αναστεναγμούς να κυριαρχούν.

Κι ενόσω η οικοδέσποινα περνάει σιγά - σιγά απ' το πρώτο στάδιο στο δεύτερο, ας ρίξουμε μια ματιά στο σπίτι. Ένα επιπλωμένο διαμέρισμα οχτώ δολαρίων την εβδομάδα. Όχι πως ήταν κι εντελώς για πέταμα, αλλά οπωσδήποτε δεν ήταν και κανένα παλάτι.

Κάτω στην είσοδο υπήρχε ένα γραμματοκιβώτιο όπου κανένα γράμμα δεν ερχόταν κι ένα ηλεκτρικό κουδούνι που χέρι ανθρώπου δεν έμπαινε στον κόπο να χτυπήσει. Κι ακόμα, όπως ήταν φυσικό, υπήρχε μια πινακίδα με τ' όνομα «Κος Τζέιμς Ντίλινγκαμ Γιανγκ».

Το όνομα «Ντίλινγκαμ», που δέσποζε υπερήφανο τις καλές μέρες, τότε που ο ιδιοκτήτης του έβγαζε τριάντα δολάρια την εβδομάδα, τώρα που το εισόδημα μειώθηκε στα είκοσι δολάρια, έδειχνε θαμπό, λες και σκεφτόταν σοβαρά να συρρικνωθεί σ' ένα ασήμαντο και ντροπαλό «Ντ». Αλλά όποτε ο Κος Τζέιμς Ντίλλνγκαμ Γιανγκ γύριζε κι έμπαινε στο διαμέρισμα, η κυρία Τζέιμς Ντίλινγκαμ Γιανγκ, που έχουμε ήδη γνωρίσει ως Ντέλα, τον φώναζε «Τζιμ» και τον αγκάλιαζε με μεγάλη τρυφερότητα. Πράγμα το οποίο είναι ιδιαίτερα θετικό.

Η Ντέλα έκλαψε όσο τραβούσε η ψυχή της κι ύστερα σκούπισε τα μάγουλά της με το μαντηλάκι της πούδρας. Στάθηκε στο παράθυρο και κοίταζε κατσουφιασμένη μια γκρίζα γάτα που περπατούσε πάνω στον γκρίζο φράχτη μιας γκρίζας αυλής. Αύριο ξημέρωνε Χριστούγεννα κι είχε μόνο ένα δολάριο και ογδονταεφτά σεντς για ν'αγοράσει ένα δώρο στον Τζιμ.

Μάζευε την κάθε δεκάρα εδώ και μήνες, και να το αποτέλεσμα. Είκοσι δολάρια την εβδομάδα δεν είναι αρκετά. Τα έξοδα ήταν μεγαλύτερα απ' όσο υπολόγιζε. Έτσι δε γίνεται πάντα; Μόνο ένα δολάριο και ογδονταεφτά σεντς για ν'αγοράσει ένα δώρο στον Τζιμ. Τον Τζιμ της. Ώρες ολόκληρες σκεφτόταν τί θα μπορούσε να του αγοράσει. Κάτι φίνο και σπάνιο - και από στερλίνα, κάτι που ν' αξίζει έστω κι ελάχιστα την τιμή ν'ανήκει στον Τζιμ.

Υπήρχε ένας ολόσωμος καθρέφτης ανάμεσα στα παράθυρα του δωματίου. Δε θά 'ταν απίθανο να δείτε ολόσωμο καθρέφτη σε διαμερίσματα των οχτώ δολαρίων. Ένας πολύ λεπτός κι ευκίνητος άνθρωπος, κοιτάζοντας διαδοχικά και χωρίς αργοπορία τις δυο πλευρές του εαυτού του, θα μπορούσε

να πάρει πάνω κάτω μια ιδέα για την εμφάνισή του. Η Ντέλα, έτσι ντελικάτη που ήταν,είχε από καιρό βρει το κόλπο.

Ξαφνικά, λοιπόν, τραβήχτηκε απ' το παράθυρο και στάθηκε μπροστά στον καθρέφτη. Τα μάτια της άστραψαν αλλά, μέσα σε δευτερόλεπτα, το πρόσωπό της έχασε το χρώμα του. Έλυσε βιαστικά τα μαλλιά της και τ' άφησε να πέσουν ελεύθερα στην πλάτη της.

Που λέτε, η Ντέλα και ο Τζέιμς Ντίλινγκαμ Γιανγκ για δύο πράγματα θα μπορούσαν να είναι υπερήφανοι. Το ένα ήταν το χρυσό ρολόι του Τζιμ, κληρονομιά απ' τον πατέρα και τον παππού του. Το άλλο ήταν τα μαλλιά της Ντέλα. Αν η βασίλισσα του Σαββά έμενε σ' ένα διαμέρισμα απ'την άλλη μεριά του ακάλυπτου, θά ήταν αρκετό να βγάλει η Ντέλα τα μαλλιά της έξω να στεγνώσουν για να κάνει όλα τα τζοβαίρια και τα χρυσαφικά της Μεγαλειοτάτης να φαντάζουν τιποτένια. Αν ο βασιλιάς Σολομών ήταν ο θυρωρός του κτηρίου, μ' όλους του τους θησαυρούς μαζεμένους στο υπόγειο κι ο Τζιμ ήθελε να τον κάνει να σκάει απ'το κακό του κάθε φορά που εκείνος περνούσε από μπροστά του, το μόνο που θά 'χε να κάνει ήταν να βγάλει το ρολόι από την τσέπη του.

Κι έτσι τώρα τα όμορφα μαλλιά της Ντέλα έπεφταν στους ώμους της κυματιστά και λαμπερά, σαν καστανόχρωμος χείμαρρος. Της έφταναν μέχρι κατω από τα γόνατα και τη σκέπαζαν σχεδόν ολόκληρη. Αμέσως τα ξανάδεσε, νευρικά και με φούρια. Κλονίστηκε για μια στιγμή και στάθηκε να το καλοσκεφτεί, κι ένα της δάκρυ κύλησε κι έπεσε στο τριμμένο κόκκινο χαλί.

Και να που ρίχνει επάνω της την παλιά καφετιά ζακέτα της και βάζει και το παλιό καφετί καπέλο της. Με μια ξαφνική μεταβολή που έκανε τη φούστα της ν' ανεμίσει και με τα μάτια της να πετούν και πάλι σπίθες, βγήκε απ'το διαμέρισμα στο δρόμο.

Εκεί που στάθηκε, μια πινακίδα έγραφε: «Κα Σοφρονί. Άπαντα τα Είδη του Κομμωτηρίου».

Η Ντέλα ανέβηκε τη σκάλα με τη μία και μετά στάθηκε για λίγο να συνέρθει απ' το λαχάνιασμα. Η κομμώτρια, χοντρή, ασπρουλιάρα και παγερή, δεν είχε την παραμικρή φινέτσα που υπονοούσε τ'όνομά της.

«Σας ενδιαφέρει ν'αγοράσετε τα μαλλιά μου;» ρώτησε η Ντέλα.

«Πώς, βέβαια», απάντησε η κυρία. «Βγάλε το καπέλο σου για να τους ρίξω μια ματιά».

Ο καστανόχρωμος χείμαρρος ξεχύθηκε κυματιστός.

«Είκοσι δολάρια», είπε η κυρία ζυγίζοντας το πλήθος των μαλλιών με το έμπειρο χέρι της.

«Φέρτα γρήγορα!» είπε η Ντέλα.

Και για τις επόμενες δύο ώρες έπλεε σε πελάγη ευτυχίας. Μην πάρετε, όμως, αυτή τη μεταφορά τοις μετρητοίς: η Ντέλα ήταν πανευτυχής μόνο και μόνο επειδή γύριζε τα μαγαζιά για να βρει ένα δώρο για τον Τζιμ.

Τελικά το βρήκε. Σίγουρα ήταν φτιαγμένο μόνο για τον Τζιμ και για κανέναν άλλον. Δεν υπήρχε δεύτερο στα μαγαζιά - και τά 'χε γυρίσει όλα. Ήταν μια αλυσίδα από απομίμηση πλατίνας, απλή και λιτή στο σχέδιο, που η αξία της φαινόταν καθαρά μόνο και μόνο απ'το υλικό της κι όχι από τίποτα φανταχτερά μπιχλιμπίδια - όπως, άλλωστε, όλα τα καλά πράγματα. Και πολύ περισσότερο, ήταν ό, τι έπρεπε για ΤΟ ΡΟΛΟΪ. Μόλις την είδε, η Ντέλα ήξερε πως ο Τζιμ έπρεπε οπωσδήποτε να την αποκτήσει. Του ταίριαζε τόσο πολύ γιατί κι εκείνος ήταν άνθρωπος σοβαρός και μετρημένος. Την πλήρωσε, λοιπόν, εικοσιένα δολάρια και γύρισε τρέχοντας στο σπίτι με ογδονταεφτά σεντς. Με μια τέτοια αλυσίδα στο ρολόι του, ο Τζιμ θα μπορούσε να κοιτάζει την ώρα όπου κι αν βρισκόταν. Γιατί, αν και το ρολόι του ήταν μεγαλοπρεπέστατο, καμιά φορά αναγκαζόταν να το κοιτάζει στα κρυφά για να μη φανεί το παλιό δερμάτινο λουράκι που του είχε βάλει αντί για αλυσίδα.

Όταν η Ντέλα έφτασε στο σπίτι,η μέθη της χαράς της έδωσε για λίγο τη θέση της στη σύνεση και τη λογική. Πήρε το σίδερο για τις μπούκλες, άναψε το γκάζι και βάλθηκε να διορθώσει τις ζημιές που είχαν προξενηθεί από τη γενναιοδωρία και την αγάπη της. Μεγάλη υπόθεση αυτό,αγαπητοί μου φίλοι, πολύ μεγάλη υπόθεση!

Μέσα σε σαράντα λεπτά το κεφάλι της είχε καλυφθεί από λεπτές, κοντές μπούκλες που την έκαναν να μοιάζει καταπληκτικά με άτακτο σχολιαρόπαιδο. Κοίταξε το είδωλό της στον καθρέφτη γι' αρκετή ώρα με προσοχή και αποδοκιμασία.

«Αν ο Τζιμ δε με σκοτώσει μόλις συνειδητοποιήσει τί έκανα», μονολόγησε, «θα μου πει σίγουρα πως μοιάζω με νεοσύλλεκτο! Αλλά τί νά 'κανα - ω, τί άλλο νά 'κανα, με το ένα δολάριο και τα ογδονταεφτά σεντς που μου είχαν απομείνει;»

Στις εφτά έφτιαξε καφέ κι έβαλε το τηγάνι πίσω απ'το φούρνο, ζεστό κι έτοιμο για να μαγειρέψει μπριζολάκια.

Ο Τζιμ δεν αργούσε ποτέ. Η Ντέλα δίπλωσε την ψευτοπλατινένια αλυσίδα στην παλάμη της κι έκατσε στη γωνιά του τραπεζιού, δίπλα στην πόρτα της εισόδου. Σε λίγο ακούστηκαν τα βήματά του στο πρώτο γύρισμα της σκάλας και για μια στιγμή η Ντέλα έχασε το χρώμα της. Έλεγε συχνά από μέσα της προσευχούλες για τα απλά καθημερινά πράγματα, κι έτσι τώρα ψιθύρισε:

«Σε παρακαλώ,Θεέ μου,κάνε τον να νομίσει πως είμαι ακόμα όμορφη!»

Η πόρτα άνοιξε και ο Τζιμ μπήκε μέσα και την έκλεισε πίσω του. Έδειχνε αδυνατούλης και μελαγχολικός. Ο καημενούλης, μόλις εικοσιδύο χρονών και νά 'χει την ευθύνη μιας οικογένειας! Χρειαζόταν καινούριο πανωφόρι και δεν είχε ούτε γάντια.

Μόλις μπήκε στο σπίτι, ο Τζιμ έμεινε κόκκαλο. Είχε καρφώσει το βλέμμα του στη Ντέλα με μιαν έκφραση αδιευκρίνιστη που τη γέμιζε τρόμο. Δεν ήταν ούτε θυμός ούτε έκπληξη ούτε αποδοκιμασία ούτε τρόμος ούτε κάποιο απ'τα συναισθήματα τα οποία ήταν προετοιμασμένη ν'αντιμετωπίσει.Απλώς την κοίταζε επίμονα μ'αυτή την παράξενη έκφραση στο πρόσωπό του.

Η Ντέλα πετάχτηκε πάνω κι έτρεξε προς το μέρος του.

«Τζιμ, αγάπη μου», φώναξε, «μη με κοιτάζεις έτσι! Έκοψα τα μαλλιά μου και τα πούλησα γιατί δε θ' άντεχα να περάσω Χριστούγεννα χωρίς να σου κάνω ένα δώρο. Θα μεγαλώσουν πάλι - δε σε πειράζει, έτσι δεν είναι; Έπρεπε να το κάνω! Τα μαλλιά μεγαλώνουν απίστευτα γρήγορα. Πες 'Καλά Χριστούγεννα', Τζιμ, κι ας μη χαλάσουμε τις καρδιές μας! Δε φαντάζεσαι τί ωραίο,τί υπέροχο δώρο σου έχω!»

«Έκοψες τα μαλλιά σου;» ρώτησε ο Τζιμ με κόπο, σα να μη μπορούσε να χωνέψει ακόμη το γεγονός.

«Τα έκοψα και τα πούλησα», είπε η Ντέλα. «Σου αρέσω, όμως, όπως και νά 'χει το πράγμα έτσι δεν είναι; Ίδια είμαι και χωρίς τα μαλλιά μου, ή μήπως όχι;»

Ο Τζιμ κοίταξε ένα γύρο το δωμάτιο με περιέργεια.

«Δηλαδή πάνε τα μαλλιά σου;» είπε μ'ένα σχεδόν ηλίθιο ύφος.

«Μην τα ψάχνεις», έκανε η Ντέλα, «Σου λέω,τα πούλησα - τα πούλησα και πάνε! Είναι Χριστούγεννα, μωρό μου. Μη με μαλώσεις που τα θυσίασα για χάρη σου! Μπορεί οι τρίχες του κεφαλιού μου να είναι μετρημένες», συνέχισε γλυκαίνοντας μ' επισημότητα τον τόνο της, «αλλά η αγάπη μου για σένα είναι απροσμέτρητη. Να βάλω τα μπριζολάκια να γίνονται, Τζιμ;»

Ο Τζιμ ξύπνησε απότομα από τη νάρκη του. Αγκάλιασε τη Ντέλα του. Και τώρα εμείς ας ασχοληθούμε με κάτι άλλο για δέκα δευτερόλεπτα. Λοιπόν, έχουμε και λέμε: ποιά η διαφορά ανάμεσα σε οχτώ δολάρια την εβδομάδα κι ένα εκατομμύριο το χρόνο; Αν ρωτήσουμε έναν μαθηματικό ή μια μεγαλοφυία, σίγουρα θα πάρουμε λάθος απάντηση. Αυτή η διαπίστωση φαίνεται δυσνόητη προς το παρόν, αλλά θα ξεκαθαριστεί αργότερα.

Ο Τζιμ έβγαλε ένα πακέτο απ'την τσέπη του και το πέταξε πάνω στο τραπέζι.

«Ντελ», της είπε, «μην αμφιβάλλεις στιγμή για μένα. Αλίμονο αν η αγάπη μου για σένα μετριότανε με τρίχες! Αλλά αν ανοίξεις αυτό το πακέτο, θα δεις γιατί έπαθα την πλάκα μου μόλις σε είδα!»

Με χέρια που έτρεμαν, ξετύλιξε το πακέτο. Και μετά έβγαλε μια τρελή κραυγή χαράς. Κι αμέσως αναλύθηκε σε δάκρυα και λυγμούς κι ο κύριος του σπιτιού αναγκάστηκε να επιστρατεύσει όλες του τις δυνάμεις για να την παρηγορήσει. Είδε, βλέπετε, μπροστά της ΤΑ ΧΤΕΝΑΚΙΑ - ένα σετ από δυο

χτενάκια που η Ντέλα είχε δει από μέρες σε μια βιτρίνα της λεωφόρου Μπρόντγουέυ και τά 'χε λατρέψει. Δυο πανέμορφα χτενάκια από αληθινή ταρταρούγα, με μπριγιάν στις άκρες τους, σε απόχρωση που ταίριαζε τέλεια με τα υπέροχα μαλλιά που δεν υπήρχαν πια! Ήταν ακριβά χτενάκια, το ήξερε, και η καρδιά της τα λαχταρούσε και τα ποθούσε χωρίς την παραμικρή ελπίδα ότι θα μπορούσε μια μέρα να τ' αποκτήσει. Και τώρα που ήταν δικά της, δεν είχε πια μπούκλες για να τις κοσμούν τα πολυπόθητα αυτά στολίδια.

Τα έσφιξε στην αγκαλιά της και μετά από ώρα κατάφερε να κοιτάξει τον Τζιμ στα μάτια με βλέμμα σκοτεινό και θλιμμένο χαμόγελο και να του πει: «Τα μαλλιά μου μεγαλώνουν τόσο γρήγορα, Τζιμ!»

Τότε, όμως, αναπήδησε ξαφνικά σαν αιλουροειδές και φώναξε: «Ω! Παραλίγο να το ξεχάσω!»

Ο Τζιμ δεν είχε ακόμα δει το όμορφο δώρο του. Του το έδωσε με λαχτάρα. Το ημιπολύτιμο μέταλλο γυάλιζε σαν ν'αντανακλούσε το δικό της φωτεινό και φλογερό πνεύμα.

«Δεν είναι χάρμα, Τζιμ; Γύρισα όλη την πόλη για να το βρω! Από 'δω και στο εξής, θα κοιτάς την ώρα εκατό φορές την ημέρα! Δός μου το ρολόι σου. Θέλω να δω πώς του ταιριάζει!»

Αλλά ο Τζιμ σωριάστηκε στον καναπέ, έβαλε τα χέρια πίσω απ'το κεφάλι του και χαμογέλασε.

«Ντελ», είπε, «ας αφήσουμε τα Χριστουγεννιάτικα δώρα μας στην άκρη κι ας τα ξεχάσουμε για λίγο καιρό. Παραείναι ωραία για να τα χρησιμοποιήσουμε, προς το παρόν. Βλέπεις, πούλησα το ρολόι μου για να σου αγοράσω τα χτενάκια!... Αλήθεια, τί γίνονται εκείνα τα περίφημα μπριζολάκια;»

Οι Μάγοι, όπως ξέρετε, ήταν σοφοί άνθρωποι - εξαιρετικά σοφοί άνθρωποι - που έφεραν δώρα στο Θείο Βρέφος στη Φάτνη. Απ' αυτούς ξεκίνησε η συνήθεια των Χριστουγεννιάτικων δώρων. Σοφοί καθώς ήταν, τα δώρα τους δε μπορούσαν παρά να είναι κι αυτά έξυπνα, πιθανώς με τη δυνατότητα ανταλλαγής σε περίπτωση που δύο ήταν τα ίδια. Κι εγώ, τώρα, σας διηγήθηκα κάπως άτεχνα την απλή αυτή ιστορία δύο ανόητων παιδιών σ' ένα διαμέρισμα, που εντελώς ασύνετα θυσίασαν, το ένα για το άλλο, τους μεγαλύτερους θησαυρούς του σπιτικού τους. Αλλά, σαν τελευταία λέξη προς τους σοφούς της εποχής μας, έχω να πω πως, απ' όλους που χαρίζουν δώρα, αυτοί οι δύο είναι οι σοφότεροι. Κι απ' όλους όσοι ανταλλάσσουν δώρα, εκείνοι που τους μοιάζουν είναι οι σοφότεροι. Αυτοί είναι οι αληθινοί Μάγοι.

RUBÉN DARÍO
Η κάμπια

Λες και, ενώ μιλούσε για τον Μπενβενούτο Τσελίνι, κάποιος χαμογέλασε ειρωνικά με τη μαρτυρία του μεγάλου αρχιτέκτονα στην Αυτοβιογραφία του ότι είδε μια φορά μια σαλαμάνδρα, ο Ισαάκ Κομοδάνο είπε:

-Μη χαμογελάτε. Ορκίζομαι ότι κι εγώ έχω δει, όπως σας βλέπω και με βλέπετε, όχι βέβαια σαλαμάνδρα, αλλά μια κάμπια ή έμπουσα.

Θα σας αφηγηθώ με λίγα λόγια το περιστατικό.

Γεννήθηκα σ' έναν τόπο όπου, όπως σ' όλη σχεδόν την Αμερική, ο κόσμος καταπιανόταν με τη μαγεία και οι μάγοι επικοινωνούσαν με τις αόρατες δυνάμεις. Οι μυστηριώδεις ιθαγενείς δεν αφανίστηκαν όταν κατέφθασαν οι κατακτητές. Ίσα ίσα μάλιστα, με την έλευση του καθολικισμού, έγινε πλέον συνήθεια η επίκληση υπερφυσικών δυνάμεων, η πίστη στο δαιμονισμό και στο κακό μάτι. Και θυμάμαι πολύ καλά πως στην πόλη όπου πέρασα τα παιδικά μου χρόνια, ο κόσμος μιλούσε για διαβολικά στοιχειά, για φαντάσματα και για πνεύματα λες κι επρόκειτο για πράγματα πολύ συνηθισμένα. Θα σας πω μερικά παραδείγματα για να καταλάβετε: το φάντασμα ενός Ισπανού συνταγματάρχη εμφανίστηκε μια μέρα στο γιο μιας φτωχής οικογένειας, η οποία ζούσε στη γειτονιά μου, και του φανέρωσε ένα θησαυρό θαμμένο στην αυλή. Το παιδί έμεινε στον τόπο όταν αντίκρισε αυτό το αλλόκοτο θέαμα, αλλά η οικογένειά του έγινε ζάπλουτη, κι οι απόγονοί της έχουν ακόμα ένα σωρό λεφτά. Ένας επίσκοπος, πάλι, είδε μπροστά του έναν άλλον επίσκοπο ο οποίος του υπέδειξε ένα μέρος όπου βρισκόταν ένα έγγραφο που για χρόνια ήταν χαμένο στα αρχεία του Καθεδρικού ναού. Μια άλλη φορά, ο διάβολος εμφανίστηκε σε μια γυναίκα μπαίνοντας από το παράθυρό της, κι εγώ το ξέρω καλά το σπίτι της. Η γιαγιά μου έπαιρνε όρκο πως τις νύχτες έκανε την εμφάνισή του ένας φρικτός καλόγερος χωρίς κεφάλι, μ' ένα χέρι τεράστιο και τριχωτό, ο οποίος τριγυρνούσε μόνος, σαν κολασμένη αράχνη. Όλα αυτά μόνο ακουστά τα έχω, από τότε που ήμουν παιδί. Αυτό όμως που είδα, αυτό που έπιασα με τα χέρια μου, το έζησα στα δεκαπέντε μου χρόνια. Αυτό που εγώ είδα κι έπιασα με τα χέρια μου, ήταν κάτι απ' τον κόσμο των σκιών και των σκοτεινών μυστηρίων.

Σ' εκείνη την πόλη, όπως σε κάποιες ισπανικές πόλεις της επαρχίας, όλοι οι γείτονες κλείδωναν τις πόρτες τους στις οχτώ και το αργότερο στις εννιά το βράδυ. Οι δρόμοι έμεναν έρημοι και σιωπηλοί. Ο

μοναδικός ήχος ήταν το χουχούτισμα καμιάς κουκουβάγιας πάνω σε κάποιο γείσο ή το γάβγισμα κανενός σκυλιού πέρα μακριά.

Όποιος έβγαινε έξω για να φωνάξει το γιατρό ή τον παπά ή για άλλη νυχτερινή ανάγκη, έπρεπε να περπατήσει δύσβατα σοκάκια γεμάτα λακκούβες τα οποία ίσα που φωτίζονταν από τις λάμπες πετρελαίου που έριχναν το λιγοστό τους φως κρεμασμένες στους φανοστάτες.

Καμιά φορά, ακουγόταν μια ηχώ από μουσική και τραγούδια. Ήταν καντάδες ισπανικού τύπου, άριες και ρομάντζες γεμάτες γλυκόλογα που απηύθυνε ο νέος στην καλή του με τη συνοδεία μιας κιθάρας. Αυτές οι καντάδες είχαν πολλές παραλλαγές στην εκτέλεσή τους: τις τραγουδούσε ο ίδιος ο ερωτευμένος νέος με την κιθάρα του, αλλά μπορούσε να κάνει το ίδιο και μια μικρή μπάντα, ένα κουαρτέτο ή ένα σεπτέτο, μέχρι και ολόκληρη ορχήστρα με πιάνο ήταν ικανός να φέρει ο νέος, εφόσον είχε λεφτά, για να παίξει κάτω απ' τα παράθυρα της δεσποσύνης των ονείρων του.

Εγώ ήμουν δεκαπέντε χρονών, γεμάτος ανησυχίες για με τη ζωή και τον κόσμο. Και μια απ' τις μεγαλύτερες φιλοδοξίες μου ήταν να μπορέσω να βγω στο δρόμο και να τρυπώσω σε κάποια απ’ αυτές τις παρέες των κανταδόρων. Πώς όμως θα τα κατάφερνα;

Η αδερφή της γιαγιάς μου, που με φρόντιζε από παιδάκι, κάθε φορά που τέλειωνε τις προσευχές της έκανε επιθεώρηση σ' όλο το σπίτι, κλείδωνε όλες τις πόρτες, έπαιρνε τα κλειδιά και πήγαινε για ύπνο μόνο όταν σιγουρευόταν πως είχα αποκοιμηθεί κάτω από την κουνουπιέρα μου. Μια μέρα, που λέτε, έμαθα πως το βράδι θα γινόταν καντάδα. Σα να μην έφτανε αυτό, ένας φίλος μου, που ήταν συνομήλικός μου, θα πήγαινε στη γιορτή και μου είχε περιγράψει τη μαγική της ατμόσφαιρα με τα πιο ζωηρά χρώματα. Ήμουν πολύ ανήσυχος ώσπου να νυχτώσει, γιατί σκεφτόμουν και κατέστρωνα το σχέδιο της απόδρασής μου. Κι έτσι, όταν έφυγαν οι επισκέπτες της γιαγιάς μου - ανάμεσά τους ήταν ένας παπάς και δυο δικηγόροι - που έρχονταν συχνά πυκνά για να μιλήσουν για τα πολιτικά ή για να παίξουν χαρτιά μαζί της, αφού λοιπόν τέλειωσε τις προσευχές της κι όλοι έπεσαν για ύπνο, το μόνο που με απασχολούσε ήταν να βάλω σε εφαρμογή το σχέδιό μου: να βουτήξω ένα κλειδί απ' τη σεβάσμια κυρία.

Το έκανα μετά από τρεις ώρες, και μάλιστα με μεγάλη ευκολία, γιατί ήξερα πού άφηνε τα κλειδιά κι επιπλέον κοιμόταν του καλού καιρού. Έχοντάς το πια στην κατοχή μου και ξέροντας σε ποια πόρτα αντιστοιχούσε, κατάφερα τελικά να βγω στο δρόμο τη στιγμή ακριβώς που άρχιζαν από μακριά ν' ακούγονται οι νότες των βιολιών, των φλάουτων και των βιολοντσέλων. Εκείνη τη στιγμή αισθάνθηκα αληθινός άντρας. Ακολουθώντας τη μελωδία, έφτασα γρήγορα στο μέρος όπου γινόταν η καντάδα. Όσο έπαιζαν οι μουσικοί, οι παρευρισκόμενοι έπιναν μπύρες και ηδύποτα. Ύστερα ένας ράφτης, που έκανε τον τενόρο, άρχισε να τραγουδάει Στο φως του χλωμού φεγγαριού και στη συνέχεια Θυμάσαι τότε που η αυγή... Μπαίνω σε τόσες λεπτομέρειες για να καταλάβετε πόσο έντονα έχει τυπωθεί στη μνήμη μου εκείνη η νύχτα που μου συνέβη το παράξενο περιστατικό. Όταν τέλειωσαν τη καντάδα τους προς τη μια Δουλτσινέα, αποφάσισαν να στηθούν κάτω απ' τα παράθυρα μιας άλλης. Περάσαμε απ' την πλατεία του Καθεδρικού ναού. Και τότε... Σας είπα πριν πως ήμουν δεκαπέντε χρονών, ζούσα στον Τροπικό, και μέσα μου φούντωναν επιτακτικά όλες οι ανησυχίες της εφηβείας... Και στη φυλακή του σπιτιού μου, απ' την οποία έβγαινα μόνο για να πάω στο γυμνάσιο, με τέτοια αυστηρή επιτήρηση και με όλες αυτές τις πρωτόγονες συνήθειες, αγνοούσα όλα τα μυστήρια της ζωής. Και τότε... φανταστείτε τον ενθουσιασμό μου όταν, περνώντας απ' την πλατεία του Καθεδρικού ναού μαζί με τους κανταδόρους, είδα, καθισμένη σ' ένα πεζοδρόμιο, τυλιγμένη σε μια μαντίλα ίδια με κουκούλι και εκστασιασμένη, σαν παραδομένη σε κάποιο όνειρο, μια γυναίκα! Κοντοστάθηκα.

Ήταν νέα; Γριά; Ζητιάνα; Τρελή; Δε με ενδιέφερε τίποτα! Εγώ πήγαινα να κάνω την ανακάλυψη που ονειρευόμουν, να ζήσω την περιπέτεια που επιθυμούσα.

Οι κανταδόροι, στο μεταξύ, απομακρύνθηκαν.

Το φως των φαναριών της πλατείας ήταν λιγοστό. Πλησίασα. Της μίλησα. Δε θα ισχυριστώ πως της είπα λόγια τρυφερά, αλλά λόγια φλογερά και αγωνιώδη. Καθώς δεν κατάφερα να της αποσπάσω κάποια απάντηση, έσκυψα κι ακούμπησα την πλάτη αυτής της γυναίκας που δεν ήθελε να μου μιλήσει και που έκανε ό, τι μπορούσε για να μη δω το πρόσωπό της. Η αλήθεια είναι πως φέρθηκα απερίσκεπτα και αλαζονικά. Κι όταν πια νόμιζα πως είχα νικήσει, αυτή η σιλουέτα γύρισε προς το μέρος μου, αποκάλυψε το πρόσωπό της κι εμένα μου κόπηκαν τα ήπατα! Το κεφάλι της ήταν γλοιώδες και παραμορφωμένο, το ένα της μάτι κρεμόταν πάνω στο κοκαλιάρικο και μπιμπικιασμένο μάγουλό της. Μου ήρθε μια μπόχα μούχλας και αποσύνθεσης. Απ’ το αηδιαστικό της στόμα, ακούστηκε κάτι σαν βραχνό γέλιο. Και μετά αυτό το «πράγμα», κάνοντας την πιο φρικιαστική γκριμάτσα, έβγαλε έναν ήχο που θα μπορούσα να σας τον αναπαραστήσω κάπως έτσι:

-Κγκγκγκγκ!...

Μου σηκώθηκαν οι τρίχες, πετάχτηκα πάνω, ούρλιαξα μ' όλη μου τη δύναμη κι έβαλα τις φωνές.

Όταν ήρθαν τρέχοντας κάποιοι απ' τους κανταδόρους, το «πλάσμα» είχε εξαφανιστεί.

Σας δίνω το λόγο της τιμής μου, κατέληξε ο Ισαάκ Κοδομάνο, πως η ιστορία που σας αφηγήθηκα είναι πέρα για πέρα αληθινή.

JAMES THURBER
Ο μονόκερως στον κήπο

Μια φορά κι έναν καιρό, ένα ηλιόλουστο πρωί, ένας άντρας, καθώς έπαιρνε το πρωινό του, σήκωσε τα μάτια του από την ομελέτα του και είδε έναν λευκό μονόκερω μ' ένα χρυσό κέρατο να μασουλάει αμέριμνος τα τριαντάφυλλα του κήπου. Ο άντρας ανέβηκε στην κρεβατοκάμαρα όπου η γυναίκα του κοιμόταν ακόμα, και την ξύπνησε. «Είναι ένας μονόκερως στον κήπο», της είπε, «και μασουλάει τα τριαντάφυλλα». Εκείνη μισάνοιξε δυσαρεστημένη το ένα της μάτι και τον κοίταξε. «Ο μονόκερως είναι μυθικό πλάσμα», είπε και του γύρισε την πλάτη. Ο άντρας κατέβηκε ήσυχα τις σκάλες και ξαναβγήκε στον κήπο. Ο μονόκερως ήταν ακόμη εκεί - μόνο που τώρα περιεργαζόταν τις τουλίπες. «Πιάσε, μονόκερω», είπε ο άντρας δίνοντάς του ένα κρίνο που έκοψε. Ο μονόκερως το έφαγε μ' ευχαρίστηση. Ο άντρας ήταν πανευτυχής που ένας μονόκερως ήταν στον κήπο του κι έτσι ανέβηκε ξανά στην κρεβατοκάμαρα και ξύπνησε για μια ακόμη φορά τη γυναίκα του. «Ο μονόκερως», της είπε, «έφαγε ένα κρίνο». Η γυναίκα του ανακάθισε στο κρεβάτι και τον κοίταξε ψυχρά. «Είσαι βλαμμένος», του είπε. «Για πρόσεξε καλά, γιατί έτσι που πας, θα σε στείλω στο τρελάδικο!» Ο άντρας, που ποτέ του δε συμπάθησε τις λέξεις «βλαμμένος» και «τρελάδικο» και που τις συμπαθούσε ακόμα λιγότερο ένα τέτοιο ηλιόλουστο πρωινό μ' έναν μονόκερω στον κήπο του, έμεινε σκεπτικός για μια στιγμή. «Αυτό θα το δούμε!» είπε. Προχώρησε προς την πόρτα. «Κι έχει ένα χρυσό κέρατο στη μέση του μετώπου του», συμπλήρωσε. Μετά γύρισε στον κήπο για να δει τον μονόκερω - ο μονόκερως, όμως, είχε γίνει καπνός κι έτσι ο άνθρωπος έγειρε ανάμεσα στα τριαντάφυλλα για να κοιμηθεί.

Μόλις ο σύζυγος βγήκε απ' το σπίτι, η σύζυγος σηκώθηκε και ντύθηκε όσο πιο γρήγορα μπορούσε. Ήταν αναστατωμένη και στα μάτια της άστραφτε ένα χαιρέκακο χαμόγελο. Τηλεφώνησε στην αστυνομία και στον ψυχίατρο. Τους είπε να έρθουν γρήγορα στο σπίτι και να φέρουν κι έναν ζουρλομανδύα. Όταν οι αστυνομικοί και ο ψυχίατρος έφτασαν στο σπίτι, βάλθηκαν να παρατηρούν τη γυναίκα με μεγάλο ενδιαφέρον. «Ο άντρας μου», είπε τότε εκείνη, «είδε έναν μονόκερω σήμερα το πρωί». Ο ψυχίατρος και οι αστυνομικοί κοιτάχτηκαν. «Μου είπε επίσης ότι είχε ένα χρυσό κέρατο στη μέση του μετώπου του», πρόσθεσε. Μ' ένα διακριτικό νεύμα του ψυχίατρου, οι αστυνομικοί όρμησαν κι έπιασαν τη γυναίκα. Είδαν κι έπαθαν να την ακινητοποιήσουν γιατί πάλευε με νύχια και με δόντια να τους ξεφύγει, αλλά τελικά τα κατάφεραν. Καθώς της φορούσαν το ζουρλομανδύα, ο σύζυγος γύρισε στο σπίτι.

«Είπατε μήπως στη σύζυγό σας ότι είδατε έναν μονόκερω;» τον ρώτησαν οι αστυνομικοί. «Όχι βέβαια!» απάντησε ψυχρά ο σύζυγος. «Ο μονόκερως είναι μυθικό πλάσμα!» «Αυτό μου φτάνει», είπε ο ψυχίατρος. «Πάρτε την. Λυπάμαι, κύριε, αλλά η σύζυγός σας είναι τρελή για δέσιμο!» Κι έτσι την πήραν και την έκλεισαν σ' ένα τρελοκομείο. Ο σύζυγος έζησε καλά κι εμείς καλύτερα.

Ηθικό δίδαγμα: Πίσω έχει η αχλάδα την ουρά.

GIOVANNI VERGA
Αγροτική Ιπποσύνη

Από τη μέρα που ο Τουρίντου Μάκα, ο γιος της κυρα-Νούντσια, απολύθηκε από τον στρατό, έβγαινε κάθε Κυριακή κι έκανε τις βόλτες του στην πλατεία και καμάρωνε σαν τον διάνο φορώντας τη στολή του οπλίτη και το κόκκινο κασκέτο, ίδιο με το φέσι του τσιγγάνου που κάθεται και λέει τη μοίρα πίσω από τον πάγκο με τα καναρίνια. Τα κορίτσια, με τη μύτη χωμένη στο σάλι τους, τον έτρωγαν με τα μάτια τους στο δρόμο για την εκκλησία, και τα πιτσιρίκια στροβιλίζονταν γύρω του σαν μύγες. Είχε φέρει και μια πίπα, που είχε πάνω στο κύπελλό της σκαλισμένο τον βασιλιά στο άλογό του, τόσο ζωντανό που νόμιζες ότι θα σου μιλήσει – και ο Τουρίντου άναβε τα σπίρτα στο πίσω μέρος του παντελονιού του ανασηκώνοντας το ένα του πόδι λες κι ήθελε να δώσει καμιά κλωτσιά. Μάταιος κόπος, φυσικά, αφού η Λόλα, η κόρη του κυρίου Άντζελο, είχε χαθεί από προσώπου γης, ούτε στο μπαλκόνι της είχε φανεί ούτε και στη λειτουργία από τότε που αρραβωνιάστηκε έναν τύπο από τη Λικόντια, αμαξά στο επάγγελμα και μάλιστα από τζάκι, που είχε και τέσσερα μουλάρια από το Σορτίνο στους στάβλους του. Μόλις ο Τουρίντου έμαθε τα καθέκαστα, ποιος είδε το Θεό και δεν τον φοβήθηκε! Πολύ θα ήθελε να του βγάλει τ’ άντερα, αυτό ήθελε να του κάνει αυτουνού του μασκαρά απ’ τη Λικόντια. Αλλά, βέβαια, δεν έκανε τίποτα τέτοιο, μόνο αρκέστηκε σε σπαραξικάρδιες καντάδες κάτω από το παράθυρο της καλής του.

-Μα δεν έχει τίποτ’ άλλο να κάνει αυτό το παιδί, παρά να κάθεται και να τραγουδάει όλη νύχτα σαν μοναχικός σπουργίτης; απορούσαν οι γείτονες.

Κι έφτασε επιτέλους η μέρα που έπεσε πάνω στη Λόλα η οποία είχε πάει να προσευχηθεί στην Παναγία. Εκείνη, λοιπόν, ούτε χλόμιασε ούτε και κοκκίνισε μόλις τον είδε, σα να της ήταν αδιάφορος.

-Νά ‘ξερες πόσο χαίρομαι που σε βλέπω! είπε ο Τουρίντου.

-Βρε τον Τουρίντου! Έμαθα πως γύρισες στις αρχές του μήνα.

-Κι εγώ έμαθα πολλά και διάφορα! της απάντησε. Στ’ αλήθεια δηλαδή θα παντρευτείς τον Άλφιο, τον αμαξά!

-Αφού είναι θέλημα Θεού! είπε η Λόλα σφίγγοντας με το χέρι της τις δυο άκρες του μαντιλιού της κάτω απ’ το πηγούνι της.

-Και το θέλημα του Θεού είναι αυτό που σε συμφέρει! Για να ‘χουμε καλό ρώτημα, θέλημα Θεού ήταν και που ήρθα από τόσο μακριά για ν’ ακούσω αυτά τα υπέροχα νέα, κυρία Λόλα;

Προσπαθούσε ο καημένος να δείξει πως η υπόθεση δεν τον ενδιέφερε, αλλά η φωνή του ακουγόταν βαριά - και περπατούσε μπροστά από την κοπέλα μ’ έναν κομπασμό που έκανε τη φούντα του

κασκέτου του να χοροπηδάει πάνω στους ώμους του. Η κοπέλα δεν μπορούσε να τον βλέπει έτσι κατσουφιασμένο, αλλά δεν της έκανε καρδιά να τον ξεγελάσει με γλυκόλογα.

-Άκου φίλε μου Τουρίντου, είπε, πρέπει να μ' αφήσεις να πάω με τις άλλες. Τί θα πουν οι γείτονες αν μας δουν μαζί;

-Δίκιο έχεις, απάντησε ο Τουρίντου. Τώρα που θα πάρεις τον Άλφιο που έχει τέσσερα μουλάρια στους στάβλους του, δεν θα 'ναι σωστό να σε σχολιάζουν. Τον καιρό που υπηρετούσα, όμως, η καημένη η μανούλα μου αναγκάστηκε να πουλήσει το ψωρομούλαρό μας κι εκείνο το αμπελάκι που είχαμε πλάι στη δημοσιά. Άλλαξαν φαίνεται τα πράγματα κι έχεις ξεχάσει τις μέρες που καθόμασταν και κουβεντιάζαμε ώρες ολόκληρες ή τότε που μου έδωσες ετούτο δω το μαντίλι λίγο πριν φύγω κι ένας θεός ξέρει πόσα δάκρυα σκούπισα μ' αυτό καθώς έφευγα για μέρη τόσο μακρινά που κόντεψα να ξεχάσω το όνομα του τόπου μας. Άντε γεια, κυρία Λόλα. Καιρός είναι να κλείσουμε τους λογαριασμούς μας και να βάλουμε τέλος στη φιλία μας.

Και η κυρία Λόλα όχι μόνο παντρεύτηκε τον αμαξά της, αλλά μάλιστα βγήκε και την επόμενη Κυριακή στο μπαλκόνι της με τα χέρια στη μέση για να δουν όλοι τα εντυπωσιακά χρυσά δαχτυλίδια που της χάρισε ο άντρας της.

Ο Τουρίντου συνέχισε τις βόλτες του στο σοκάκι με την πίπα στα χείλια και τα χέρια στις τσέπες παριστάνοντας τον αδιάφορο και κλείνοντας το μάτι στα κορίτσια - αλλά γινόταν έξαλλος στη σκέψη ότι ο σύζυγος της Λόλας ήταν τόσο πλούσιος κι ότι εκείνη δεν του έδινε την παραμικρή σημασία καθώς περνούσε κάτω από το μπαλκόνι της.

-Θα στη φτιάξω εγώ, και θα σε πάρω από αυτό το βρομόσκυλο! έλεγε μέσα απ' τα δόντια του.

Απέναντι από το σπίτι του Άλφιο έμενε ο κύριος Κόλα ο αμπελουργός, που λέγανε πως ήταν ζάπλουτος, και είχε μια κόρη.

Ο Τουρίντου έλεγε κι έκανε τόσα πολλά που ο κύριος Κόλα τον πήρε τελικά στη δουλειά του – κι εκείνος δεν έχασε καιρό κι άρχισε να μπαινοβγαίνει στο σπίτι και να λέει διάφορα γλυκόλογα στο κορίτσι.

-Πώς και δεν τα λες όλα αυτά τα χαριτωμένα στην κυρία Λόλα; τον ρωτούσε η Σάντα.

-Η Λόλα είναι μεγάλη κυρία τώρα! Η Λόλα τώρα έχει πάρει κοτζάμ βασιλιά για σύζυγο!

-Μάλλον εγώ είμαι πολύ λίγη για έναν βασιλιά.

-Εσύ αξίζεις όσο εκατό Λόλες. Ξέρω όμως κάποιον που δεν θα έδινε δεκάρα για την κυρία Λόλα και τον αφέντη της, αν έβλεπε εσένα. Γιατί αυτή δεν είναι άξια ούτε τα παπούτσια να σου δέσει, μα την αλήθεια!

-Όσα δεν φτάνει η αλεπού...

-Τους λέει, τί χαριτωμένα που είστε, μικρά μου σταφυλάκια!

-Κάτω τα ξερά σου, επιτέλους, βρε Τουρίντου!

-Φοβάσαι μη σε φάω;

-Όχι δα! Ούτε εσένα φοβάμαι, ούτε τον Θεό σου.

-Καλά πια, όλοι το ξέρουμε ότι η μητέρα σου ήταν από τη Λικόντια. Είσαι θερμόαιμο κορίτσι. Θα μπορούσα να σε φάω με τα μάτια μου!

-Αν είναι έτσι, να με φας με τα μάτια σου και να μην αφήσεις ούτε ψιχουλάκι. Αλλά στο μεταξύ άντε φέρε μου εκείνο το δεμάτι με τις βέργες.

-Κι όλο το σπίτι θα σήκωνα για χάρη σου, μα την αλήθεια!

Για να μην προσέξει το κοκκινισμένο της πρόσωπο, άρπαξε μια βέργα και του την πέταξε, και λίγο έλειψε να τον πετύχει.

-Κόφτο! Τα πολλά λόγια είναι φτώχεια.

-Αν ήμουν πλούσιος, Σάντα, μια γυναίκα σαν εσένα θα παντρευόμουν!

-Δεν πρόκειται να πάρω κανέναν βασιλιά, σαν τη Λόλα, αλλά όταν ο Κύριος μού στείλει το σωστό παιδί, θα έχω κι εγώ την προίκα μου όπως κι εκείνη.

-Ναι, βέβαια, το ξέρουμε πως είσαι πλούσια!

-Μιας και ξέρεις τόσα πολλά, βούλωσέ το, γιατί όπου να ‘ναι θα ‘ρθει ο πατέρας μου και δεν έχω καμία όρεξη να με κάνει τσακωτή στην αυλή.

Ο πατέρας στραβομουτσούνιασε αλλά η κοπέλα έκανε πως δεν το πρόσεξε γιατί η φούντα του κασκέτου του οπλίτη είχε κάνει τα φυλλοκάρδια της να τρέμουν και χόρευε ασταμάτητα μπροστά στα μάτια της. Όταν ο πατέρας της έδιωξε τον Τουρίντου από το σπίτι, η κόρη έβγαινε στο παράθυρό της κι ήταν ικανή να κάθεται και να του μιλάει όλο το απόγευμα, μέχρι που η γειτονιά δεν είχε άλλο θέμα για συζήτηση.

-Είμαι τρελός για σένα, έλεγε ο Τουρίντου. Δε μπορώ να φάω κι έχω χάσει τον ύπνο μου.

-Μωρέ τί μας λες!

-Μακάρι να ήμουν ο γιος του Βίκτωρα Εμμανουήλ(*) για να σε παντρευτώ!

-Μπα;

-Μα την Παναγία, θα μπορούσα να σε φάω σαν ζαχαρωτό!

-Τώρα μάλιστα!

-Στην τιμή μου!

-Βρε τί έπαθα!

Η Λόλα, λοιπόν, που τ’ άκουγε όλα αυτά κάθε βράδυ κρυμμένη πίσω από μια γλάστρα με μυριστικό βασιλικό, πότε άσπριζε και πότε κοκκίνιζε, και μια μέρα φώναξε στον Τουρίντου:

-Άλλο και τούτο, φίλε μου Τουρίντου, οι παλιοί καλοί φίλοι να μη χαιρετιούνται!

-Για τ’ όνομα του Θεού! είπε μ’ έναν αναστεναγμό ο Τουρίντου, ευλογημένος όποιος σε χαιρετήσει!

-Άμα θες να με χαιρετήσεις, το σπίτι μου το ξέρεις, απάντησε η Λόλα.

Και ο Τουρίντου άρχισε να την χαιρετάει τόσο συχνά που η Σάντα το πρόσεξε και τού ‘κλεινε το παράθυρο στα μούτρα. Οι γείτονες τον έδειχναν χαμογελώντας ή κουνούσαν το κεφάλι τους όταν περνούσε με τη στολή του οπλίτη. Ο σύζυγος της Λόλας έλειπε, είχε πάει περιοδεία με τα μουλάρια του στα πανηγύρια της περιοχής.

-Λέω να πάω την Κυριακή να εξομολογηθώ, γιατί είδα χτες στον ύπνο μου μαύρα σταφύλια, είπε η Λόλα.

-Μην πας από τώρα! την παρακάλεσε ο Τουρίντου.

-Όχι, όχι, τώρα που έρχεται Πάσχα, ο άντρας μου θα θέλει να μάθει γιατί δεν πήγα να εξομολογηθώ.

-Αχά! μουρμούρισε η Σάντα περιμένοντας τη σειρά της γονατιστή μπροστά στον εξομολόγο όπου η Λόλα έπαιρνε άφεση αμαρτιών. Στη ζωή μου, δε θα σ’ έστελνα στη Ρώμη για να μετανοήσεις!

Ο καλός μας ο Άλφιο γύρισε πίσω με τα μουλάρια του και με σεβαστά κέρδη κι έκανε δώρο στη γυναίκα του ένα ωραίο φόρεμα για τις γιορτές.

-Καλά κάνεις και της φέρνεις δώρα, του είπε η γειτόνισσά του η Σάντα. Γιατί και η γυναίκα σου, όσο έλειπες, μια χαρά το στόλιζε το σπιτικό σου με τις προστυχιές της!

Ο κύριος Άλφιο ήταν από κείνους τους αμαξάδες που πάνω από όλα βάζουν την τιμή τους κι έτσι, με το που άκουσε να κουτσομπολεύουν τη γυναίκα του μ’ αυτό τον τρόπο άλλαξε χρώμα, λες και τον είχαν μαχαιρώσει.

-Που να πάρει ο διάολος! φώναξε. Έτσι κι έκανες λάθος, δεν θα σου αφήσω μάτια για να κλαις, ούτε σ’ εσένα ούτε σ’ όλο σου το σόι!

-Έχω ξεχάσει πώς κλαίει ο κόσμος! απάντησε η Σάντα. Δεν έκλαψα ούτε κι όταν είδα με τα ίδια μου τα μάτια το γιο της κυρα-Νούντσια, τον Τουρίντου, να μπαίνει νύχτα στο σπίτι της γυναίκας σου.

-Αν είναι έτσι, να ‘σαι καλά που μου άνοιξες τα μάτια.

Τώρα που ο σύζυγος γύρισε σπίτι του, ο Τουρίντου δεν περνούσε πια τις μέρες του στο σοκάκι, αλλά έπνιγε τον καημό του στην ταβέρνα με τους φίλους του - κι ανήμερα το Πάσχα έβαλαν σ’ ένα τραπέζι ένα πιάτο μ’ ένα τεράστιο λουκάνικο. Με το που μπήκε μέσα ο κύριος Άλφιο, ο Τουρίντου

κατάλαβε το λόγο της εμφάνισής του από τον τρόπο που τον κοίταξε, κι άφησε το πιρούνι πάνω στο πιάτο του.

-Τί μπορώ να κάνω για σένα, φίλε μου Άλφιο; ρώτησε.

-Τίποτα σπουδαίο, φίλε μου Τουρίντου. Είναι που έχω πολύ καιρό να σε δω και θέλω να μιλήσουμε για το θέμα.

Ο Τουρίντου του πρόσφερε αμέσως ένα ποτήρι, αλλά ο Άλφιο το έσπρωξε πέρα με το χέρι του. Ο Τουρίντου τότε σηκώθηκε πάνω και τού είπε:

-Όποτε θέλεις, φίλε μου Άλφιο.

Ο αμαξάς έριξε το χέρι του στους ώμους του νεαρού.

-Έλα αύριο το πρωί στις φραγκοσυκιές της Καντσίρια και θα τα πούμε, φίλε μου Τουρίντου.

-Μόλις βγει ο ήλιος, άντε στη δημοσιά και περίμενέ με. Θα έρθω για να πάμε μαζί ως εκεί».

Και μ’ αυτά τα λόγια, αντάλλαξαν το φιλί της πρόκλησης. Ο Τουρίντου έσφιξε ανάμεσα στα δόντια του το αυτί του αμαξά επιβάλλοντας έτσι στον εαυτό του την αυριανή του υποχρέωση.

Οι φίλοι αποσύρθηκαν σιωπηλά από το πιάτο με το λουκάνικο και συνόδεψαν τον Τουρίντου ως το σπίτι του. Η καημένη η κυρα-Νούντσια είχε συνηθίσει να τον περιμένει ως αργά κάθε νύχτα.

-Μάνα, είπε ο Τουρίντου, θυμάσαι τότε που έφυγα για τον στρατό, που φοβόσουν ότι δε θα γύριζα πίσω; Δώσε μου λοιπόν ένα φιλάκι σαν και τότε γιατί αύριο θα φύγω για μακρύ ταξίδι!

Και πριν καλά – καλά ξημερώσει πήρε το στιλέτο του, που το είχε καλά κρυμμένο κάτω από τα άχυρα όσον καιρό υπηρετούσε, και ξεκίνησε για τις φραγκοσυκιές της Καντσίρια.

-Για τ’ όνομα του Θεού! Πού πας με τέτοια λύσσα; φώναξε η Λόλα τρομοκρατημένη την ώρα που ο άντρας της έφευγε από το σπίτι.

-Δεν θα πάω μακριά, απάντησε ο Άλφιο. Να εύχεσαι όμως να μη γυρίσω πίσω!

Η Λόλα έπεσε στα πόδια του κρεβατιού με το νυχτικό της και το ‘ριξε στις προσευχές. Πίεσε στα χείλη της ένα κομποσκοίνι που της είχε φέρει απ’ τους Αγίους Τόπους ο αδελφός Μπερναρντίνο κι είπε όσα Άβε Μαρία ήξερε και δεν ήξερε.

-Φίλε μου Άλφιο, άρχισε ο Τουρίντου ενώ είχε κάνει κάμποσο δρόμο πλάι στον συνοδοιπόρο του, ο οποίος παρέμενε σιωπηλός με το καπέλο του κατεβασμένο ως τα μάτια του. Μάρτυράς μου ο Θεός, το ξέρω πως έχω άδικο και θα ‘πρεπε να σ’ αφήσω να με σκοτώσεις. Αλλά λίγο πριν έρθω εδώ, είδα τη γριούλα μου - ξύπνησε από νωρίς η κακομοίρα για να με ξεπροβοδίσει με την πρόφαση ότι έπρεπε να ταΐσει τα κοτόπουλα, αλλά η καρδιά της θα πρέπει να τής είπε την αλήθεια. Και, μάρτυράς μου ο Θεός, θα σε σκοτώσω σαν σκυλί προτού η καημενούλα μου κλάψει για μένα!

-Τόσο το καλύτερο, απάντησε ο κύριος Άλφιο βγάζοντας το σακάκι του. «Βάλε τα δυνατά σου και το ίδιο θα κάνω κι εγώ.

Ήταν κι οι δύο άξιοι αντίπαλοι. Ο Τουρίντου χτυπήθηκε πρώτος και, όπως ήταν αναμενόμενο, πληγώθηκε στο χέρι. Αλλά υπολόγισε σωστά την αντεπίθεσή του και στόχευε τώρα στο τελειωτικό χτύπημα.

-Α, ρε φίλε μου Τουρίντου, το ‘χεις βάλει σκοπό να με ξεπαστρέψεις!

-Δεν στο είπα; Από την ώρα που είδα τη γριούλα μου να βγαίνει έξω για να ταΐσει τα κοτόπουλα, το πρόσωπό της δεν λέει να φύγει από τα μάτια μου.

-Άνοιξε τότε τα στραβά σου, του φώναξε ο Άλφιο, γιατί έχω πολλούς λογαριασμούς να ξεκαθαρίσω μαζί σου.

Κι όπως στεκόταν σ’ επιφυλακή σκύβοντας προς τα κάτω για να μπορεί να κρατάει το αριστερό του χέρι πάνω στην πληγή που πονούσε, με τον αγκώνα του ν’ ακουμπάει σχεδόν στο χώμα, άρπαξε ξαφνικά μια χούφτα σκόνη και την πέταξε στα μάτια του αντιπάλου του.

-Να πάρει! φώναξε ο Τουρίντου, την έβαψα!

Προσπάθησε να του ξεφύγει κάνοντας απελπισμένα βήματα προς τα πίσω, αλλά ο Άλφιο τον αποτέλειωσε με μια ακόμη μαχαιριά στο στομάχι και μια τρίτη στο λαιμό.

-Και τούτη εδώ είναι για την τιμή του σπιτιού μου που πήγες και τη λέρωσες! Μπορεί τώρα η μάνα σου να ξεχάσει να ταΐσει τα κοτόπουλά της!

Ο Τουρίντου παραπάτησε λίγο εδώ κι εκεί ανάμεσα στις αχλαδιές και τελικά έπεσε κάτω νεκρός. Το αίμα ξεπήδησε σαν κόκκινος αφρός απ’ το λαρύγγι του και δεν πρόλαβε ούτε να φωνάξει: «Μάνα μου!...»

JAN NERUDA
Ο βρικόλακας

Τ
ο εκδρομικό ατμόπλοιο μάς έφερε από την Κωνσταντινούπολη στο νησί της Πριγκήπου, όπου και κατεβήκαμε. Οι επιβάτες δεν ήταν πολλοί: μια οικογένεια Πολωνών, αποτελούμενη από τον πατέρα, τη μητέρα, την κόρη και τον αγαπημένο της, κι εμείς οι δύο. Α ναι, και να μην ξεχάσω ότι ενώ βρισκόμασταν ήδη πάνω στην ξύλινη γέφυρα του Κεράτιου κόλπου που οδηγεί στην Κωνσταντινούπολη, προστέθηκε στην παρέα μας ένας Έλληνας, ένας πολύ νέος άντρας. Μάλλον ήταν καλλιτέχνης, αν κρίνω από το ντοσιέ που κουβαλούσε υπό μάλης. Μακριές μαύρες μπούκλες έπεφταν στους ώμους του, το πρόσωπό του ήταν χλωμό, και τα μαύρα μάτια του ήταν βαθιά χωμένα στις κόγχες τους. Από την πρώτη στιγμή μού τράβηξε το ενδιαφέρον, και ιδιαίτερα χάρη στην προθυμία του και στις γνώσεις του για τις συνθήκες του τόπου. Ωστόσο μιλούσε πολύ, και τελικά απομακρύνθηκα από κοντά του.

Οι Πολωνοί ήταν ιδιαίτερα ευχάριστοι. Ο πατέρας και η μητέρα ήταν ευγενικοί και διακριτικοί άνθρωποι, ο φίλος της κόρης ήταν ένας όμορφος νεαρός με απλούς και άμεσους τρόπους. Είχαν έρθει στην Πρίγκηπο για να περάσουν τους καλοκαιρινούς μήνες για το καλό της κόρης, που ήταν κάπως ασθενική. Αυτό το πανέμορφο, χλωμό κορίτσι είτε ανάρρωνε από μια βαριά αρρώστια είτε βρισκόταν στα πρόθυρα του να πάθει μια σοβαρή ασθένεια. Καθώς περπατούσε, στηριζόταν στον φίλο της και συχνά σταματούσε και καθόταν λίγο να ξαποστάσει, ενώ ένας επίμονος σιγανός ξερόβηχας παρεμβαλλόταν ανάμεσα στις ψιθυριστές της κουβέντες. Κάθε φορά που έβηχε, ο συνοδός της σταματούσε να περπατάει και περίμενε. Και κάθε φορά την κοιτούσε με συμπόνια κι εκείνη του ανταπέδιδε το βλέμμα σαν να έλεγε: «Δεν είναι τίποτα. Είμαι πολύ ευτυχισμένη!» Είχαν πίστη στην υγεία και την ευτυχία.

Ακολουθώντας τη συμβουλή του Έλληνα, που μας αποχαιρέτησε βιαστικά στην αποβάθρα, η οικογένεια έκλεισε δωμάτια σε ένα ξενοδοχείο στον λόφο. Ο ξενοδόχος ήταν Γάλλος, και όλο το κτίριό του ήταν εξοπλισμένο με άνετα και καλόγουστα έπιπλα, σύμφωνα με το γαλλικό στιλ.

Πήραμε πρωινό όλοι μαζί και όταν η ζέστη του μεσημεριού είχε πλέον υποχωρήσει κάπως, ξεκινήσαμε να ανεβαίνουμε προς την κορυφή του λόφου όπου, ανάμεσα στα σιβηρικά πεύκα του δασυλλίου, θα απολαμβάναμε τη θέα από ψηλά. Πάνω που βρήκαμε το κατάλληλο σημείο για να καθίσουμε, ο Έλληνας έκανε και πάλι την εμφάνισή του. Μας χαιρέτησε στα πεταχτά, κοίταξε γύρω του και κάθισε μόλις λίγα βήματα μακριά μας. Άνοιξε το ντοσιέ του και άρχισε να ζωγραφίζει.

«Νομίζω πως επίτηδες κάθεται με την πλάτη στους βράχους, για να μη μπορούμε να δούμε τι ζωγραφίζει», είπα.

«Δεν είναι ανάγκη», είπε ο νεαρός Πολωνός. «Έχουμε τόσα ωραία πράγματα να χαζέψουμε γύρω μας». Για να προσθέσει ύστερα από λίγο: «Έχω την εντύπωση ότι εμάς ζωγραφίζει! Ας είναι, λοιπόν!»

Και όντως είχαμε τόσα πολλά να χαζέψουμε. Δεν υπάρχει πιο όμορφη και πιο χαρούμενη γωνιά στον κόσμο από την Πρίγκηπο. Η Ειρήνη η Αθηναία, σύγχρονη του Καρλομάγνου, έζησε εκεί εξόριστη για ένα μήνα. Αν μπορούσα να ζήσω για ένα μήνα της ζωής μου εκεί, θα ήμουν ευτυχής να κουβαλάω αυτή την ανάμνηση για όλη την υπόλοιπη ζωή μου! Ποτέ δεν θα ξεχάσω ακόμα και αυτή τη μία μέρα που πέρασα στην Πρίγκηπο.

Ο αέρας ήταν καθάριος σαν διαμάντι, απαλός σαν χάδι, κι ένιωθες ότι έπαιρνε την ψυχή σου και την ταξίδευε στα πέρατα. Στα δεξιά, στην άκρη του θαλασσινού ορίζοντα, εκτείνονταν οι καφετιές Ασιατικές κορυφογραμμές, στα αριστερά, πέρα μακριά, λαμπύριζαν οι απότομες ακτές της Ευρώπης. Η γειτονική Χάλκη, το ένα από τα εννιά Πριγκιπόνησσα, υψωνόταν με τα κυπαρίσσια της σαν ένα μουντό όνειρο, καταλήγοντας σε μια υποβλητική κατασκευή – ένα άσυλο για ανθρώπους πνευματικά ασθενείς.

Η θάλασσα του Μαρμαρά είχε έναν ελαφρό κυματισμό και τα νερά της στραφτάλιζαν με όλα τα χρώματα, σαν λαμπερό οπάλι. Στο βάθος, η θάλασσα ήταν άσπρη σαν το γάλα, μετά γινόταν ροδαλή, έπαιρνε ένα λαμπερό πορτοκαλί ανάμεσα σε δύο νησιά, ενώ κάτω χαμηλά από εκεί που καθόμασταν, είχε ένα υπέροχο γαλαζοπράσινο χρώμα, σαν διάφανο ζαφείρι. Έλαμπε με όλη της την ομορφιά. Δεν φαινόταν πουθενά κανένα μεγάλο πλοίο – μόνο δύο μικρά πλεούμενα με αγγλική σημαία έπλεαν κατά μήκος της στεριάς. Το ένα ήταν ένα ατμόπλοιο μεγάλο όσο η καμπίνα ενός φύλακα, ενώ το άλλο είχε κάπου δώδεκα κωπηλάτες, και κάθε φορά που τα κουπιά τους ανασηκώνονταν όλα μαζί, έσταζε από τις άκρες τους λιωμένο ασήμι. Τα πιστά δελφίνια έκαναν βουτιές ανάμεσά τους ή αναπηδούσαν σχηματίζοντας τέλειες αψίδες στην επιφάνεια του νερού. Μέσα στο γαλάζιο του ουρανού, αετοί πετούσαν νωχελικά, μετρώντας την απόσταση ανάμεσα στις δύο ηπείρους.

Ολόκληρος ο λόφος μπροστά μας ήταν σκεπασμένος με ανθισμένα τριαντάφυλλα και η ευωδιά τους γέμιζε την ατμόσφαιρα. Ο αέρας μάς έφερνε έναν απόηχο από τη μουσική που ερχόταν από το καφενείο δίπλα στη θάλασσα.

Η φύση ήταν μαγευτική. Καθόμασταν όλοι σιωπηλοί, με την ψυχή μας ολότελα παραδομένη σ' αυτό το παραδεισένιο τοπίο. Η νεαρή Πολωνή ήταν ξαπλωμένη στο γρασίδι με το κεφάλι της ακουμπισμένο στο στέρνο του φίλου της. Το χλωμό, λεπτό της πρόσωπο είχε ροδίσει ελαφρά, κι από τα μάτια της ξαφνικά ξεχύθηκαν δάκρυα. Ο αγαπημένος της το κατάλαβε, έσκυψε και φίλησε όλα τα δάκρυά της. Η μητέρα της άρχισε κι αυτή να σιγοκλαίει – και μέχρι κι εγώ συγκινήθηκα λιγάκι.

«Εδώ μπορεί να θεραπευτεί και το σώμα και η ψυχή», ψιθύρισε η κοπέλα. «Τι ευτυχισμένος τόπος!»

«Ο Θεός ξέρει καλά ότι δεν έχω εχθρούς, αλλά και να είχα, εδώ πέρα θα τους συγχωρούσα!» είπε ο πατέρας με τρεμάμενη φωνή.

Και μετά πέσαμε πάλι σε σιωπή. Είχαμε όλοι μια εξαιρετική διάθεση – ήταν τόσο υπέροχα όλα! Ο καθένας μας ένιωθε πως ζούσε μέσα στην ευτυχία, και όλοι μας πρόθυμα θα μοιραζόμασταν αυτή την ευτυχία με όλο τον κόσμο. Όλοι νιώθαμε το ίδιο – κι έτσι κανένας δεν ενοχλούσε τον άλλο. Σχεδόν δεν το συνειδητοποιήσαμε ότι ο Έλληνας, ύστερα από μια ώρα περίπου, σηκώθηκε, μάζεψε το ντοσιέ του, έγνεψε κοφτά και έφυγε. Εμείς μείναμε πίσω.

Τελικά, μετά από αρκετές ώρες, όταν το τοπίο γύρω μας άρχισε να παίρνει το σκούρο βιολετί χρώμα που είναι τόσο μαγικά όμορφο στον νότο, η μητέρα μάς υπενθύμισε ότι είχε έρθει η ώρα της επιστροφής. Σηκωθήκαμε και κατεβήκαμε προς το ξενοδοχείο με τον ελαφρό, ανέμελο βηματισμό που χαρακτηρίζει τα ξέγνοιαστα παιδιά. Στο ξενοδοχείο, καθίσαμε στην γραφική βεράντα.

Εκείνη ακριβώς τη στιγμή, ακούσαμε από κάτω φωνές και φασαρία. Ο Έλληνάς μας τσακωνόταν με τον ξενοδόχο, κι επειδή θέλαμε να κάνουμε χάζι, στήσαμε αυτί.

Η διασκέδαση ωστόσο δεν κράτησε πολύ. «Αν δεν είχα άλλους πελάτες, θα σου έδειχνα εγώ», βρυχήθηκε ο ξενοδόχος και ανέβηκε τα σκαλιά για να έρθει σε μας.

«Σε παρακαλώ, καλέ μου κύριε», ρώτησε ο νεαρός Πολωνός τον ξενοδόχο που πλησίαζε, «μου λες ποιος είναι αυτός ο νέος; Πώς τον λένε;»

«Ε… πού να ξέρω πώς τον λένε;» μουρμούρισε ο ξενοδόχος και έριξε ένα βλέμμα γεμάτο δηλητήριο προς τα κάτω. «Εμείς τον λέμε ‘ο Βρικόλακας’».

«Είναι καλλιτέχνης;»

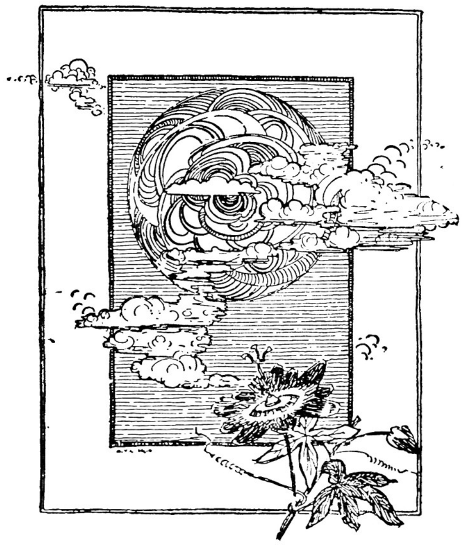
«Καλλιτέχνης να σου πετύχει! Ζωγραφίζει μόνο πτώματα. Μόλις κάποιος στην Κωνσταντινούπολη ή εδώ στη γειτονιά πεθάνει, εκείνη ακριβώς τη μέρα αυτός έχει κιόλας έτοιμο το πορτρέτο του νεκρού. Αυτός ο τύπος τους ζωγραφίζει από πριν – και δεν κάνει ποτέ λάθος – σαν όρνιο!»

Η Πολωνή ούρλιαξε με τρόμο. Η κόρη της ήταν πεσμένη στην αγκαλιά της, άσπρη σαν κιμωλία. Είχε λιποθυμήσει.

Στη στιγμή, ο φίλος της κοπέλας κατέβηκε πηδώντας τα σκαλιά. Με το ένα χέρι βούτηξε τον Έλληνα και με το άλλο άρπαξε το ντοσιέ του.

Τρέξαμε όλοι ξοπίσω του. Οι δύο άντρες κυλιόνταν πάνω στην άμμο. Τα περιεχόμενα του ντοσιέ ήταν σκορπισμένα τριγύρω. Σε ένα χαρτί, ζωγραφισμένο με κηρομπογιά, ήταν το κεφάλι της νεαρής Πολωνής, με τα μάτια κλειστά κι ένα στεφάνι από μυρτιά πάνω στο μέτωπό της.

NICHOLAS VACHEL LINDSAY
Σκέψεις του κ. Λίντζι για το «Αρχέτυπο Άσμα»

Πρόσφατα στο Σικάγο, ο κ. Γέιτς με ρώτησε: «Τι να κάνουμε για να φέρουμε ξανά στην ποίηση το αρχέτυπο άσμα;» Βρίσκω τον ορισμό αυτού που ο κ. Γέιτς χαρακτηρίζει «αρχέτυπο άσμα στην ποίηση», στον τελευταίο τόμο του Καθ. Έντουαρντ Μπλις Ριντ για την Αγγλική στιχουργική. Στο κεφάλαιό του για τον ορισμό του στίχου αναφέρει: «Σύμφωνα με τους Έλληνες, το ‘Άσμα’ ήταν ένας καθολικά περιεκτικός όρος. Συμπεριελάμβανε το σιγοτραγούδισμα της παραμάνας προς το παιδί, … το μισοτραγουδιστό μουρμουρητό του ναύτη, την επίσημη ωδή του ποιητή. Σε όλα τα Ελληνικά ποιήματα, ακόμα και στις χορωδιακές ωδές, η μουσική ήταν η θεραπαινίδα του στίχου… ο ίδιος ο ποιητής συνέθετε τη συνοδεία. Ο Ευριπίδης είχε επικριθεί γιατί ο Ιοφών… τον είχε βοηθήσει να επενδύσει κάποιες από τις τραγωδίες του».

Περιγράφεται εδώ ένας τύπος της Ελληνικής τεχνικής που επιβιώνει στο Αμερικανικό βοντβίλ, όπου στον κάθε στίχο τα δύο τρίτα είναι μιλητά και το ένα τρίτο τραγουδιστό, ενώ η συνολική παρουσίαση, συμπεριλαμβανομένων της μουσικής και της απαγγελίας, εξαρτάται κατά πολύ από την αυτοσχεδιαστική ικανότητα και το ένστικτο του ερμηνευτή.

Υποβάλλω με σεβασμό τον «Χορό των Πυροσβεστών» σαν ένα πείραμα κατά το οποίο επιχειρώ να συνδέσω αυτή τη μορφή του βοντβίλ με τον πρόγονό της: τον αρχετυπικό Ελληνικό μισο-τραγουδιστό στίχο. Σε αυτή την περίπτωση, το ένα τρίτο της μουσικής πρέπει να το προσθέσει, ακούγοντας το ένστικτό του, ο αναγνώστης. Πρέπει δηλαδή να γίνει κι αυτός ένας Ιοφών. Και μπορεί εύκολα να γίνει Ιοφών αν αντιμετωπίσει το κομμάτι με αυτό που θα μπορούσαμε να αποκαλέσουμε την Υψηλότερη Φαντασία του Βοντβίλ. Τα καίρια σημεία είναι: μεγάλη προσοχή στο κρίσιμο γύρισμα στη μέση του κομματιού, και λεπτοδουλεμένη απόδοση του πρώτου μισού της δεύτερης ενότητας, για να τονιστεί η ξαφνική αντίθεση με το δεύτερο μισό, όπου ο επιθανάτιος ψίθυρος του Αληθινού Έρωτα – και, αν θέλετε, όλων των ωραίων πραγμάτων – πνίγεται μέσα στον θόρυβο των πνευστών: «Αλλά η κραυγή του πνίγεται από τον περήφανο μαέστρο.»

Το πρώτο μισό της τρίτης ενότητας, μαζί με την παράθεση, μπορεί να απαγγελθεί σε έναν ημιεπίσημο τόνο. Στη συνέχεια έρχεται η τελική κλαγγή των μηχανών.

Το «Μονοπάτι της Σάντα Φε» είναι άλλο ένα παρεμφερές πείραμα.

Οι μεγάλες γενικές αντιθέσεις ανάμεσα στις βασικές ενότητες θα πρέπει να είναι ο κανόνας αυτών των πρώτων προσπαθειών για αυτοσχεδιασμό. Ο συγγραφέας ελπίζει ότι μετά από δύο ή τρεις αναγνώσεις, ο κάθε στίχος θα υποβάλλει τη δική του ξεχωριστή προσθήκη μελωδίας στον ερμηνευτή, ο οποίος θα έχει πλέον συνηθίσει τις ρυθμικές εναλλαγές. Αφήστε τον να επιλέξει αυθόρμητα τι θέλει να απαγγείλει και τι να τραγουδήσει.

Ο πραγματικός Χορός των Πυροσβεστών έλαβε χώρα στο Σπρίνγκφιλντ του Ιλινόις στις 13 Νοεμβρίου του 1913. Το απλόχωρο Οπλοστάσιο της Εθνοφρουράς του Ιλινόις γέμισε με πυροσβέστες και τις συνοδούς τους.

Ο Χορός των Πυροσβεστών (Απόσπασμα)

II

(Αργά και απαλά – με τον τρόπο μιας ληθαργικής, υπαινικτικής μουσικής)

Παιχνιδιάρικα, χαρούμενα,
Λικνίζεται ο μαέστρος
Αλλάζοντας την ένταση
Του ρυθμού της άγριας μπάντας.
Με μια κόκκινη, βασιλική
Ευθυμία,
Ένα κουβάρι ήχων
Και μια συγκοπή,
Με κύκλους και στροφές
Απ’ άκρη σ’ άκρη,
Μάστορας των ονείρων,
Περήφανος σαν παγώνι.
Σαν άρχοντας των εύθραυστων
Ανθών της απόλαυσης,
Οδηγεί τη συνείδηση
Πίσω μέσα στη νύχτα.
Ονειρεύεται πως είναι στρατιώτης
Με τα φτερά και τα σπιρούνια του,
Και λεβέντες νέοι
Υπακούν στις διαταγές του,
Μαστιγώνοντας τις λογικές
Σκέψεις που μισεί,
Ενώ τους οδηγεί πίσω
Στις πύλες της ονειρούπολης.
Πώς μπορούν οι βαριεστημένοι
Χορευτές να ξέρουν
Ότι τα κόκκινα όνειρα έρχονται
Όταν τα καλά όνειρα φεύγουν;
«Αυτή είναι η νύχτα του έρωτα»

Χτυπήστε τις ασημένιες καμπάνες της χαράς,
«Η νύχτα του έρωτα,»
Χτυπήστε τις ασημένιες καμπάνες της χαράς.
Μέλι και κρασί –
Μέλι και κρασί:
Παίξτε σιγανά τώρα, βιολιά,
Παίξτε, παίξτε σιγανά:
Φύσα απαλά, ξύλινη φλογέρα,
Γλυκά και αργά.
Σαν παπαρούνες του μεσονυχτίου
Ανθίζουν οι αγαπημένες.
Τα μάτια τους αστραποβολούν δύναμη,
Τα χείλια τους είναι άλαλα.
Όλο και πιο γρήγορος
Γίνεται ο παλμός τους
Αν και τώρα πιο απαλά
Το τύμπανο χτυπά:
«Μέλι και κρασί,
Μέλι και κρασί.»
Είναι ο χορός των πυροσβεστών –
Είναι ο χορός των πυροσβεστών.

(Να ακουστεί σαν ψίθυρος)

«Με σφάζουν,»
Φωνάζει ο Αληθινός-Έρωτας,
Εκεί στη σκιά.
«Και πεθαίνω,»
Φωνάζει ο Αληθινός-Έρωτας,
Εκεί που κουρνιάζει.
«Όταν έρχονται τα όνειρα της φωτιάς,
Τα σοφά όνειρα χάνονται.»

«Αλλά η κραυγή του πνίγεται
Από τον περήφανο μαέστρο.
Και τώρα ηχούν μεγάλα γκονγκ
Διαπεραστικά, δυνατά,
Και τα τύμπανα κροτούν,
Και κρύβουν την ντροπή
Με έναν συριγμό και ένα στροβίλισμα
Στο όνομα του νεκρού Έρωτα.
Κόκκινο και βυσσινί
Και άλικο και τριανταφυλλί,
Μαγικές παπαρούνες
Ανθίζουν οι αγαπημένες.
Το άλικο μένει
Όταν φεύγει το τριανταφυλλί κοκκίνισμα,

Και ο Έρωτας κουρνιάζει
Σε έναν μαρμάρινο τάφο.
«Είναι η νύχτα της καταστροφής,»
Χτυπήστε τις καμπάνες της καταστροφής,
«Νύχτα της καταστροφής,»
Χτυπήστε τις καμπάνες της καταστροφής.
Αφουγκραστείτε τα φλάουτα, ακόμα παίζουν χαρούμενα –
«Είναι μια φεγγαρόλουστη βραδιά μέσα στην άνοιξη του χρόνου.»

AMBROSE BIERCE
Ο κάτοικος της Καρκόσα

Υπάρχουν λοιπόν διαφορετικά είδη θανάτου – με κάποια το σώμα παραμένει, ενώ με κάποια άλλα σβήνει και χάνεται μαζί με το πνεύμα.

Αυτό το τελευταίο συμβαίνει μόνο στη μοναξιά (έτσι είναι το θέλημα του Θεού) και, αφού κανείς δεν μπορεί να δει το τέλος, λέμε ότι ο άνθρωπος χάνεται ή ότι πηγαίνει ένα μακρύ ταξίδι – κάτι που όντως ισχύει. Άλλοτε πάλι έχει τύχει να συμβεί ενώπιον άλλων, όπως έχουν δείξει πάμπολλες μαρτυρίες. Σε κάποιες περιπτώσεις θανάτου έχει τύχει να πεθάνει το πνεύμα, ενώ είναι γνωστό ότι το σώμα παραμένει ακμαίο για πολλά χρόνια ακόμα. Άλλες φορές, σύμφωνα με έγκυρες μαρτυρίες, το πνεύμα πεθαίνει μαζί με το σώμα, αλλά ύστερα από ένα διάστημα ανασταίνεται και πάλι στο ίδιο εκείνο μέρος όπου συντελέστηκε η αποσύνθεση του σώματος.

Καθώς αναλογιζόμουν αυτά τα λόγια του Αλί (ο Θεός ας τον αναπαύσει) χωρίς να είμαι και τόσο σίγουρος για την ουσιαστική σημασία τους, εφόσον είχα βέβαια τις υποψίες μου αλλά αμφέβαλλα κιόλας για το αν έκρυβαν κάποιο βαθύτερο νόημα πέρα από εκείνο που είχα ήδη αντιληφθεί, δεν κατάλαβα ότι είχα χάσει τον δρόμο μου μέχρι που μια ξαφνική ριπή ψυχρού αέρα με χτύπησε στο πρόσωπο, φέρνοντάς με και πάλι σε επαφή με το περιβάλλον μου. Με έκπληξη διαπίστωσα ότι όλα γύρω μου ήταν άγνωστα. Δεξιά κι αριστερά μου απλωνόταν μια απέραντη, σκοτεινή και έρημη πεδιάδα, καλυμμένη με πυκνό και ψηλό ξερό γρασίδι, που θρόιζε και σφύριζε με τον φθινοπωρινό αέρα, κι ένας θεός ξέρει πόσα μυστήρια και ανησυχητικά πράγματα ήθελε να πει. Ανά μεγάλα διαστήματα υψώνονταν βράχοι με παράξενο σχήμα και μουντό χρώμα που έμοιαζαν να συνεννοούνται μεταξύ τους και να ανταλλάσσουν ματιές αδιευκρίνιστης σημασίας, σαν να είχαν σκύψει το κεφάλι τους για να παρακολουθήσουν την εξέλιξη ενός προδιαγεγραμμένου γεγονότος. Κάτι ξεριζωμένα δέντρα εδώ κι εκεί έμοιαζαν να είναι οι αρχηγοί σ’ αυτήν την κακόβουλη συνωμοσία της σιωπηλής προσμονής.

Σκέφτηκα ότι θα έπρεπε να ήταν προχωρημένη η μέρα, αν και ο ήλιος δεν φαινόταν πουθενά. Και παρόλο που αντιλαμβανόμουν ότι ο αέρας ήταν τραχύς και ψυχρός, η αντίληψη αυτή που είχα ήταν περισσότερο πνευματική και λιγότερο σωματική – δεν ένιωθα καθόλου άσχημα. Πάνω από το μελαγχολικό τοπίο, ένας ουρανός γεμάτος με βαριά, μολυβένια σύννεφα κρεμόταν σαν μια κατάρα με υπόσταση χειροπιαστή. Υπήρχε σε όλα αυτά κάτι σαν απειλή, σαν ένας οιωνός – μια υποψία κακού, μια υπόνοια καταστροφής. Δεν φαινόταν πουθενά ούτε πουλί, ούτε ζώο, ούτε έντομο. Ο άνεμος

αναστέναζε μέσα από τα γυμνά κλαδιά των νεκρών δέντρων και το γκρίζο γρασίδι έσκυβε για να ψιθυρίσει το φοβερό μυστικό του στη γη. Αλλά κανένας άλλος ήχος ούτε κίνηση δεν έσπαγε την ανυπόφορη ακινησία του καταθλιπτικού τοπίου.

Παρατήρησα μέσα στη βλάστηση κάτι ανεμοδαρμένες πέτρες, που προφανώς τους είχε δώσει σχήμα κάποιο εργαλείο. Ήταν σπασμένες, καλυμμένες με μούχλα και μισοθαμμένες στο χώμα. Κάποιες ήταν πεσμένες μπρούμυτα, άλλες ήταν γερμένες σε διάφορες γωνίες, καμιά δε στεκόταν όρθια. Θα πρέπει να ήταν επιτύμβιες στήλες, αν και οι αντίστοιχοι τάφοι δεν υπήρχαν πια, ούτε σαν αναχώματα ούτε σαν λακκούβες. Ο χρόνος τα είχε ισοπεδώσει όλα. Σκορπισμένα εδώ κι εκεί, διάφορα άλλα ογκώδη ντουβάρια υποδείκνυαν τα σημεία όπου μεγαλόπρεποι τάφοι ή πολυτελή μνημεία ύψωσαν κάποτε το ασήμαντο ανάστημά τους στη λησμονιά. Αυτά τα ερείπια, αυτά τα ίχνη ματαιότητας, τα μνημεία αφοσίωσης και ευσέβειας, έμοιαζαν να είναι τόσο παλιά, τόσο ταλαιπωρημένα, φθαρμένα και λεκιασμένα – και το μέρος αυτό τόσο παρατημένο, εγκαταλελειμμένο και ξεχασμένο, που δεν μπόρεσα να μη σκεφτώ ότι είχα ανακαλύψει το νεκροταφείο μιας προϊστορικής φυλής ανθρώπων που το όνομά τους είχε σβηστεί από την ιστορία.

Με το μυαλό μου γεμάτο από αυτές τις σκέψεις, λησμόνησα για λίγο την εξέλιξη των δικών μου εμπειριών, αλλά σύντομα σκέφτηκα: «Πώς έφτασα εδώ πέρα;» Η στιγμιαία αυτή αναλαμπή φάνηκε να ξεκαθαρίζει τα πάντα και ταυτόχρονα να εξηγεί, όχι χωρίς κάποια ανησυχία, τον ιδιαίτερο τρόπο με τον οποίο η φαντασία μου είχε μεταφράσει όλα όσα έβλεπα και άκουγα. Ήμουν άρρωστος. Θυμήθηκα τότε ότι είχα χτυπηθεί από έναν ξαφνικό πυρετό και ότι η οικογένειά μου μού είχε πει ότι, όποτε με έπιανε παραλήρημα, ζητούσα απεγνωσμένα ελευθερία και καθαρό αέρα, και πως με είχαν περιορίσει στο κρεβάτι για να μην το σκάσω. Τώρα όμως είχα ξεφύγει από την εποπτεία των ακολούθων μου και είχα φτάσει μέχρι – αλήθεια, μέχρι πού; Δεν μπορούσα να καταλάβω. Προφανώς είχα απομακρυνθεί αρκετά από την πόλη όπου διέμενα – την αρχαία και ξακουστή πόλη Καρκόσα.

Δεν έβλεπα ούτε άκουγα πουθενά σημάδια ανθρώπινης ζωής, ούτε καπνό να υψώνεται, ούτε το γάβγισμα των σκυλιών, ούτε τους μουρμουριστούς ήχους των κοπαδιών, ούτε τις φωνές των παιδιών που έπαιζαν – δεν υπήρχε τίποτα πέρα από το θλιμμένο κοιμητήριο, με τον αέρα του μυστηρίου και του φόβου, εξαιτίας του δικού μου διαταραγμένου μυαλού. Μήπως πήγαινε πάλι να με πιάσει παραλήρημα, χωρίς μάλιστα να μπορεί να με βοηθήσει κανείς; Μήπως ήταν όλα μια ψευδαίσθηση εξαιτίας της τρέλας μου; Φώναξα δυνατά τα ονόματα των συζύγων και των γιων μου, άπλωσα τα χέρια μου αναζητώντας τα δικά τους, καθώς περπατούσα ανάμεσα στις πεσμένες πέτρες και το ξεραμένο χορτάρι.

Ένας θόρυβος πίσω μου με έκανε να γυρίσω. Ένα άγριο ζώο – ένας λύγκας – με πλησίαζε. Η σκέψη μού ήρθε αμέσως στο μυαλό: αν καταρρεύσω εδώ στην έρημο – αν μου ανεβεί και πάλι ο πυρετός και χάσω τις αισθήσεις μου, αυτό το θηρίο θα μου ξεριζώσει το λαρύγγι. Όρμησα προς το μέρος του ουρλιάζοντας. Εκείνο πέρασε ξυστά από δίπλα μου με ηρεμία και χάθηκε πίσω από έναν βράχο.

Την επόμενη στιγμή, το κεφάλι ενός άντρα ξεπετάχτηκε από το επίπεδο του εδάφους λίγο μακρύτερα. Ανέβαινε την πλαγιά ενός χαμηλού λόφου, η κορυφογραμμή του οποίου ίσα που διακρινόταν από εκεί που βρισκόμουν. Σύντομα τον είδα να ξεπροβάλλει μπροστά από ένα γκρίζο σύννεφο. Τα μέρη του σώματός του που δεν ήταν γυμνά ήταν καλυμμένα με τομάρια. Τα μαλλιά του ήταν αχτένιστα, η γενειάδα του μακριά και μαδημένη. Στο ένα του χέρι κρατούσε ένα τόξο κι ένα βέλος και στο άλλο έναν αναμμένο δαυλό που ανάδινε έναν μακρύ μαύρο καπνό. Περπατούσε αργά και προσεκτικά, λες και φοβόταν μην πέσει σε κάποιον ανοιχτό τάφο που ήταν κρυμμένος κάτω από το ψηλό γρασίδι. Αυτό το αλλόκοτο θέαμα με παραξένεψε χωρίς ωστόσο να με θορυβήσει, και αποφασισμένος να τον αντιμετωπίσω, τον κοίταξα σχεδόν κατά πρόσωπο και του απηύθυνα τον συνηθισμένο χαιρετισμό: «Ο Θεός μαζί σου».

Δε φάνηκε να με προσέχει ούτε και κοντοστάθηκε.

«Καλέ μου ξένε», συνέχισα, «είμαι άρρωστος κι έχω χαθεί. Σε ικετεύω, πες μου, πώς θα φτάσω στην Καρκόσα;»

Ο άντρας άρχισε να τραγουδάει ένα βάρβαρο τραγούδι σε μια άγνωστη γλώσσα, με προσπέρασε και χάθηκε από τα μάτια μου.

Μια κουκουβάγια στο κλαδί ενός σάπιου δέντρου έκρωξε ανατριχιαστικά και κάποια άλλη της απάντησε από μακριά. Κοιτώντας ψηλά, είδα μέσα από ένα αναπάντεχο άνοιγμα στα σύννεφα τον Αλντεμπαράν και τις Υάδες! Σε όλα αυτά υπήρχε μια υπόνοια νύχτας – ο λύγκας, ο άντρας με τον δαυλό, η κουκουβάγια. Παρόλα αυτά είδα – είδα μέχρι και τα αστέρια, αφού σκοτάδι δεν υπήρχε. Έβλεπα, αλλά ήταν προφανές ότι ούτε με έβλεπε ούτε με άκουγε κανείς. Ποιο τρομερό ξόρκι με είχε φυλακίσει;

Κάθισα στα ριζά ενός γιγάντιου δέντρου, για να σκεφτώ σοβαρά τι ήταν το καλύτερο που μπορούσα να κάνω. Δεν είχα πια καμιά αμφιβολία ότι είχα τρελαθεί, υπήρχε όμως ένα κομμάτι αμφιβολίας σ᾽ αυτή την καταδίκη. Δεν είχα καθόλου πυρετό. Είχα ωστόσο μια αίσθηση ευφορίας και ζωντάνιας μαζί που ήταν πρωτόγνωρες για μένα – μια αίσθηση πνευματικής και σωματικής ανάτασης. Οι αισθήσεις μου ήταν σε εγρήγορση. Ένιωθα τον αέρα γύρω μου βαρύ. Μπορούσα να ακούσω τη σιωπή.

Μια μεγάλη ρίζα του γιγάντιου δέντρου στου οποίου τον κορμό ήμουν γερμένος κρατούσε φυλακισμένη στη λαβή της μια βαριά πέτρα, μέρος της οποίας ήταν χωμένο σε μια εσοχή που σχημάτιζε μια άλλη ρίζα. Η πέτρα ήταν έτσι κάπως προφυλαγμένη από τον καιρό, αν και μεγάλο μέρος της είχε αποσυντεθεί. Το περίγραμμά της είχε αποστρογγυλωθεί από τη φθορά, οι γωνίες της είχαν φαγωθεί, η επιφάνειά της ήταν αυλακωμένη και φολιδωτή. Λαμπερά σωματίδια μαρμαρυγίας διακρίνονταν στο χώμα γύρω της – σημάδια της αποσύνθεσής της. Αυτή η πέτρα προφανώς ανήκε στον τάφο από τον οποίο το δέντρο είχε ξεπεταχτεί χρόνια πριν. Οι ίδιες οι ρίζες του δέντρου είχαν καπηλευτεί τον τάφο και είχαν φυλακίσει την πέτρα.

Ένας ξαφνικός άνεμος απομάκρυνε μερικά ξερά φύλλα και κλαδιά από το πάνω μέρος της πέτρας. Είδα τότε τα ανάγλυφα γράμματα μιας επιγραφής και έσκυψα να τη διαβάσω. Θεέ και Κύριε! Ήταν το όνομά μου ολόκληρο! Η χρονολογία γέννησής μου! Η ημερομηνία του θανάτου μου!

Μια ευθύγραμμη λωρίδα φωτός φώτισε όλη την πλευρά του δέντρου καθώς πεταγόμουν όρθιος μέσα στον πανικό. Ο ήλιος πρόβαλε από την ροδαλή ανατολή. Στάθηκα ανάμεσα στο δέντρο και τον πλατύ, κόκκινο δίσκο του – καμιά σκιά δεν σκοτείνιαζε τον κορμό!

Μια χορωδία από λύκους καλωσόρισε ουρλιάζοντας την αυγή. Τους είδα να κάθονται πάνω στα πισινά τους πόδια, άλλοι μόνοι τους και άλλοι σε ομάδες, στις κορυφές ανισόπεδων αναχωμάτων και ταφικών μνημείων που κάλυπταν τη μισή από την έρημη έκταση που απλωνόταν μπροστά μου και χάνονταν στον ορίζοντα. Και τότε κατάλαβα ότι αυτά ήταν τα ερείπια της αρχαίας και ξακουστής πόλης Καρκόσα.

Αυτά ήταν τα γεγονότα που μετέδωσε στο μέντιουμ Μπεϊρόλ το πνεύμα του Χοσεΐμπ Αλάρ Ρομπαρντίν.

EDGAR ALLAN POE
Ελεονόρα

Sub conservatione formae specificae salva anima
[Υπό την προστασία μιας συγκεκριμένης μορφής, η ψυχή μπορεί να σωθεί]
Ραϊμούνδος Λούλιος

Προέρχομαι από μια γενιά που την χαρακτηρίζουν η αχαλίνωτη φαντασία και το άσβεστο πάθος. Ο κόσμος με λέει τρελό, ωστόσο το ερώτημα δεν έχει ακόμα διασαφηνιστεί, αν η τρέλα είναι τελικά ή όχι η πιο ευγενής έκφανση της ευφυΐας – αν κάποιες από τις σκέψεις τις ξεχωριστές, αν όλες οι βαθυστόχαστες ιδέες δεν πηγάζουν από την ασθένεια του πνεύματος – από τις διαθέσεις του μυαλού που κυριαρχούν εις βάρος της γενικότερης νοημοσύνης. Εκείνοι που βλέπουν όνειρα την ημέρα είναι γνώστες πολλών πραγμάτων τα οποία περνούν απαρατήρητα από όσους ονειρεύονται μόνο τη νύχτα. Μέσα στα γκρίζα οράματά τους κατακτούν στιγμές της αιωνιότητας και καθώς ξυπνούν ανακαλύπτουν με δέος ότι είχαν βρεθεί μια ανάσα από την αποκάλυψη κάποιου μεγάλου μυστικού. Μέσα σε λίγες στιγμές μαθαίνουν κάτι από τη σοφία του καλού και κάτι περισσότερο από την απλή γνώση του κακού. Εισχωρούν, ωστόσο, χωρίς πηδάλιο και χωρίς πυξίδα, στον απέραντο ωκεανό του «αρρήτου φωτός» και πάλι, όπως στις περιπέτειες του Νουβιανού γεωγράφου, «agressi sunt mare tenebrarum, quid in eo esset exploraturi.» [«εισβάλλουν στη Θάλασσα του Σκότους για να ανακαλύψουν τι κρύβει»]

Ας πούμε λοιπόν ότι είμαι τρελός. Ή τουλάχιστον ας δεχτώ ότι υπάρχουν δύο διαφορετικές καταστάσεις πνευματικής υπόστασης: η κατάσταση της διαυγούς λογικής η οποία είναι αδιαμφισβήτητη και σχετίζεται με την ανάμνηση των γεγονότων που αποτελούν την πρώτη εποχή της ζωής μου, και μια κατάσταση σκιάς και αμφιβολίας που αφορά το παρόν και την αναπόληση όλων όσων αποτελούν τη δεύτερη μεγάλη περίοδο της ύπαρξής μου. Επομένως ό,τι αφηγηθώ σχετικά με τα πρώτα χρόνια, να το πιστέψετε. Και ό,τι πιθανώς αναφέρεται σε μια μεταγενέστερη εποχή, δώστε του όση πίστη κρίνετε εσείς ή και αμφισβητείστε το εντελώς ή, αν δεν μπορείτε να το αμφισβητήσετε, να αντιμετωπίσετε το αίνιγμά του όπως είχε κάνει κάποτε ο Οιδίποδας.

Εκείνη που αγάπησα στα νιάτα μου, και την ανάμνηση της οποίας τώρα καταγράφω με ηρεμία και σαφήνεια, ήταν η μοναχοκόρη της μονάκριβης αδελφής της μακαρίτισσας της μητέρας μου. Ελεονόρα ήταν το όνομα της ξαδέλφης μου. Ζούσαμε μαζί όλη μας τη ζωή, κάτω από τον τροπικό ήλιο, στην Κοιλάδα του Πολύχρωμου Γρασιδιού. Ήταν αδύνατο να φτάσει κανείς τυχαία σ’ αυτή την κοιλάδα – γιατί ήταν κρυμμένη πίσω από μια σειρά γιγάντιους λόφους που υψώνονταν γύρω της και δεν άφηναν τον ήλιο να φωτίσει τις πιο κρυφές γωνιές της. Τα μονοπάτια γύρω της ήταν απάτητα, και για να φτάσει κανείς στο ευτυχισμένο σπιτικό μας έπρεπε να παραμερίσει με όλη του τη δύναμη τα

φυλλώματα εκατοντάδων δέντρων και να τσαλαπατήσει την ομορφιά εκατομμυρίων μυρωδάτων λουλουδιών. Έτσι λοιπόν ζούσαμε ολομόναχοι, κι όλος ο κόσμος μας ήταν αυτή η κοιλάδα – εγώ, η ξαδέλφη μου και η μητέρα της.

Από τις σκοτεινές εκτάσεις πέρα από τα βουνά, στο υψηλότερο σημείο της προφυλαγμένης ιδιοκτησίας μας, ξεκινούσε ένα στενό και βαθύ ποτάμι που η λάμψη του ξεπερνούσε τα πάντα εκτός από τα μάτια της Ελεονόρας - στην φιδωτή διαδρομή του, σχημάτιζε στα κλεφτά μικρούς λαβυρίνθους και ένα μεγάλο μέρος του διέσχιζε ένα σκοτεινό φαράγγι ανάμεσα σε λόφους πιο ζοφερούς ακόμα κι από αυτούς από τους οποίους ξεκινούσε. Το λέγαμε ‘το Ποτάμι της Σιωπής’ γιατί καθώς κυλούσε ήταν σα να επέβαλε γύρω του την απόλυτη σιωπή. Δεν ακουγόταν το παραμικρό μουρμουρητό από τον πυθμένα του και κυλούσε τόσο ήρεμα που τα μαργαριταρένια βότσαλα που μας άρεσε να χαζεύουμε κάτω χαμηλά στα βάθη του δεν έκαναν την παραμικρή κίνηση, μόνο έστεκαν ακίνητα, το καθένα στη θέση του, να λάμπουν εκπληκτικά στην αιωνιότητα.

Η κοίτη του ποταμού και των άπειρων λαμπυριστών ρυακιών που γλιστρούσαν αναπάντεχα μέσα στο κανάλι του, καθώς και τα κομμάτια εκείνα που ξεκινούσαν από την κοίτη και κατέληγαν κάτω χαμηλά στα βάθη του ρέματος φτάνοντας μέχρι τον πυθμένα με τα βότσαλα – αυτά τα σημεία, καθόλου λιγότερο από όλη την επιφάνεια της κοιλάδας, από το ποτάμι μέχρι και τα βουνά που την περιστοίχιζαν, ήταν σκεπασμένα όλα με απαλό, πράσινο γρασίδι, πυκνό, χαμηλό, τέλεια ευθυγραμμισμένο, που μύριζε βανίλια, πασπαλισμένο απ’ άκρη σ’ άκρη με κίτρινες νεραγκούλες, λευκές μαργαρίτες, μαβιές βιολέτες, κατακόκκινους ασφόδελους. Όλη αυτή η ασύλληπτη ομορφιά μιλούσε στις καρδιές μας με όλη της τη δύναμη για την αγάπη και τη δόξα του Θεού.

Εδώ κι εκεί, σε συστάδες μέσα στο γρασίδι, σαν ερημιές μέσα σε όνειρα, ξεπετάγονταν υπέροχα δέντρα των οποίων οι ψηλοί, λεπτοί κορμοί δεν έστεκαν ευθυτενείς, αλλά έγερναν με χάρη προς το φως που τρύπωνε τα μεσημέρια στη μέση της κοιλάδας. Η επιφάνειά τους ήταν χρωματισμένη με μια ζωηρή, μεγαλειώδη αλληλουχία από εβένινο μαύρο και ασημί, και ήταν ό,τι πιο απαλό υπήρχε στον κόσμο εκτός από τα μάγουλα της Ελεονόρας. Γι’ αυτό και, αν δεν υπήρχε το φωτεινό πράσινο των τεράστιων φύλλων που απλώνονταν από τις κορυφές τους σε μακριές, τρεμουλιαστές γραμμές παίζοντας με το αεράκι, μπορεί και να τα περνούσε κανείς για γιγάντια ερπετά της Συρίας που απέτειναν φόρο τιμής στον άρχοντά τους τον Ήλιο.

Για δεκαπέντε χρόνια τριγυρνούσα σ’ αυτή την κοιλάδα χέρι – χέρι με την Ελεονόρα προτού ο Έρωτας τρυπώσει στις καρδιές μας. Ήταν ένα απόγευμα, καθώς εκείνη κόντευε να κλείσει την τρίτη πενταετία της ζωής της κι εγώ την τέταρτη, που μείναμε αγκαλιασμένοι κάτω από τα δέντρα που έμοιαζαν με ερπετά, και κοιτούσαμε μέσα στο νερό του Ποταμιού της Σιωπής τις δικές μας αντανακλάσεις. Δεν είπαμε λέξη για όλο το υπόλοιπο εκείνης της υπέροχης μέρας, ενώ και οι κουβέντες μας το επόμενο πρωί ήταν βιαστικές και μετρημένες. Είχαμε ξυπνήσει τον Θεό Έρωτα μέσα από εκείνο το κύμα, και τώρα νιώθαμε ότι είχε ανάψει μέσα μας τις φλογερές ψυχές των προπατόρων μας. Τα πάθη που για αιώνες έκαναν τη γενιά μας τόσο ξεχωριστή ήρθαν ορμητικά φέρνοντας μαζί τους και κάθε λογής επιθυμίες, απλώνοντας μια παραληρηματική ευτυχία πάνω από την Κοιλάδα του Πολύχρωμου Γρασιδιού. Κάτι άλλαξε τα πάντα γύρω μας. Παράξενα, πανέμορφα λουλούδια σε σχήματα αστεριών φύτρωναν φλογισμένα πάνω στα δέντρα όπου δεν υπήρχαν ποτέ έως τότε λουλούδια. Οι αποχρώσεις της πράσινης χλόης έγιναν πιο σκούρες κι όταν, μία – μία, οι λευκές μαργαρίτες άρχισαν να μαραίνονται, εμφανίστηκαν αναπάντεχα στη θέση τους κατακόκκινοι ασφόδελοι. Η ζωή ξύπνησε στο δρόμο μας – γιατί το ψηλόλιγνο φλαμίνγκο, που έως τότε δεν το είχαμε δει ποτέ, μαζί με όλα τα χαρούμενα, φανταχτερά πουλιά, μας έδειξε το πορφυρό φτέρωμά του. Χρυσά και ασημιά ψαράκια στοίχειωναν το ποτάμι, μέσα από την αγκαλιά του οποίου ακουγόταν όλο και περισσότερο ένα μουρμουρητό το οποίο στη συνέχεια εξελισσόταν σε μια νανουριστική μελωδία πιο θεϊκή και από την άρπα του Αιόλου – πιο γλυκιά από ο,τιδήποτε άλλο εκτός από τη φωνή της Ελεονόρας. Και τώρα ένα τεράστιο σύννεφο, το οποίο βλέπαμε εδώ και πολύ καιρό πάνω από τα

λημέρια της Εσπερίας, κατευθύνθηκε προς το μέρος μας, πανέμορφο μέσα στα πορφυρά και χρυσαφένια χρώματά του, και αφού συνθηκολόγησε μαζί μας, πήρε να βυθίζεται μέρα με τη μέρα όλο και πιο χαμηλά ώσπου το περίγραμμά του αγκάλιασε τις κορυφές των βουνών, μεταμορφώνοντας τη σκοτεινιά τους σε μεγαλείο και κλειδώνοντάς μας, για πάντα θαρρείς, μέσα σε ένα μαγικό σπίτι – φυλακή, που έσφυζε από δόξα και μεγαλοπρέπεια.

Η ομορφιά της Ελεονόρας ήταν αγγελική – αλλά ήταν ένα κορίτσι ακατέργαστο και αθώο, όπως άλλωστε και η σύντομη ζωή που έζησε ανάμεσα στα λουλούδια. Κανένας δόλος δεν απέκρυψε τη θέρμη του έρωτα που ζωντάνεψε την καρδιά της, και εξερεύνησε μαζί μου τις πιο κρυφές πτυχές του καθώς περιδιαβάζαμε στην Κοιλάδα του Πολύχρωμου Γρασιδιού, και κουβεντιάζαμε για τις τρομερές αλλαγές που είχαν συμβεί εκεί.

Μετά από λίγο καιρό, κι ενώ είχαμε συζητήσει μια μέρα με δάκρυα στα μάτια για την τελευταία δραματική αλλαγή που είναι η μοίρα όλης της Ανθρωπότητας, από εκεί και πέρα μόνο αυτό το θλιβερό θέμα την απασχολούσε, και το έφερνε πάντα με κάποιο τρόπο μέσα στις συζητήσεις μας, έτσι όπως, στα τραγούδια του βάρδου του Σιράζ οι ίδιες εικόνες επανέρχονται ξανά και ξανά, σε όλες τις εντυπωσιακές παραλλαγές κάθε φράσης.

Είχε δει ότι το δάχτυλο του Θανάτου ήταν πάνω από το στέρνο της – ότι, σαν την πεταλούδα, είχε πλαστεί με τελειότητα μόνο και μόνο για να πεθάνει. Αλλά ο φόβος της για τον τάφο είχε να κάνει μόνο με μια σκέψη που μου αποκάλυψε ένα απόγευμα ενώ έπεφτε ο ήλιος, στις όχθες του Ποταμιού της Σιωπής. Την έθλιβε να σκέφτεται ότι, αφού θα την είχα θάψει στην Κοιλάδα του Πολύχρωμου Γρασιδιού, θα εγκατέλειπα για πάντα τις χαρούμενες γωνιές της και θα μετέφερα την αγάπη που τώρα με τόσο πάθος της ανήκε, σε μια κοπέλα από τον έξω κόσμο, τον καθημερινό. Τότε λοιπόν έπεσα βιαστικά στα πόδια της Ελεονόρας και ορκίστηκα σ' εκείνη και στον Ουρανό ότι δεν θα ενωνόμουν ποτέ με τα δεσμά του γάμου με καμία κόρη της Γης – ότι με κανέναν τρόπο δεν θα απαρνιόμουν την λατρευτή της μνήμη ή τη μνήμη της απόλυτης αφοσίωσης με την οποία με είχε ευλογήσει. Και επικαλέστηκα τον Μεγαλοδύναμο σαν μάρτυρα για την ευλάβεια και τη σοβαρότητα του όρκου μου. Και άφησα ευχή και κατάρα σ' Εκείνον και σ' εκείνη, που θα ήταν μια αγία στον Παράδεισο, έτσι και πρόδιδα αυτή μου την υπόσχεση, να μου επιβάλουν μια τιμωρία τόσο τρομακτική που δεν επιτρέπω καν στον εαυτό μου να την αναφέρω τώρα. Και τα φωτεινά μάτια της Ελεονόρας έγιναν ακόμα πιο φωτεινά ακούγοντας τα λόγια μου, αναστέναξε λες και της είχε φύγει ένα τεράστιο βάρος από το στήθος, κι άρχισε να τρέμει και να κλαίει πολύ πικρά. Ωστόσο αποδέχτηκε τον όρκο μου (δεν ήταν παρά ένα παιδί!) κι έτσι δεν ταλαιπωρήθηκε στις τελευταίες της στιγμές. Και μου είπε, λίγες μέρες αργότερα, ενώ πέθαινε γαλήνια, ότι γι' αυτό που είχα κάνει για να ηρεμήσω την ψυχή της, θα με φύλαγε με το πνεύμα της όταν θα αποχωρούσε από τη ζωή, και αν της το επέτρεπαν, θα επέστρεφε τις νύχτες στην ανθρώπινη μορφή της. Αλλά αν κάτι τέτοιο ήταν πέρα από τις δυνάμεις των ψυχών του Παραδείσου, τουλάχιστον θα μου έδινε συχνά σήματα της παρουσίας της, φυσώντας επάνω μου με τον άνεμο του απογεύματος ή γεμίζοντας τον αέρα που ανέπνεα με άρωμα από τα θυμιατά των αγγέλων. Και με αυτά τα λόγια στα χείλια της, παρέδωσε την αθώα ζωή της, βάζοντας ένα τέλος στην πρώτη εποχή της δικής μου.

Όλα αυτά τα αφηγήθηκα όπως έγιναν. Αλλά καθώς περνάω το φράγμα στο μονοπάτι του Χρόνου, που έχει σχηματιστεί από τον θάνατο της αγαπημένης μου, και προχωράω στη δεύτερη περίοδο της ύπαρξής μου, αισθάνομαι ότι μια σκιά γεμίζει το μυαλό μου και δεν είμαι και τόσο σίγουρος ότι η καταγραφή των γεγονότων είναι απόλυτα αξιόπιστη. Αλλά ας συνεχίσω. Τα χρόνια περνούσαν οδυνηρά, κι εγώ εξακολουθούσα να ζω στην Κοιλάδα του Πολύχρωμου Γρασιδιού. Ωστόσο μια δεύτερη αλλαγή συνέβη στα πάντα. Τα λουλούδια σε σχήματα αστεριών συρρικνώθηκαν στους κορμούς των δέντρων και δεν ξαναφάνηκαν. Οι αποχρώσεις της πράσινης χλόης θάμπωσαν, κι ένας – ένας οι κατακόκκινοι ασφόδελοι μαράθηκαν. Και στη θέση τους εμφανίστηκαν αναπάντεχα σκούρες βιολέτες, ίδιες με μάτια, που ξεραίνονταν όλο αγωνία και σκεπάζονταν από πάχνη. Η ζωή άρχισε να

φεύγει από τον δρόμο μας, γιατί το ψηλόλιγνο φλαμίνγκο δεν μας έδειχνε πια το πορφυρό του φτέρωμα, μόνο πέταξε μελαγχολικά από την κοιλάδα προς τους λόφους, μαζί με όλα τα χαρούμενα, φανταχτερά πουλιά που είχε φέρει μαζί του. Και τα χρυσά και ασημιά ψαράκια έφυγαν προς το φαράγγι στο πιο μακρινό σημείο της ιδιοκτησίας μας και δεν ξαναστόλισαν ποτέ το όμορφο ποτάμι. Και η νανουριστική μελωδία, που ήταν πιο γλυκιά και από την άρπα του Αιόλου, και πιο θεϊκή απ' όλα εκτός από τη φωνή της Ελεονόρας, άρχισε λίγο – λίγο να χάνεται μέσα σε μουρμουρητά όλο και πιο σιγανά, ώσπου το ρέμα επανήλθε με τον καιρό οριστικά στη σοβαρότητα της αρχικής του σιωπής. Και στο τέλος το τεράστιο σύννεφο υψώθηκε και, βυθίζοντας ξανά τις κορυφές των βουνών στο παλιό τους σκοτάδι, ξαναγύρισε στα λημέρια της Εσπερίας και πήρε μακριά από την Κοιλάδα του Πολύχρωμου Γρασιδιού όλες τις χρυσαφένιες ομορφιές του.

Ωστόσο οι υποσχέσεις της Ελεονόρας δεν ξεχάστηκαν – γιατί άκουγα τον ήχο από τα θυμιατά των αγγέλων, και το άγιο άρωμα γέμιζε συνεχώς την κοιλάδα. Και τις ώρες της μοναξιάς μου, όταν η καρδιά μου χτυπούσε δυνατά, ο άνεμος που χάιδευε το μέτωπό μου ήταν γεμάτος με απαλούς αναστεναγμούς, και αδιευκρίνιστα μουρμουρητά γέμιζαν τον νυχτερινό αέρα και μία φορά – αλίμονο, μόνο μία φορά! - ξύπνησα από έναν ύπνο ίδιο με τη νάρκη του θανάτου, από αόρατα χείλη που πίεζαν τα δικά μου.

Αλλά το κενό που είχα στην καρδιά μου αρνούνταν, ακόμα κι έτσι, να γεμίσει. Λαχταρούσα την αγάπη που παλιότερα την έκανε να ξεχειλίζει. Με τον καιρό, η κοιλάδα μ' έκανε να υποφέρω εξαιτίας της ανάμνησης της Ελεονόρας και την εγκατέλειψα για πάντα για να αναζητήσω τις ματαιότητες και τους θορυβώδεις θριάμβους του κόσμου.

Βρέθηκα σε μια παράξενη πόλη, όπου τα πάντα μπορεί και να είχαν σκοπό να αμαυρώσουν τις αναμνήσεις και τα γλυκά όνειρα που έβλεπα για τόσα χρόνια στην Κοιλάδα του Πολύχρωμου Γρασιδιού. Το μεγαλείο και η επίδειξη πλούτου σε μια διακεκριμένη αυλή, οι μανιασμένες κλαγγές των όπλων, η ακτινοβόλα ομορφιά των γυναικών, μπέρδευαν και μεθούσαν το μυαλό μου. Η καρδιά μου, ωστόσο, παρέμενε πιστή στους όρκους μου και εξακολουθούσα να έχω ενδείξεις της παρουσίας της Ελεονόρας κατά τις σιωπηλές ώρες της νύχτας. Ξαφνικά αυτές οι εκδηλώσεις σταμάτησαν, ο κόσμος σκοτείνιασε μπροστά στα μάτια μου κι απόμεινα έντρομος μπροστά στις φλογισμένες σκέψεις που με κατέλαβαν, στους τρομακτικούς πειρασμούς που με κυρίεψαν. Γιατί από κάποια μακρινή, πολύ μακρινή και απομονωμένη γη, στη χαρούμενη αυλή του βασιλιά όπου υπηρετούσα, εμφανίστηκε μια κοπέλα στης οποίας την ομορφιά ολόκληρη η δειλή καρδιά μου παραδόθηκε αμέσως – και υποκλίθηκα μπροστά της χωρίς διαμαρτυρία, με την πιο παθιασμένη, την πιο αναίσχυντη λατρεία του έρωτα. Στ' αλήθεια, τι ήταν το πάθος μου για εκείνο το κορίτσι της κοιλάδας σε σύγκριση με τη θέρμη, το ντελίριο και την χαροποιό έκσταση του θαυμασμού με τον οποίο απόθεσα όλη μου την ψυχή με δάκρυα στα μάτια μπροστά στα πόδια της αιθέριας Έρμενγκαρντ; Τι όμορφη που ήταν η αγγελική Έρμενγκαρντ! Και μ' αυτή τη διαπίστωση, δεν άφησα χώρο για καμία άλλη. Τι θεϊκή που ήταν η Έρμενγκαρντ, ο άγγελός μου! και καθώς κοιτούσα στα βάθη των ματιών της, που ξυπνούσαν τόσες αναμνήσεις, σκεφτόμουν μόνο αυτά – κι εκείνη.

Παντρεύτηκα – δεν φοβήθηκα την κατάρα που είχα επικαλεστεί, ούτε και με κατέλαβε η πικρία της. Και μία φορά – και πάλι μόνο μία φορά μέσα στην ησυχία της νύχτας ήρθαν μέσα από τις γρίλιες οι απαλοί αναστεναγμοί που με είχαν ξεχάσει, και μεταπλάστηκαν σε μια οικεία, γλυκιά φωνή που έλεγε:

«Κοιμήσου ήσυχα! - γιατί το Πνεύμα της Αγάπης βασιλεύει και κυβερνά, και βάζοντας μέσα στην παθιασμένη σου καρδιά την Έρμενγκαρντ, απαλλάσσεσαι, για λόγους που θα μάθεις στον Παράδεισο όταν έρθει η ώρα, από τους όρκους σου προς την Ελεονόρα.»

AMBROSE BIERCE
Το σπίτι των στοιχειών

Εκεί στον δρόμο που οδηγούσε από το Μάντσεστερ του ανατολικού Κεντάκι προς το Μπούνβιλ, είκοσι μίλια μακριά, υπήρχε το 1862 μια φυτεία με μια ξύλινη αγροικία που ήταν σε κάπως καλύτερη κατάσταση από τις περισσότερες κατοικίες της περιοχής. Το σπίτι αυτό καταστράφηκε από φωτιά την επόμενη χρονιά – την προκάλεσαν πιθανότατα στρατιώτες του Στρατηγού Τζορτζ Γ. Μόργκαν που είχαν ξεστρατίσει από την φάλαγγά τους μετά την οπισθοχώρησή της, αφού ο Στρατηγός Κέρμπι Σμιθ την έτρεψε σε φυγή από το Κάμπερλαντ Γκαπ με προορισμό τον ποταμό του Οχάιο. Όταν καταστράφηκε, ήταν ήδη εγκαταλελειμμένο για τέσσερα ή πέντε χρόνια. Τα βάτα είχαν θεριέψει στα χωράφια γύρω του, οι φράχτες είχαν διαλυθεί, ακόμα και τα διαμερίσματα των νέγρων, και γενικά τα βοηθητικά κτίσματα, ήταν υπό κατάρρευση, παραδομένα στην εγκατάλειψη και τις λεηλασίες. Γιατί τόσο οι νέγροι όσοι και οι φτωχοί λευκοί των γύρω περιοχών είχαν ανακαλύψει στο κτίριο αλλά και στον περίβολό του μεγάλες ποσότητες καυσίμων, τα οποία και υπεξαιρούσαν χωρίς δισταγμό, απροκάλυπτα, μέρα – μεσημέρι. Πάντα στο φως της ημέρας, δηλαδή, γιατί όταν έπεφτε η νύχτα, δεν πλησίαζε ψυχή το μέρος αυτό, εκτός από περαστικούς ξένους. Ήταν γνωστό ως «το σπίτι των στοιχειών». Το ότι κατοικούσαν εκεί κακά πνεύματα σε πλήρη δραστηριότητα, που μπορούσες να τα δεις και να τα ακούσεις κανονικά, δεν το αμφισβητούσε κανείς στην περιοχή περισσότερο απ’ όσο αμφισβητούσε τα κυριακάτικα κηρύγματα του περαστικού εφημέριου. Όσο για την άποψη του ιδιοκτήτη, ήταν άγνωστη. Ο ίδιος και η οικογένειά του είχαν εξαφανιστεί μια νύχτα χωρίς ν’ αφήσουν πίσω τους το παραμικρό ίχνος. Είχαν παρατήσει τα πάντα – τα υπάρχοντά τους, τα ρούχα και τις προμήθειές τους, τα άλογα στους στάβλους, τις αγελάδες στο χωράφι, τους νέγρους στα διαμερίσματά τους – όλα και όλοι ήταν στη θέση τους, τίποτα δεν έλειπε – εκτός από έναν άντρα, μια γυναίκα, τρία κορίτσια, ένα αγόρι και ένα βρέφος. Ήταν αναμενόμενο να θεωρηθεί κάπως ύποπτη μια φυτεία από όπου είχαν εξαφανιστεί ταυτόχρονα εφτά άτομα χωρίς να έχει κανείς ιδέα για το τι συνέβη.

Μια νύχτα του Ιουνίου του 1859, δύο πολίτες από το Φράνκφορτ, ο Συνταγματάρχης Τζ. Σ. ΜακΑρντλ, δικηγόρος, και ο Δικαστής Μάιρον Βι, της Πολιτοφυλακής, πήγαιναν από το Μπούνβιλ στο Μάντσεστερ. Η δουλειά τους ήταν τόσο σημαντική που αποφάσισαν να μην σταθούν, παρ’ όλο που είχε πέσει το σκοτάδι και ήδη ακουγόταν η βοή μιας καταιγίδας η οποία τελικά ξέσπασε με το που έφτασαν απέναντι από το «το σπίτι των στοιχειών». Οι αστραπές έπεφταν με τέτοια συχνότητα, που χάρις στο φως τους οι δύο ταξιδιώτες μπόρεσαν να περάσουν μέσα από την πύλη και να φτάσουν σ’ ένα υπόστεγο όπου ξεπέζεψαν και έλυσαν τα άλογά τους. Στη συνέχεια προχώρησαν προς το σπίτι μέσα στη βροχή, και χτύπησαν όλες τις πόρτες χωρίς να πάρουν απάντηση. Πιστεύοντας ότι αυτό οφειλόταν στον ασταμάτητο βόμβο από τις βροντές, έσπρωξαν μια πόρτα, η οποία και άνοιξε. Μπήκαν

μέσα χωρίς χρονοτριβή κι έκλεισαν την πόρτα. Την ίδια στιγμή βρέθηκαν μέσα στο σκοτάδι και τη σιωπή. Ούτε η παραμικρή υποψία από την αδιάκοπη λάμψη των αστραπών δεν διαπερνούσε τα παράθυρα ή τις χαραμάδες. Ούτε ο παραμικρός ψίθυρος από την θεομηνία που μαινόταν απ' έξω δεν τους έφτανε εκεί. Ήταν λες και είχαν αίφνης τυφλωθεί και κουφαθεί, και ο ΜακΑρντλ είπε αργότερα ότι για μια στιγμή πίστεψε ότι τον είχε σκοτώσει μια αστραπή καθώς περνούσε το κατώφλι. Για τη συνέχεια του επεισοδίου, μπορούμε κάλλιστα να συμβουλευτούμε τη δική του μαρτυρία, όπως καταγράφηκε στον Συνήγορο του Φράνκφορτ στις 6 Αυγούστου του 1876:

«Όταν είχα κάπως συνέρθει από τη ναυτία που μου προκάλεσε η μετάβαση από τον ορυμαγδό στη νεκρική σιγή, η πρώτη μου παρόρμηση ήταν να ξανανοίξω την πόρτα που είχα κλείσει, ενώ εξακολουθούσα να έχω την αίσθηση ότι το χέρι μου ήταν στο πόμολό της. Ένιωθα να το κρατάω ακόμα ανάμεσα στα δάχτυλά μου. Η σκέψη μου ήταν πως αν έβγαινα και πάλι έξω στην καταιγίδα, θα διαπίστωνα αν όντως είχα χάσει την όραση και την ακοή μου. Γύρισα το πόμολο και άνοιξα την πόρτα. Είδα μπροστά μου ένα άλλο δωμάτιο!

Στον χώρο αυτόν ήταν διάχυτο ένα ασθενικό, πρασινωπό φως, την πηγή του οποίου δεν μπορούσα να εντοπίσω και που έκανε τα πάντα τριγύρω να διακρίνονται σε γενικές γραμμές, αν και τίποτα δεν φαινόταν να έχει συγκεκριμένο περίγραμμα. Είπα βέβαια τα πάντα, αλλά στην πραγματικότητα τα μοναδικά στερεά σώματα ανάμεσα στους άδειους, πέτρινους τοίχους αυτού του δωματίου ήταν πτώματα ανθρώπων. Θα πρέπει να ήταν οχτώ ή δέκα – όπως καταλαβαίνετε, δεν ήμουν σε θέση να κάτσω να τα μετρήσω. Ήταν όλων των ηλικιών, μωρά, παιδιά και ενήλικες, εκπρόσωποι και των δύο φύλων. Όλα ήταν πεσμένα μπρούμυτα στο πάτωμα εκτός από ένα πτώμα που φαινόταν να είναι μιας νεαρής κοπέλας η οποία ήταν καθισμένη κάτω με την πλάτη της ν' ακουμπάει σε μια γωνία του τοίχου. Ένα βρέφος ήταν στην αγκαλιά μιας άλλης, μεγαλύτερης γυναίκας. Ένα αγόρι ήταν πεσμένο μπρούμυτα πάνω στα γόνατα ενός άντρα με πλούσια γενειάδα. Ένα ή δύο πτώματα ήταν μισόγυμνα, και το χέρι ενός κοριτσιού κρατούσε ένα κομμάτι από το φόρεμά της που το είχε σκίσει από το μπούστο της. Τα πτώματα ήταν σε διάφορα στάδια αποσύνθεσης, με ζαρωμένα πρόσωπα και σώματα. Κάποια κόντευαν να αποσκελετωθούν.

Καθώς στεκόμουν πετρωμένος από τον τρόμο αντικρίζοντας αυτό το φρικιαστικό θέαμα κι ενώ ακόμα κρατούσα την πόρτα ανοιχτή, μια ανεξήγητη νοσηρή περιέργεια πήρε την προσοχή μου από την σοκαριστική εικόνα και την έστρεψε σε άσχετες λεπτομέρειες. Ίσως το μυαλό μου, προσπαθώντας από ένστικτο να μη σαλέψει, αναζήτησε παρηγοριά σε πράγματα που θα το χαλάρωναν από αυτή την επικίνδυνη ένταση. Ανάμεσα σε άλλα πράγματα, παρατήρησα ότι η πόρτα που κρατούσα ανοιχτή αποτελούνταν από βαριές, βιδωμένες μεταλλικές πλάκες. Σε ίση απόσταση μεταξύ τους και από πάνω μέχρι κάτω, τρία χοντρά μπουλόνια έβγαιναν από το γυριστό πλαίσιο. Γύρισα το πόμολο και ευθυγραμμίστηκαν με το πλαίσιο, το άφησα και πετάχτηκαν έξω. Ήταν μια κλειδαριά με ενισχυμένο οπλισμό. Στην μέσα πλευρά δεν είχε πόμολο, ούτε τίποτ' άλλο που να εξέχει – έβλεπες απλώς μια λεία σιδερένια επιφάνεια.

Καθώς παρατηρούσα αυτά τα πράγματα με ενδιαφέρον και μια προσοχή που τώρα με ξαφνιάζει όταν την αναλογίζομαι, ένιωσα ένα σπρώξιμο, και ο Δικαστής Βι, τον οποίο είχα εντελώς ξεχάσει μέσα στην ένταση και τις συναισθηματικές μου διακυμάνσεις, με προσπέρασε και μπήκε στο δωμάτιο. Για το Θεό, φώναξα, μην μπαίνεις μέσα! Πάμε να φύγουμε απ' αυτό το καταραμένο μέρος!

Δεν έδωσε καμία σημασία στις παρακλήσεις μου αλλά (σαν σωστός ατρόμητος άντρας του Νότου που ήταν) προχώρησε βιαστικά στο κέντρο του δωματίου, γονάτισε δίπλα σε ένα από τα πτώματα για να το δει καλύτερα και πήρε με προσοχή στα χέρια του το μαυρισμένο και ζαρωμένο κεφάλι. Μια δυνατή, δυσάρεστη οσμή έφτασε μέχρι την είσοδο και με παρέλυσε εντελώς. Έχασα τις αισθήσεις μου, ένιωσα να πέφτω και καθώς προσπαθούσα να πιαστώ από την άκρη της πόρτας για να στηριχτώ, άθελά μου την έσπρωξα και την έκλεισα με έναν εκκωφαντικό κρότο.

Δε θυμάμαι τίποτ' άλλο. Έξι εβδομάδες αργότερα, βρέθηκα να πασχίζω να ξαναβρώ τα λογικά μου σε ένα ξενοδοχείο στο Μάντσεστερ, όπου με μετέφεραν άγνωστοι την επόμενη μέρα. Όλες αυτές τις εβδομάδες υπέφερα από νευρικό πυρετό και είχα συνέχεια παραληρήματα. Με είχαν βρει πεσμένο στον δρόμο αρκετά μίλια μακριά από το σπίτι, αλλά δεν είχα ιδέα πώς κατάφερα να φύγω για να φτάσω μέχρι εκεί. Όταν συνήλθα, ή όταν οι γιατροί μού επέτρεψαν να μιλήσω, και ρώτησα να μάθω για τον Δικαστή Βι, με πληροφόρησαν (για να με καθησυχάσουν, όπως διαπίστωσα μετά) ότι ήταν καλά και βρισκόταν ήδη στο σπίτι του.

Κανείς δεν πίστεψε ούτε λέξη από την ιστορία μου, και δεν μου κάνει εντύπωση. Κι αναρωτιέμαι αν μπορεί άραγε κανείς να διανοηθεί τη θλίψη που ένιωσα όταν, φτάνοντας στο σπίτι μου στο Φράνκφορτ δύο μήνες αργότερα, έμαθα ότι τα ίχνη του Δικαστή Βι είχαν χαθεί από κείνη τη νύχτα. Τότε μετάνιωσα πικρά για την ψωροπερηφάνεια που με είχε αποτρέψει από τις πρώτες κιόλας μέρες της ανάρρωσής μου να επαναλάβω την αμφισβητούμενη ιστορία μου και να επιμείνω μέχρι να με πιστέψουν.

Όλα όσα συνέβησαν στη συνέχεια – ότι έγινε έρευνα στο σπίτι και δεν βρέθηκε ποτέ κανένα δωμάτιο που να συμφωνεί με την περιγραφή που είχα δώσει, κι ότι κάποιοι επιχείρησαν να με βγάλουν τρελό αλλά εγώ κατάφερα να κατατροπώσω αυτούς τους επικριτές μου – οι αναγνώστες του Συνηγόρου τα ξέρουν ήδη. Μετά από όλα αυτά τα χρόνια, είμαι ακόμα πεπεισμένος ότι αν ποτέ γίνουν ανασκαφές, τις οποίες δεν έχω ούτε τη νόμιμη εξουσία αλλά ούτε και τα χρήματα να πραγματοποιήσω, θα αποκαλύψουν το μυστικό της εξαφάνισης του άτυχου φίλου μου, και ίσως και των παλιών ενοίκων και ιδιοκτητών του εγκαταλελειμμένου και καταστραμμένου πλέον σπιτιού. Δεν έχω χάσει τις ελπίδες μου για την πιθανότητα μιας τέτοιας έρευνας, και μου προκαλεί μεγάλη θλίψη το γεγονός ότι έχει καθυστερήσει εξαιτίας της εχθρότητας και της βλακώδους δυσπιστίας της οικογένειας και των φίλων του μακαρίτη Δικαστή Βι.»

Ο Συνταγματάρχης ΜακΑρντλ πέθανε στο Φράνκφορτ την δέκατη τρίτη μέρα του Δεκεμβρίου, το έτος 1879.

RAINER MARIA RILKE
Η υπηρέτρια της κυρίας Μπλάχα

Κάθε καλοκαίρι, η κυρία Μπλάχα, σύζυγος του χαμηλόβαθμου υπαλλήλου του Σιδηροδρομικού Σταθμού του Τουρνάου Βένζελ Μπλάχα, πήγαινε στη γενέτειρά της για μερικές εβδομάδες. Πρόκειται για μια πόλη στην πεδινή και ελώδη Βοημία, στην περιοχή του Νίμπουργκ, μάλλον φτωχή και ασήμαντη. Βλέποντας τα μικρά, μίζερα σπιτάκια, η κυρία Μπλάχα, η οποία θεωρούσε ότι ήδη είχε γίνει αστή κατά κάποιον τρόπο, αποφάσισε ότι αυτή ήταν η ευκαιρία της για να κάνει μια θεάρεστη πράξη. Επισκέφθηκε λοιπόν τη γυναίκα ενός χωρικού την οποία γνώριζε λίγο και προσφέρθηκε να πάρει την κόρη της για υπηρέτρια στην πόλη. Κανόνισε να της δίνει έναν μικρό αλλά ικανοποιητικό μισθό, κι επιπλέον το κορίτσι θα είχε το προνόμιο ότι θα ζούσε στην πόλη και θα μάθαινε πολλά πράγματα. (Τι ήταν αυτό που μπορεί να μάθαινε, ούτε η κυρία Μπλάχα το είχε ξεκαθαρίσει με τον εαυτό της). Η σύζυγος του χωρικού κουβέντιασε το θέμα με τον άντρα της ο οποίος όλη την ώρα δυσανασχετούσε, και η πρώτη αυθόρμητη αντίδρασή του ήταν να φτύσει στο χώμα. Μετά από μισή ώρα, επέστρεψε στο δωμάτιο και ρώτησε: «Και δε μου λες, ξέρει η αυτή η γυναίκα ότι η Άννα είναι...;» κουνώντας το ρυτιδιασμένο του χέρι πέρα δώθε μπροστά από το μέτωπό του σαν να ήταν ξερό φύλλο καστανιάς. «Όχι βέβαια, ανόητε!» απάντησε η γυναίκα του, «εννοείται πως δεν θα κάνουμε κουβέντα!»

Κάπως έτσι λοιπόν η Άννα πήγε να ζήσει με τους Μπλάχα. Τον περισσότερο καιρό, περνούσε όλη τη μέρα μόνη της. Ο Βένζελ Μπλάχα ήταν στη δουλειά του ενώ η γυναίκα του πήγαινε και έραβε σε άλλα σπίτια, και δεν είχαν παιδιά. Η Άννα καθόταν στη μικρή, σκοτεινή κουζίνα με το παράθυρο που έβλεπε στην αυλή και περίμενε να περάσει ο πλανόδιος οργανοπαίκτης. Αυτό συνέβαινε κάθε μέρα πριν το σούρουπο. Τότε πήγαινε πολύ κοντά στο μικρό παράθυρο, με το λευκό της χέρι κρεμασμένο στον αέρα και χόρευε μέχρι που ζαλιζόταν τόσο πολύ ώστε οι ψηλοί και βρώμικοι τοίχοι να της φαίνονται πως πλησίαζαν επικίνδυνα ο ένας τον άλλον. Τρομαγμένη άρχιζε να κόβει βόλτες σε όλο το κτίριο – κατέβαινε τις σκοτεινές και βρώμικες σκάλες κι έφτανε στην ταβέρνα, που ήταν πνιγμένη στους καπνούς και όπου συχνά πυκνά κάποιος τραγουδούσε υπό την επήρεια ενός αρχόμενου μεθυσιού. Πηγαίνοντας προς τα κει, πέρναγε ανάμεσα από τα παιδιά που έπαιζαν στην αυλή μέρες ολόκληρες χωρίς κανένας να τα αναζητήσει. Περιέργως, τα παιδιά πάντα της ζητούσαν να τους λέει ιστορίες. Μερικές φορές μάλιστα την ακολουθούσαν μέχρι την κουζίνα. Η Άννα όμως καθόταν κοντά στη φωτιά καλύπτοντας το πρόσωπό της με τα χέρια της και έλεγε: «Πρέπει να σκεφτώ». Και τα παιδιά περίμεναν υπομονετικά για λίγο. Καθώς όμως περνούσε η ώρα και η Αννούσκα ακόμα σκεφτόταν, η σκοτεινή κουζίνα βυθιζόταν στη σιωπή και γινόταν τρομακτική, και τότε τα παιδιά έπαιρναν δρόμο κι έτσι δεν ήταν πια κανένα εκεί για να δει ότι η κοπέλα άρχιζε ένα σιγανό, πονεμένο κλάμα και η

νοσταλγία για το σπίτι της την έκανε να φαίνεται μικροσκοπική και αβοήθητη. Δεν ήταν ξεκάθαρο τι ήταν αυτό που της έλειπε. Μπορεί, μέσα σ' όλα, να νοσταλγούσε και τις κατσάδες. Αλλά συνήθως επρόκειτο για κάτι ακαθόριστο που είχε υπάρξει στο παρελθόν ή που μπορεί απλά να ήταν ένα όνειρο. Με τα παιδιά να της απαιτούν τόσο πιεστικά να σκεφτεί, άρχισε σιγά σιγά να θυμάται. Θυμήθηκε πρώτα κάτι κόκκινο, πολύ κόκκινο, και μετά την πολυκοσμία. Μια καμπάνα, μια δυνατή καμπάνα και μετά: ένας βασιλιάς, ένας χωρικός και ένας πύργος. Και μιλούσαν: «Αγαπητέ βασιλιά», είπε ο χωρικός… «Ϊ΄Ναι» απάντησε ο βασιλιάς με τη φωνή του γεμάτη περηφάνια. «ξέρω». Μα φυσικά, πώς ήταν δυνατό να μην ξέρει ήδη ένας βασιλιάς τι είχε να του πει ένας χωρικός;

Μετά από μερικές μέρες, η κυρία πήρε μαζί της την κοπέλα στην αγορά. Ήταν απόγευμα, παραμονές Χριστουγέννων, και οι βιτρίνες ήταν φωτισμένες και γεμάτες καλούδια. Σε ένα παιχνιδάδικο, η Άννα είδε ξαφνικά αυτό που είχε θυμηθεί. Ο βασιλιάς, ο χωρικός, ο πύργος… Και η καρδιά της χτυπούσε πιο δυνατά και από τα βήματά της. Αμέσως όμως απέστρεψε το βλέμμα της και συνέχισε να περπατάει δίπλα στην κυρία Μπλάχα. Είχε την αίσθηση ότι δεν έπρεπε να προδώσει τίποτα. Κι έτσι άφησαν πίσω τους το κουκλοθέατρο, λες και δεν το είχαν δει ποτέ. Η κυρία Μπλάχα βέβαια όντως δεν το είχε προσέξει καθόλου. Έφτασε και η μέρα που η Άννα είχε το κυριακάτικο ρεπό της. Εκείνο το απόγευμα δεν γύρισε στο σπίτι. Ένας άντρας, τον οποίο είχε γνωρίσει νωρίτερα στην ταβέρνα, της έκανε παρέα. Δε θυμόταν πού ακριβώς την πήγε. Της φάνηκε πως έλειψε για έναν χρόνο ολόκληρο. Όταν τη Δευτέρα το πρωί γύρισε πίσω στην κουζίνα εξουθενωμένη, τα πάντα ήταν πιο κρύα και πιο γκρίζα από όσο συνήθως. Εκείνη τη μέρα έσπασε μια σουπιέρα και έφαγε μεγάλη κατσάδα γι' αυτό. Η κυρία Μπλάχα δεν είχε καν προσέξει ότι η κοπέλα είχε περάσει έξω τη νύχτα. Μέχρι την παραμονή της Πρωτοχρονιάς, έμεινε έξω άλλα τρία βράδια. Και μετά, ξαφνικά, σταμάτησε να κόβει βόλτες στο κτίριο και βάλθηκε να κλειδώνει το διαμέρισμα αγχωμένη. Ούτε που έβγαινε πια στο παράθυρο κάθε φορά που περνούσε ο πλανόδιος οργανοπαίκτης.

Έτσι ο χειμώνας έδωσε τη θέση του σε μια χλωμή, δειλή άνοιξη. Κάτω στην αυλή, αυτή η εποχή φάνταζε εντελώς διαφορετική. Τα σπίτια ήταν μέσα στην καπνιά και την υγρασία, και ο αέρας ήταν κουρελιασμένος, σαν λινά υφάσματα που έχουν γαριάσει από το πολύ πλύσιμο. Τα κακοκαθαρισμένα παράθυρα έτριζαν και αχνόφεγγαν, και μικροσκοπικά σκουπιδάκια χόρευαν στον αέρα στους ορόφους του κτιρίου. Οι ήχοι σε όλο το κτίριο ακούγονταν πιο καθαρά, τα κουζινικά κλάγγαζαν διαφορετικά, πιο έντονα, πιο διαπεραστικά, και τα μαχαίρια και τα κουτάλια κροτούσαν αλλόκοτα.

Τότε περίπου, η Αννούσκα γέννησε ένα μωρό. Ήταν κάτι που την αιφνιδίασε εντελώς. Ένιωθε βέβαια πρησμένη και βαριά για εβδομάδες ολόκληρες, ωστόσο ένα πρωί ξεπετάχτηκε ξαφνικά από μέσα της και έγινε μέρος του κόσμου. Ένας Θεός ξέρει από πού προέκυψε. Αυτό συνέβη μια Κυριακή ενώ όλοι οι υπόλοιποι κάτοικοι του κτιρίου κοιμόνταν ακόμα. Το κοίταξε για λίγη ώρα χωρίς την παραμικρή έκφραση στο πρόσωπό της. Το παιδί ίσα που κουνιόταν, αλλά ξαφνικά μια τσιριχτή φωνή άρχισε να βγαίνει από το μικρό του στέρνο, ενώ ταυτόχρονα η κυρία Μπλάχα έβαλε μια φωνή και ένα κρεβάτι έτριξε στο καθιστικό. Εκείνη τη στιγμή, η Αννούσκα άρπαξε την μπλε ποδιά της που κρεμόταν πλάι στο κρεβάτι, έδεσε τη ζώνη της γύρω από το μικροσκοπικό λαιμουδάκι κι έχωσε αυτό το μπλε μπογαλάκι στον πάτο της βαλίτσας της. Μετά πήγε στο καθιστικό, άνοιξε τις κουρτίνες και άρχισε να φτιάχνει καφέ. Μετά από λίγες μέρες, η Αννούσκα βάλθηκε να μετρήσει πόσα λεφτά είχε μαζέψει ως εκείνη τη μέρα. Ήταν δεκαπέντε φιορίνια. Μετά κλείδωσε την πόρτα, άνοιξε τη βαλίτσα και απόθεσε τη μπλε ποδιά, που ήταν βαριά και ακίνητη, πάνω στο τραπέζι της κουζίνας. Την ξεδίπλωσε αργά, κοίταξε το παιδί και μέτρησε το μήκος του από το κεφάλι μέχρι τα πέλματα με μια μεζούρα. Στη συνέχεια έκανε τις συνηθισμένες δουλειές της και βγήκε έξω. Δυστυχώς όμως ο βασιλιάς, ο χωρικός και ο πύργος είχαν πολύ μικρότερο μέγεθος. Παρ' όλα αυτά, τους αγόρασε και πήρε και μερικές μαριονέτες ακόμα. Για την ακρίβεια: μια πριγκίπισσα με κόκκινες βούλες στα μάγουλά της, έναν γέρο και έναν άλλο γέρο που είχε έναν σταυρό στο στήθος του και η γενειάδα του τον έκανε να μοιάζει με τον Άγιο Νικόλαο, καθώς και δυο-τρεις ακόμα που δεν είχαν τίποτα ωραίο ή ενδιαφέρον. Πήρε κι ένα

κουκλοθέατρο, την αυλαία του οποίου μπορούσες να ανεβάζεις και να κατεβάζεις ώστε ο κήπος πίσω της πότε να εμφανίζεται και πότε να εξαφανίζεται.

Τώρα πλέον η Αννούσκα είχε κάτι για να διασκεδάσει τη μοναξιά της. Πάει, πέρασε και η νοσταλγία για το σπίτι της. Έστησε το μεγάλο, πανέμορφο κουκλοθέατρο (δώδεκα φιορίνια της είχε κοστίσει) και πήγαινε και στεκόταν, όπως έπρεπε, στην πίσω πλευρά. Καμιά φορά ωστόσο, όταν η αυλαία ήταν σηκωμένη, έτρεχε γρήγορα στο μπροστινό μέρος και κοιτούσε τον κήπο, και η γκρίζα κουζίνα εξαφανιζόταν πίσω από τα ψηλά, επιβλητικά δέντρα. Μετά πήγαινε πάλι στην πίσω πλευρά, έπαιρνε δύο – τρεις μαριονέτες και τις άφηνε να λένε τα δικά τους. Οι διάλογοι αυτοί ποτέ δεν αναπτύσσονταν σε ένα πλήρες έργο, υπήρχαν ωστόσο συνομιλίες και καμιά φορά τύχαινε δυο μαριονέτες να κουρνιάσουν ξαφνικά η μια απέναντι στην άλλη, λες και κάτι τις είχε φοβίσει. Ή έσκυβαν και οι δύο για λογαριασμό του γέρου ο οποίος δεν μπορούσε να κάνει το ίδιο γιατί ήταν φτιαγμένος ολοκληρωτικά από ξύλο. Κι εκείνος κάθε φορά έπεφτε κάτω προσπαθώντας να δείξει την ευγνωμοσύνη του.

Τα παιδιά της γειτονιάς είχαν μάθει στο μεταξύ για το θέατρο της Αννούσκα και σιγά σιγά, στην αρχή με καχυποψία αλλά στη συνέχεια δείχνοντας όλο και μεγαλύτερη εμπιστοσύνη, μαζεύονταν στην κουζίνα των Μπλάχα και παρακολουθούσαν καθώς έπεφτε το σούρουπο στις γωνίες, με τα μάτια τους κολλημένα στις όμορφες μαριονέτες που πάντα μιλούσαν με τον ίδιο τρόπο. Μια φορά η Αννούσκα εμφανίστηκε με τα μάγουλά της κατακόκκινα και είπε: «Έχω και μια πολύ μεγάλη μαριονέτα». Τα παιδιά έτρεμαν από αδημονία. Αλλά η Αννούσκα φάνηκε να ξεχνιέται πάλι. Τοποθέτησε όλες τις μαριονέτες στον κήπο και όσες δεν μπορούσαν να μείνουν όρθιες, τις έβαλε να στέκουν ακουμπισμένες στην κορνίζα του σκηνικού. Ανάμεσά τους, εμφανίστηκε κι ένας αρλεκίνος που τα παιδιά έβλεπαν για πρώτη φορά, με μεγάλο, στρογγυλό πρόσωπο. Με την ανυπομονησία τους ολοένα και να μεγαλώνει, τα παιδιά ζήτησαν να δουν και την «πολύ μεγάλη» μαριονέτα. Μια φορά μόνο, την «πολύ μεγάλη». Μόνο για μια στιγμή: την «¨πολύ μεγάλη».

Η Αννούσκα πήγε στο πίσω μέρος του δωματίου και άνοιξε τη βαλίτσα της. Είχε ήδη αρχίσει να σκοτεινιάζει. Τα παιδιά και οι μαριονέτες στέκονταν σε παράταξη αντικριστά, ακούνητοι όλοι και τόσο όμοιοι μεταξύ τους. Αλλά τα ορθάνοιχτα μάτια του αρλεκίνου, που έμοιαζαν σαν να περίμεναν να δουν κάτι φρικιαστικό, τόσο πολύ φόβισαν τα παιδιά που όλα ανεξαιρέτως το έβαλαν ξαφνικά στα πόδια ουρλιάζοντας.

Η Αννούσκα επέστρεψε κρατώντας την πολύ μεγάλη μπλε μαριονέτα. Τα χέρια της έτρεμαν. Αφού έφυγαν τα παιδιά, η κουζίνα είχε βυθιστεί στη σιωπή και την ερημιά. Η Αννούσκα δε φοβήθηκε. Γέλασε σιγανά κι έδωσε μια κλωτσιά στο κουκλοθέατρο, ρίχνοντάς το κάτω. Τσαλαπάτησε τα λεπτά ξύλα που παρίσταναν τον κήπο, σπάζοντάς τα στη μέση. Και μετά, όταν πια η κουζίνα ήταν ολοσκότεινη, ξέσκισε στα δύο τα κεφάλια όλων των μαριονετών, μαζί κι εκείνο της μπλε, της πολύ μεγάλης.

ΤΟ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ
ΤΑ ΔΩΡΑ ΤΩΝ ΕΣΠΕΡΙΔΩΝ
ΤΗΣ ΒΕΡΙΝΑΣ ΧΩΡΕΑΝΘΗ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΘΗΚΕ
ΤΟΝ ΜΑΪΟ ΤΟΥ 2022
ΜΕ ΤΟ ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ
LIBREOFFICE

Η Βερίνα Χωρεάνθη γεννήθηκε στον Πειραιά και ζει στην Αθήνα. Σπούδασε Αγγλική Γλώσσα και Φιλολογία στο Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, γνωρίζει άπταιστα Αγγλικά, καθώς και Ισπανικά και Γαλλικά. Επί σειρά ετών ασχολήθηκε επαγγελματικά με τη λογοτεχνική μετάφραση από Αγγλικά, Ισπανικά και Γαλλικά σε συνεργασία με μεγάλους εκδοτικούς οίκους. Έχει μεταφράσει σύγχρονα μυθιστορήματα για ενήλικες, μυθιστορήματα για εφήβους, βιβλία γνώσεων για παιδιά και εφήβους, συλλογικά έργα, καθώς και πάνω από 80 βιβλία με παραμύθια, διασκευές κλασικών παραμυθιών, γνώσεων και κατασκευές για μικρές ηλικίες, τα περισσότερα για τις εκδόσεις Άγκυρα και Σ.Ι. Ζαχαρόπουλος. Επίσης έχει δημοσιεύσει σειρά μεταφρασμένων διηγημάτων, ποιημάτων και δοκιμίων, καθώς και δικά της λογοτεχνικά κείμενα και χρονογραφήματα σε έντυπα και διαδικτυακά περιοδικά. Έχει εργαστεί ως καθηγήτρια ξένων γλωσσών και πληροφορικής. Αρθρογραφεί σε έντυπα και διαδικτυακά μέσα. Ασχολείται με τη φωτογραφία, τη ζωγραφική, τα ψηφιακά πολυμέσα και το blogging καθώς και τη δημιουργία βίντεο σχετικών με το video gaming.